

Järki ja tunteet

Suuryritystutkimus 2024

Järki ja tunteet – epäilyn ja uskon tasapaino

Pekka Mattila – Professori,
Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu

Tämän vuoden tutkimuksen nimi ammentaa englantilaismestari Jane Austenilta. Järki ja tunteet kuvaa vastanneiden päättäjien kahtalaista suhdetta maailmaan. Riskejä varotaan ja toiveisiin uskotaan.

Hyvän taustan koko raportin luentaan ja tulkintaan antaa eräs pian seuraavista kaavioista. Vastanneiden suuryritysten orientaatio on siirtynyt kasvattamisesta ja kehittämisestä olennaisella tavalla puolustamiseen ja tehostamiseen.

Tällä voimistuneella turvallisuushakuisella linjalla on vaikutuksia myös koko Suomen taloudelle. Seuraukset eivät liene myönteisiä. Yksin horrostamalla emme valtiona tai kansalaisyhteiskuntana voita.

Tutkimustulosten painoarvoa ei kannata vähätellä. Vaikka vastaajia henkilöinä on alle kaksisataa, he edustavat ylintä johtoa ja kommentoivat yritystensä puolesta. Vastaajayritysten liikevaihto oli viimeisellä päättyneellä tilikaudella 244,6 miljardia euroa. Pääosa vastaajista edustaa myös henkilöinä pörssilistan eliittiä ja muita talouden suurimpia toimijoita.

Vertailukohdaksi käy Suomen valtion talouden tuloarvioiden lopullinen kokonaissumma vuodelle 2023: kokonaisuudessaan 83,2 miljardia euroa. Puhumme suuryritysten kohdalla aina merkittävästä taloudellisesta intressistä: minne annetaan ja mistä otetaan.

Avainkysymys on, onko Suomi houkutteleva ympäristö suurimpien yritysten tulevaisuuspanoksille. Vastaus on juuri nyt epätarkka prisma. Suomi on vakaa ja turvallinen mutta epäkannustava, eivätkä työmarkkinan jäykkyydet paranna tilannetta.

Vastausten perusteella usko Suomen poliittiseen johtamiseen on sitten viime vuoden kiepahtanut. Vastaajat luottavat nykyisen hallituksen talouspoliittiseen päälinjaan. He uskovat kannustinloukkujen purkamiseen ja elinkeinoelämämyönteiseen politiikkaan. Tulokset ovat täysi peili viime vuoden synkille arvioille.

Toisaalta uskon parina on aina todellisuus. Velkaantumisen taittumiseen luottaa vastaajista selkeä vähemmistö, koska kansantalouden arkkitehtuurissa ei muutoksia taideta tälläkään hallitusesongilla kokea.

Politiikka on aina vaikea aihe yritysjohtajille. Suutari pysyköön lestissään, on yleinen, äänetön ja nöyrä asemoituminen. Silti turhautuminen paistaa vastauksissa läpi.

Vaikka valtiota ja kansaa ei voi johtaa kuin kansainvälistä suuryritystä, numerot kertovat ankaraa tarinaa, eikä niiden tulkinta ole lopulta vaikeaa. Suomen valtion taloudellinen terveys alkaa olla vastaajien parissa laajasti jaettu huoli.

Pettymys koneistoon korostui syksyllä 2023 kysyttäessä maahanmuutosta. Uusia tekijöitä kaivataan, mutta valtion onnistuminen tulijoiden integroinnissa nähdään varsin apeana nyt oikeistokoalition kaudella. Tulos oli tosin likimain sama edellisen vasemmistovihreän kokoonpanon jaksolla.

Yritysjohdajan pettymys yhteisten asioiden hoitoon purkautuu mediassa usein tapauskohtaisena ärtymyksenä ja silloinkin liian myöhään. Mitäs minä sanoin, ei auta, kun kiisseli on jo lattialla. Vastaajien tapaan uskon itsekin, että parempi vuoropuhelu yrityspäättäjien ja valtionjohdon välillä voisi olla arvokasta. Faktapohja on kaikille osapuolille aina sama. Voisi ajatella, että suurimpien työnantajien kärkitehtäviin nousseilla voisi olla annettavaa myös hyvinvointiyhteiskuntaa ja kansantaloutta koskevaan keskusteluun jo ennen kuin kriisi yllättää taas kaikki.

Vastaajajoukossa länsisuuntaus on vahva. Suomen Nato-jäsenyys nähdään mahdollistajana, tosin melko epäsuorasti. Jäsenyys tuottaa tulosten valossa enemmän epäilysten väistymistä kuin välittömiä kaupallisia tuloksia. Suomalaisten toimijoiden uskotaan kuitenkin olevan relevantimpia seuraavissa kansainvälisissä kisoissa liittouman maiden piirissä.

Länsituuli lupaa hyvää myös riskien tasapainottamiselle. Kiinan vetovoima laskee terveellä tavalla, jolloin yhden kortin varaan ei lasketa liikaa. Venäjään markkinana ei usko enää kukaan. Euroalueen ja Pohjois-Amerikan varaan luotetaan yhä enemmän niin asiakkuuksissa kuin tuotannossa ja työllistämisessäkin.

Usko Intian kehitykseen tarjoaa vastapainon Kiinaa kohtaan koetulle epäluulolle. Seuraava kysymys onkin siinä, mihin kauniisti asetellut mediakuvat suomalaisista Intia-delegaatioista aidosti liiketoiminnallisesti johtavat.

Syksyn 2023 vastauksissa kaikki ei ollut sentään synkää tai himmeää. Investoinnit eivät romahda, niiden kasvuvauhti vaan hiipuu. Talouden rakenteen muutoksen huomaa siinäkin, että yhä useampi aineettomista investoinneista on jo vanhaa korvaava.

Digitaalisessa maailmassakin kone pitää välillä vaihtaa, ja sukupolvikierto on nopeampaa kuin fyysisten tuotantolaitosten kohdalla. Tämä vaatii koko ajan enemmän totuttelua talouslukujen tulkitsijoilta.

Itselleni ilahduttavaa on se, että yli vuosien suhde vastuullisuuteen on vastaajajoukossa kypsynyt ja linssi kestävyteen jalostunut. Viimeistään nyt voi olla vakuut-

tunut siitä, ettei kyseessä ole yksin julkisuuden paine vaan aito vakaumus.

Suurimpien yritysten johtajat ovat oman tulkintani mukaan jo paljon julkisen vallan käyttäjiä pidemmällä kestävyysajattelussaan. Tätä oppimiskäyrää ovat vahvistaneet myös globaalin pääomamarkkinan lait: rahaa ei tipu, ja yrityksen arvostus laskee, ellei toiminta kestä tarkastelua. Joskus epäsuora pakko on se houkuttelevin muusa oikeille valinnoille.

Onneksi tämän tuloksiltaan ristiriitaisen tutkimuksen otsikko oli kuitenkin vain ”Järki ja tunteet” eikä Jane Austenin toinen klassikko ”Ylpeys ja ennakkoluulo”. Jälkimmäisen tutkimuksen äärellä pitäisi hiljentyä aivan toisin. Nyt pitää jatkaa eteenpäin kovana mutta herkinä ympäröivälle maailmalle ja yhteiskunnalle.

Odottavan aika on pitkä

Katja Keitaanniemi – Toimitusjohtaja,
OP Yrityspankki

Talouden tilanne sekä toimintaympäristön epävarmuus näkyvät suomalaisten suuryritysten kasvuodotuksissa.

Vain joka kymmenes suuryritys aikoo laajentaa ja kehittää toimintaansa tänä vuonna. Muutos on huomattava, sillä vielä kaksi vuotta sitten kasvua tavoitteli joka kolmas suuryritys. Kasvun sijaan Suomen ylin yritysjohto keskittyy nyt tuottavuuden ja tehokkuuden lisäämiseen.

Matalat kasvuodotukset heijastuvat myös investointeihin: yli puolet aineellisista ja 40 prosenttia aineettomista investoinneista aiotaan käyttää nykyisen liiketoiminnan jatkuvuuden turvaamiseen. Pääasiassa toimintaa turvaavien osuus on korkeimmillaan viiteen vuoteen.

Tutkimukseen vastanneiden suuryritysten kotimaa on Suomi, mutta katsantokanta kansainvälinen. Nousuvirettä odotetaan pääasiassa kotimaan rajojen ulkopuolelta. Sekä pääliiketoiminta-alueen kysynnän, alihankintaostojen että henkilöstön määrän odotetaan kasvavan nopeammin ulkomailla kuin Suomessa.

Vaikka iskunkestävyyttä on viime vuosina vahvistettu, tuovat haavoittuvuuksia liiketoiminnalle nyt erityisesti inflaatio, rahoituskustannusten nousu ja työntekijöiden saatavuus.

Seitsemän kymmenestä suuryrityksestä arvioi korkotason epävarmuuden tuovan yritykselle ongelmia lähivuosina. Vaikka korkojen nousu osuu kriittisimmin yrityksiin, joilla on paljon velkaa tai joissa lainarahan hinta määrää asiakaskysyntää, haastaa se nyt myös maltillisesti velkaantuneita yrityksiä investointien kannattavuuden näkökulmasta.

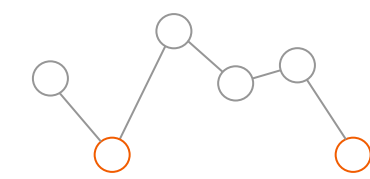
Hopeareunuksena epävarmuudessa on se, että viime vuosien kriisit ovat parantaneet suuryritysten reagointinopeutta. Kriisien keskellä suuryritykset kokevat olevansa vahvimmillaan tuotantoon liittyvissä ydintoiminnoissa. Vahvana turvana näyttäytyvät yhä myös taloudelliset voimavarat.

Heikko taloustilanne on tosiasia. Silti suomalaisten suuryritysten taloudellinen asema on edelleen vakaa, ja yritysten tuloksentekokyky on säilynyt suhteellisen hyvänä.

Yritykset ovat odottaneet kriisien jälkeistä aikaa jo pian neljä vuotta. Näyttää siltä, että aktiivisen odottamisen aikakausi jatkuu myös vuonna 2024.

Vaikka odottavan aika voi olla pitkä, ylimmät päätöksentekijät tietävät, että tulevaisuuden menestyksen edellytykset tehdään tänään. Monessa suuryrityksessä nostetaankin jo katsetta horisonttiin ja valmistaudutaan suhdannekäänteen jälkeiseen aikaan.

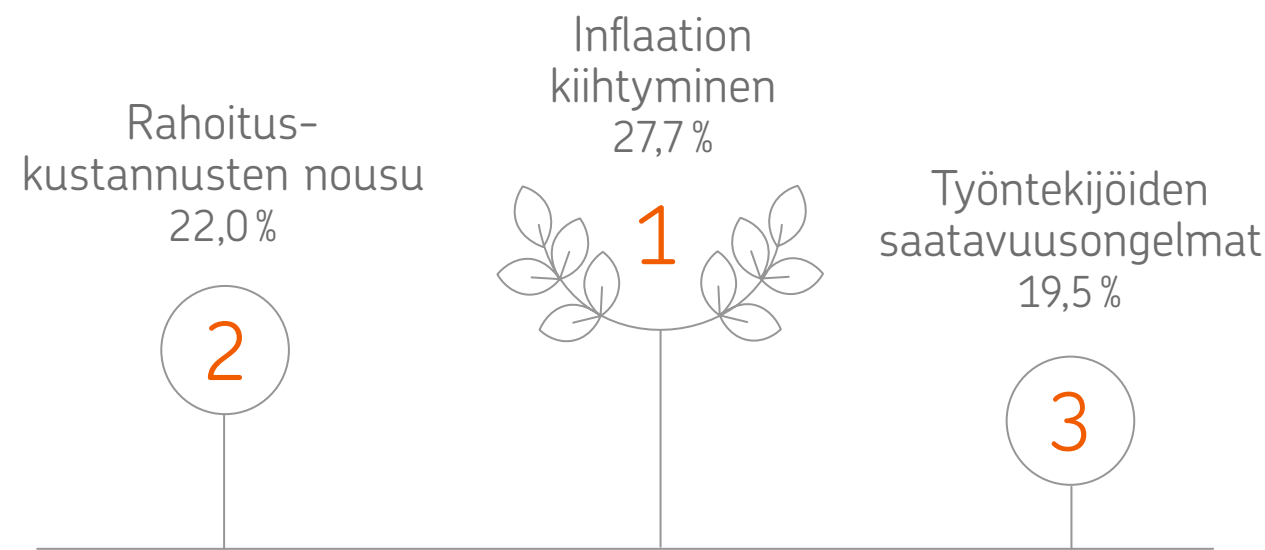
Järki ja tunteet

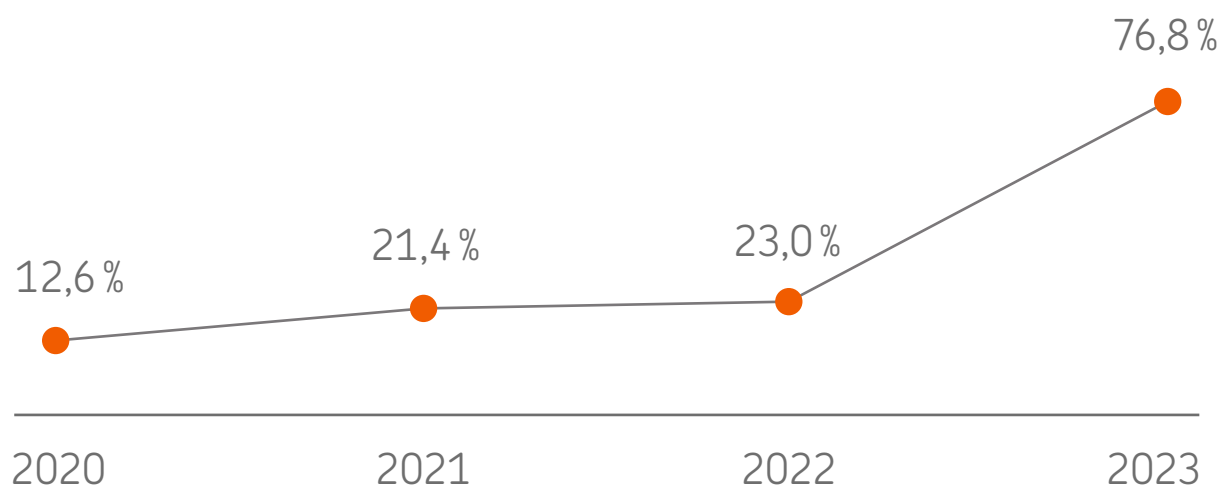
1/10

suuryrityksestä tähtää pääsääntöisesti toiminnan laajentamiseen ja edelleen kehittämiseen. Osuus on ollut viimeksi yhtä pieni vuonna 2015.

Haavoittuvuuksien kolmen kärki yrityksille

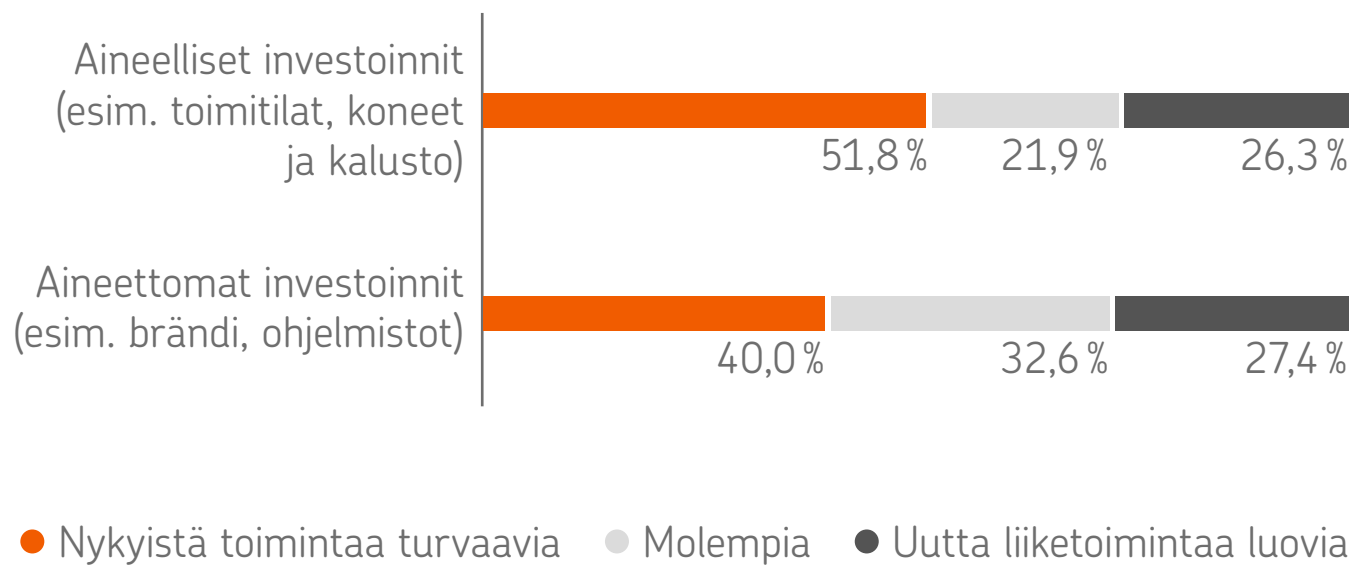
Osuus vastanneista yrityksistä, joille Suomen hallituksen talouspolitiikka näyttäytyy mahdollisuutena

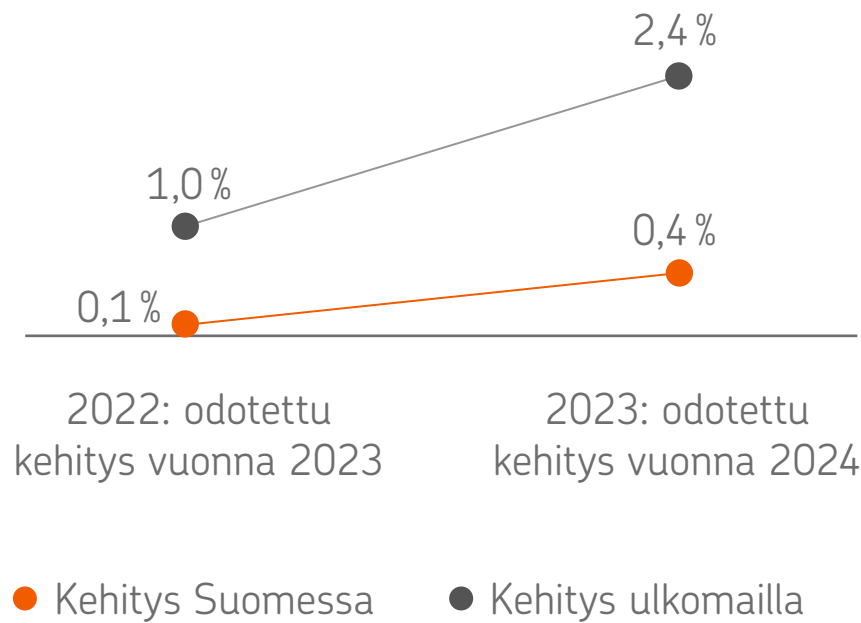
56 %

vastanneista suuryrityksistä on joutunut vaihtamaan alihankkijoita tai toimittajia vastuullisuusvelvoitteiden takia. Osuus on kasvanut vuodessa 13 %-yksikköä.

Pääosa investoinneista turvaa nykyistä toimintaa – aineettomissa investoinneissa korjausvelka korostuu

Kysynnän kasvua odotetaan Suomen ulkopuolelta

57 %

ei koe Kiinan nousun vahvistavan toimialaa pitkällä aikavälillä.

39 %

kokee Intian vahvistumisen yritykselleen mahdollisuutena.

Ympäristövastuu yhä ykkönen – vastuullisuuden prioriteetit

8/10

vastanneista suuryrityksistä kokee tehtäväkseen ratkaista polttavia yhteiskunnallisia ongelmia. Osuus on korkeimmalla tasolla kuuteen vuoteen.

Tausta

Tilanteen luentaa yrityspyramidin huipulta

OP Ryhmän sekä Nordic Institute of Business & Society -ajatushautomon Suuryritystutkimus on jo kahdentoista vuoden ajan kartoittanut, miten Suomen suurimpien työnantajien ja veronmaksajien ylimmät päätöksentekijät näkevät maan talouden ja yhteiskunnan tilan sekä, mitä he ajattelevat erityisesti omaan liiketoimintaansa liittyvistä näkymistä, valinnoista ja painotuksista.

Tutkimus on vakiintunut suomalaisen suuryrityskentän keskeisimmäksi tavaksi mitata pulssia ja elämänvoimaa. Loppuvuodesta 2023 toteutettuun Suuryritystutkimukseen osallistui 176 johtoryhmätason vaikuttajaa 141 Suomen suurimmasta yrityksestä. Suuryrityskentän tunnelmaa on perusteltua mitata juuri johtoryhmätasolla, koska tämän joukon agendailla ja muistioilla linjataan niin valmistelusta kuin toteutuksestaakin.

Vastaajaprofiilit

Yritystaso

22,7%
ulkomaisten
konsernien
tytäryhtiöt

77,3%
juuriltaan
suomalaiset
yritykset

Vastaajaprofiilit

Henkilötaso

176 vastaajien
kokonaismäärä

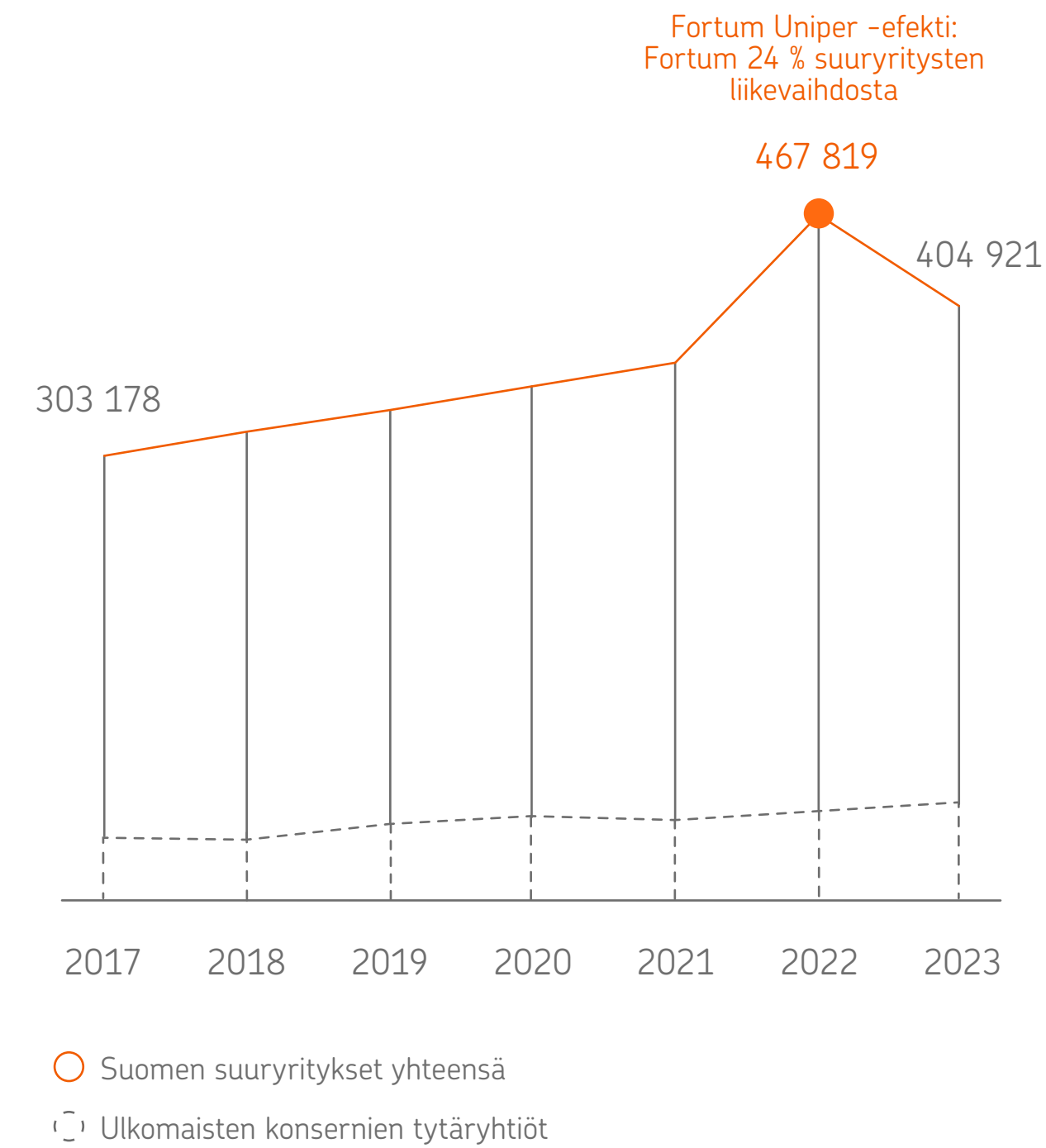

Liikevaihdoltaan vain kaikkein suurimpiin suomalaisiin yrityksiin keskittyneen tutkimuksen kattavuus on erittäin vahva. Tällä kertaa kahdensadanviidenkymmenen suurimman yrityksen joukosta näkemyksensä antoi viisikymmentäkuusi prosenttia. Tämä ilmentää toiseksi korkeinta peittoa koko Suuryritystutkimuksen historiassa.

Vahvasta edustavuudesta kertoo myös se, että tänäkin vuonna vastanneista avainhenkilöistä miltei kolmannes oli toimitus- tai varatoimitusjohtajia. Suuryritysten ylimmän johdon sitoutuminen vuosittain toteutettavaan, sekä aikaa että vaivaa vaativaan tiedonkeruuseen viestii yhteisen tilannekuvan arvosta ja tärkeydestä.

Suuryritysten liikevaihdon kasvu normalisoituu

Kumulatiivinen liikevaihto
(viimeisin vahvistettu tilinpäätös)

245

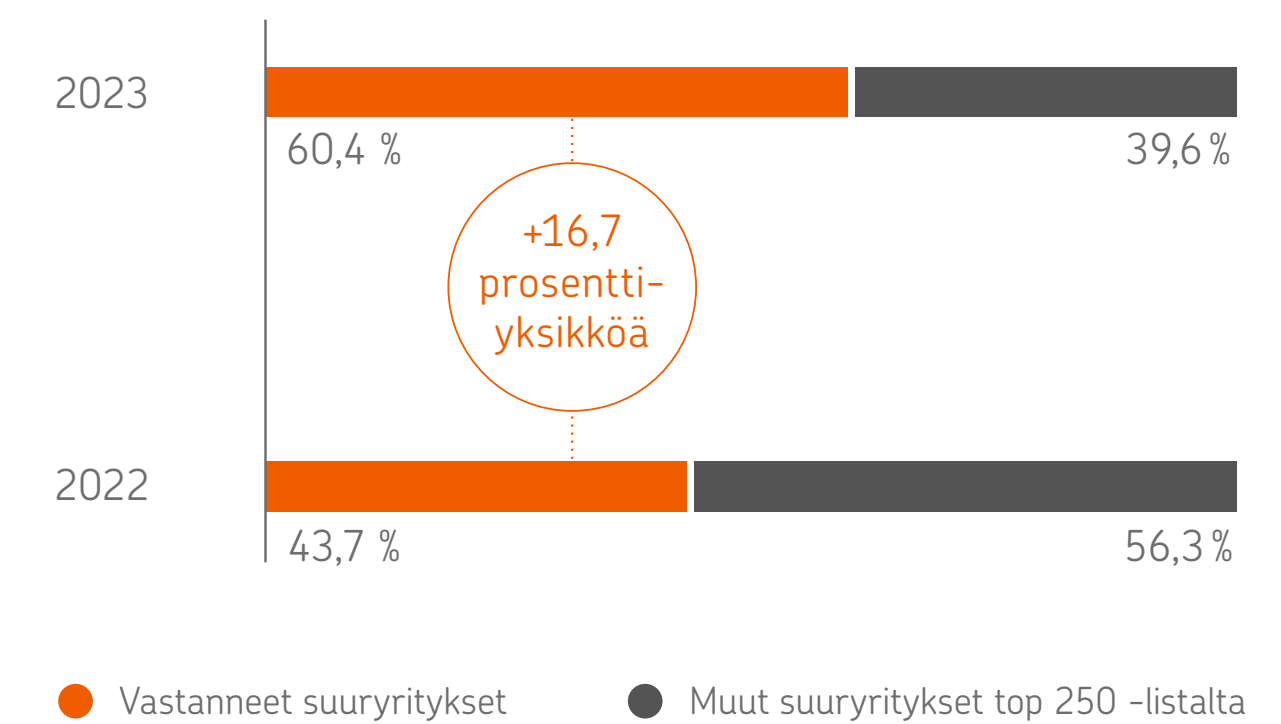
mrd. euroa

vastanneiden liikevaihto yhteensä
vuonna 2023.

Suuryritystutkimuksen kohderyhmä, Suomen kaksisataaviisikymmentä suurinta yritystä, on liikevaihdolla mitattuna kasvanut hyvin tasaisesti viimeisen seitsemän vuoden aikana. Poikkeus sääntöön näkyy tulosaineistossa vuoden 2022 alussa, kun Fortumin liikevaihto oli kohonnut vuodessa hieman yli viidestäkymmenestä miljardista yli sataankymmeneen miljardiin euroon.

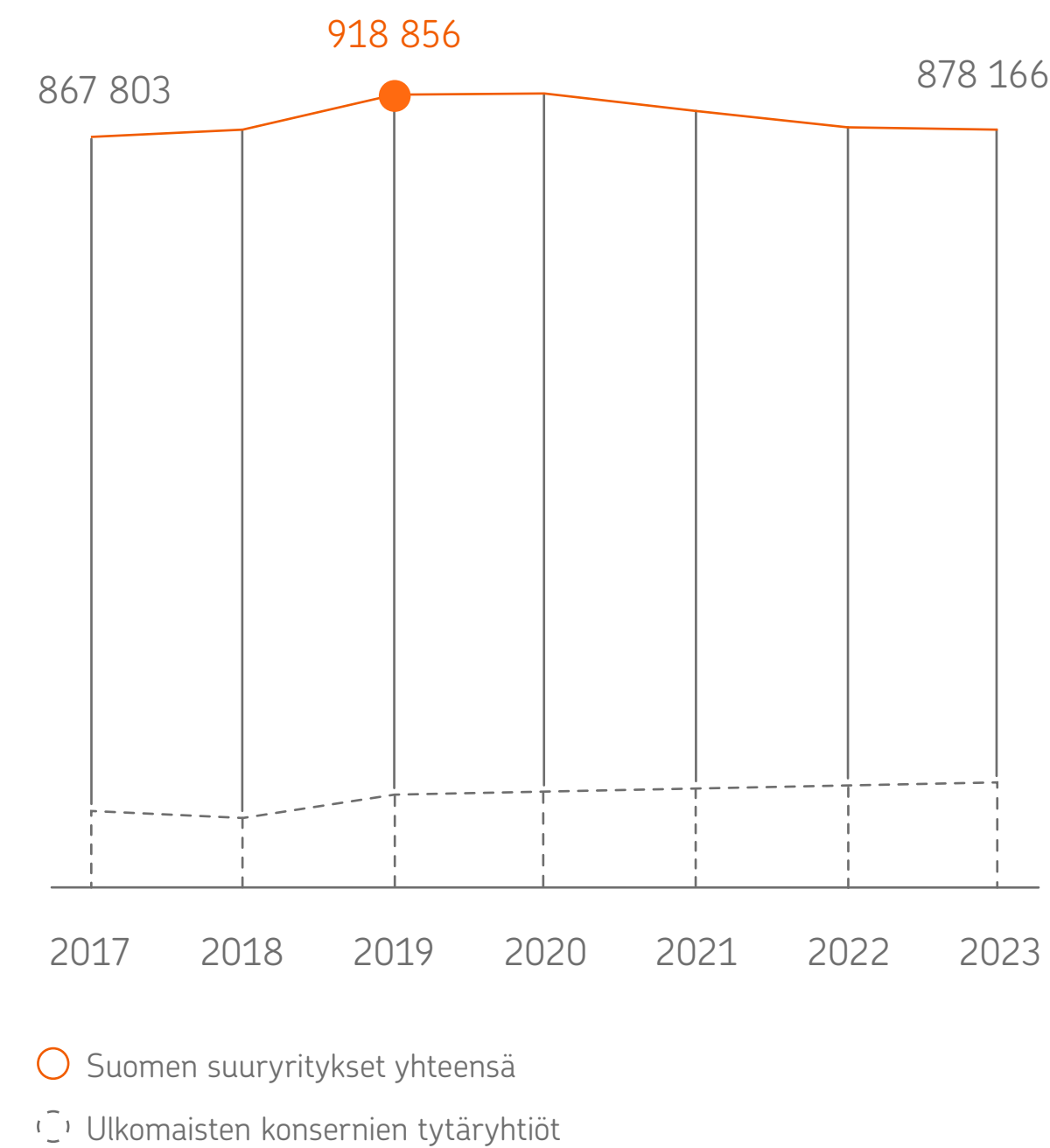
Yhtiön liikevaihdon räjähdysmäistä kasvua selittää erityisesti emoyhtiöaseman tarjonnut neljän viidenneksen omistusosuus saksalaisesta Uniperista. Tämän episodin moninaiset käänteet jättivät jälkensä suomalaisen taloushistoriaan mutta myös tämän tutkimuksen taustaa kuvaaviin aikasarjoihin.

Kattavuus liikevaihdolla mitattuna

Suuryritysten työllistäminen hiipuu maltillisesti

Kumulatiivinen henkilöstömäärä
(viimeisin vahvistettu tilinpäätös)

1,7

mrd. euroa

syksyllä 2023 vastanneiden
yritysten liikevaihdon keskiarvo.

Suuryritystutkimus 2024 kattaa liikevaihdolla mitattuna yli kuusikymmentä prosenttia kohderyhmästä. Tutkimukseen osallistuneiden yritysten yhteenlaskettu vuotuinen liikevaihto oli viimeisimpien vahvistettujen tilinpäätöstietojen perusteella lähes 245 miljardia euroa. Tutkimuksen kattavuus liikevaihdolla mitattuna on kasvanut selvästi edellisvuoteen verrattuna.

Lähes seitsemäntoista prosenttiyksikön kasvu kattavuudessa liikevaihdolla mitattuna viestii siitä, että tutkimuksen vastaajayritykset edustavat yhä vahvemmin kaikkein suurimpien suomalaisten toimijoiden näkemyksiä. Syksyllä 2023 vastauksensa antaneiden suuryritysten liikevaihdon keskiarvo oli noin 1,7 miljardia euroa ja mediaani 571 miljoonaa euroa.

Huomattavaa on, että analyysissä ja raportoinnissa yhdestä ja samasta vastaajayrityksestä saadut vastaukset lasketaan keskiarvoiksi. Tämä vahvistaa viestiä.

Mediassa on viimeisten vuosien aikana käyty paljon keskustelua siitä, väheneekö ihmistyövoiman tarve tulevaisuudessa robotisaation ja tekoälyn myötä. Kun asiaa tarkastellaan vakiintuneiden suuryritysten aineistossa, näyttää siltä, että kehittyneet teknologiat eivät ole vähentäneet olennaisesti ihmistyön tarvetta.

Kolmea perättäistä työllistämisen kasvun vuotta on tosin seurannut neljän vuoden mollivoittoinen jakso, jolloin suuryritysten työllistäminen on hienoisesti laskenut. Suomalaiset suuryritykset työllistävät yhä lähes yhdeksänsataa tuhatta tekijää kotimaassa tai maailmalla. Henkilöstön kokonaismäärä täysinä työvuosina on laskenut 0,3 prosenttia verrattuna viime vuoteen. Tämä vastaa noin 2 600 työpaikan vähennystä.

Suomalaisten suuryritysten tulostaso vahvistui huomattavasti vuodesta 2012 aina vuoteen 2018 asti. Tämän jälkeen suoritustaso on nykyinen säilyttäen kuitenkin vakaasti yli viiden prosentin keskimääräisen tason. Vuonna 2022 suuryritysten tulokunto oli ennätyskorkea, ja erinomaista tulosta tehtiin moninaisin liiketoimintalogiikoin muun muassa teknologiateollisuudessa, kuluttajatuotteissa ja -palveluissa sekä finanssialalla.

Tuoreimmassa tarkastelussa suuryritysten kumulatiivinen viimeisin vahvistettu nettotulos oli keskimäärin liki 5,3 prosenttia. Vaikka nettotulos on laskenut vuoden 2022 huipputasoon nähden noin kolme prosenttiyksikköä, tuloksentekokyky on säilynyt edelleen suhteellisen hyvänä myös kansainvälisessä vertailussa.

Tutkimuksen evoluutionomaisesti kehittyvä rakenne asetti myös tänä vuonna suuryritysten johtajat vaikeiden valintojen eteen. Mitä he priorisoivat esimerkiksi vastuullisuusvalinnoissa, kun ehdotuksia on monia, mutta resursseja vain rajatusti? Lisäksi rakenteeseen on luotu aiempaa enemmän jatkokysymyksiä, joiden avulla syvennyttään ajankohtaisiin teemoihin, kuten Suomen Nato-jäsenyyden tai aiempaa vastuullisemman liiketoiminnan taloudellisiin vaikutuksiin.

Jälleen kerran lukijalle paljon kertovat kysymykset siitä, kohdistuvatko investoinnit vanhan turvaamiseen tai korjaamiseen vai aivan uuden synnyttämiseen. Myös kysymys tehostamisen ja kasvun osasuhteista pakotti vastaajat jälleen valintoihin.

Suuryritysten keskimääräinen nettotulos laski viime vuoden ennätystasosta selvästi*

Kumulatiivinen nettotulos
(viimeisin vahvistettu tilinpäätös)

* Vuosiluku viittaa tilanteeseen ko. vuoden alussa.

Mieliala

Mieliala – tulevaisuuskon ja kyynisyyden kimppu

Syksyllä 2023 vastanneet suuryritysjohtajat näkevät toimintaympäristön epävakaampana kuin aikoihin. Vielä vuosi sitten ilmassa oli varovaista optimismia. Pandemian pitkä häntä, talouden matalasuhdanne sekä korkoihin liittyvä epävarmuus ovat syöneet suuryritysten investointihaluja läpi toimialojen.

Valo paremmasta on vielä himmeä, ja taantuman ennakoitaan jatkuvan myös alkaneena vuonna. Hidastettu talous ei ole rohkean kasvun tavoittelulle kovin otollinen ympäristö. Moni suuryritys keskittyy turvaamaan jo saavutettua asemaansa markkinoilla.

Kasvuaikeiden sijaan suuryritysten katse on siirtynyt yhä painokkaammin investointien tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen. Samalla moni näkee

toimialansa haasteet mahdollisuutena itselleen; oma erityinen vahvuus koko arvoketjussa tulee paremmin näkyväksi ja käyttöön.

Syksyllä 2023 yritysjohtajien suhtautuminen Suomen hallituksen ajamaan talouspolitiikkaan oli selvästi aiempaa optimistisempi. Vastaajat olivat antaneet hyviä arvioita Suomen poliittiselle ja talouspoliittiselle johtamiselle jo useamman vuoden ajan, ja luottamus on ollut hyvin alhaalla. Huoli on kohdistunut erityisesti vastuulliseen talouspolitiikkaan. Myös tällä kierroksella kuusi kymmenestä vastanneesta suuryrityksestä koki, että Suomen poliittiseen johtamiseen liittyy epävarmuustekijöitä.

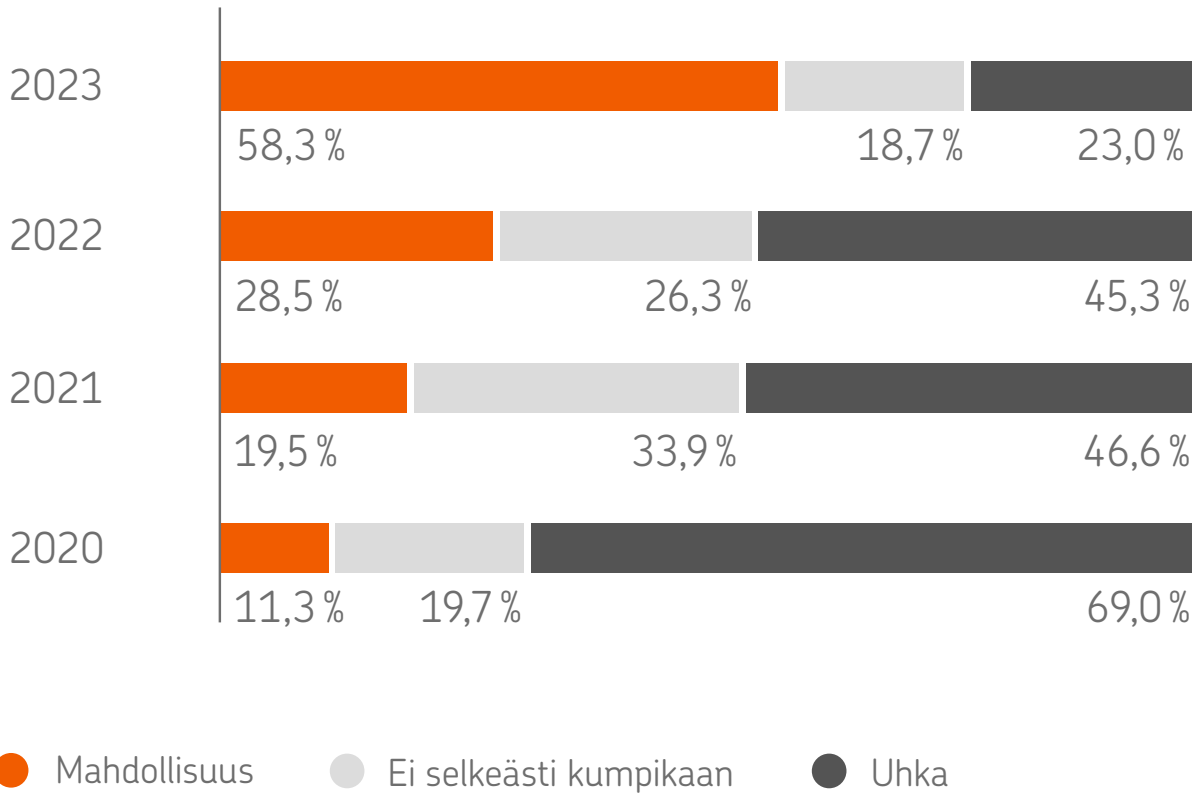
Vaikka huoli säilyy, osuus on vähentynyt trendin-omaisesti neljässä vuodessa miltei kahdeksantoista prosenttiyksikköä. Lähes kuusikymmentä prosenttia vastanneista suuryrityksistä kokee Suomen poliittisen johdon toiminnan uhkan sijaan mahdollisuutena toiminnalleen. Vielä vuosi sitten harvempi kuin yksi kolmesta näki poliittisen johdon toiminnan mahdollisuutena. Siirtymä on korostetun raju.

Suuryritystutkimuksen tulokset kertovat nyt lisääntyneestä toiveikkuudesta Suomen hallitusta ja eduskuntaa kohtaan; poliittisilta päättäjiltä odotetaan konkreettisia toimenpiteitä, jotka mahdollistavat taantumasta toipumisen kansainvälistä taloutta vauhdikkaammin. Tämä tarkoittaa käytännössä esimerkiksi tarpeettoman sääntelyn vähentämistä, verohelpotuksia sekä uusia kannustimia työllistämiseen.

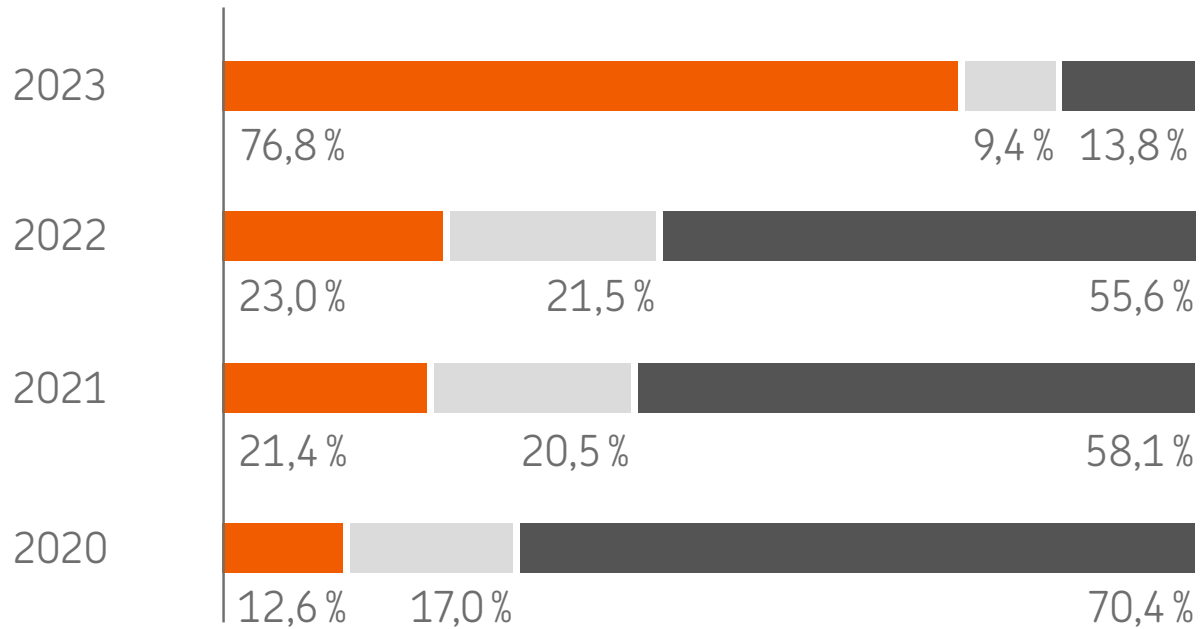
Miltei kolme neljästä vastanneesta suuryrityksestä kokee, että hallituksen ajama talouspolitiikka tukee toiminnallista tehokkuutta. Osuus on noussut vuodessa yli viisikymmentä prosenttiyksikköä. Samalla useammalle kuin kolmelle neljästä suuryrityksestä talouspolitiikka näyttäytyy mahdollisuutena. Muutos on huomattava, sillä edellisenä kolmena vuotena osuus laahasi kymmenen ja kahdenkymmenen prosentin tuntumassa.

54 %-yksikön
nousu arviossa hallituksen
talouspolitiikasta mahdollisuutena.

Miten Suomen poliittisen johdon
toiminta näyttäytyy yrityksellemme

Miten Suomen hallituksen talouspolitiikka
näyttäytyy yrityksellemme

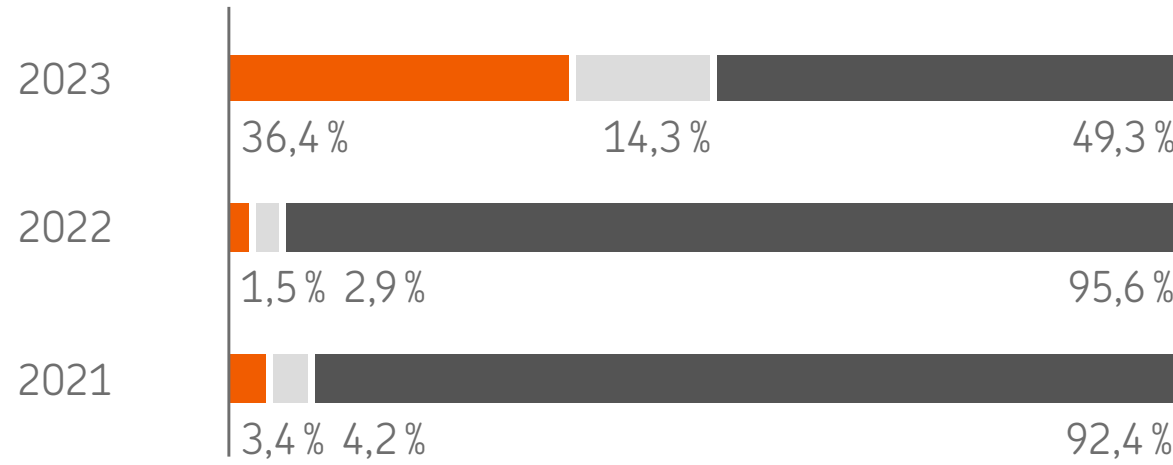
Vielä vuotta aiemmin vain muutama prosentti suuryrityksistä uskoi, että julkinen talous etenisi kohti tasapainoa. Eri mieltä oli miltei jokainen tutkimukseen osallistunut yritysjohtaja. Lähes kaikki vastanneet suuryritykset olivat vuosi sitten myös sitä mieltä, että hallitus ei ole onnistunut purkamaan aktiivisesti kitkatekijöitä ja kannustinloukkuja työmarkkinoilla. Miltei sata prosenttia koki tuolloin, että valtion velkaantuminen oli holtitonta.

Uusimman tulosaineiston perusteella talouspolitiikkaan liittyvät kesto-uholienaiheet ovat ainakin hieman väistymässä. Yli kolmannes suuryrityksistä – vähemmistö toki – uskoo, että julkinen talous ottaa määrätietoisia askelia kohti vakautta. Peräti kuusi kymmenestä vastanneesta suuryrityksestä kokee, että hallitus purkaa aktiivisesti rakenteellisia kitkatekijöitä ja kannustinloukkuja. Samalla valtion velkaantuminen huolestuttaa yhä laajaa joukkoa. Vain hieman yli neljätolista prosenttia vastanneista suuryrityksistä uskoo valtion velkaantumisen olevan hallittua.

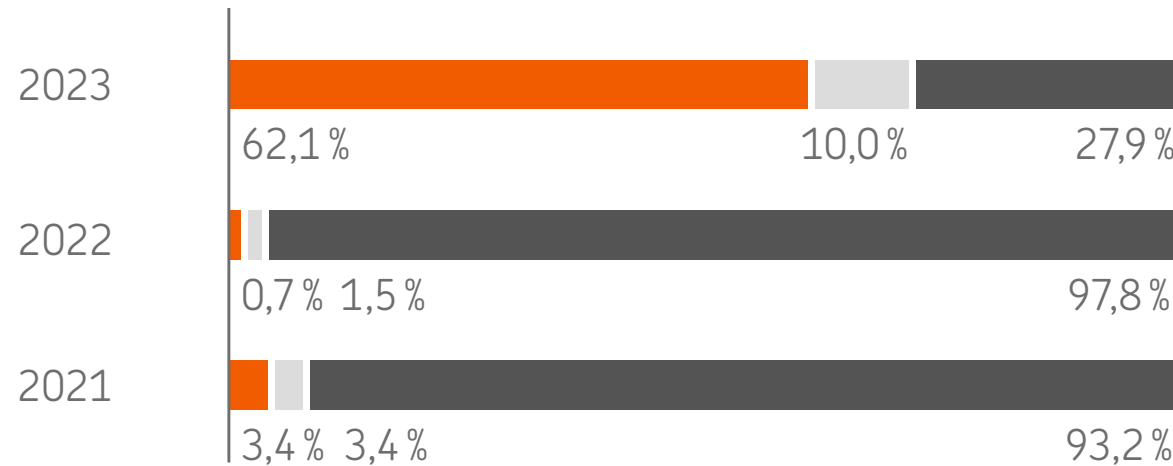
Vuotta aiemmin vain kolmasosa vastanneista suuryrityksistä koki, että aktiivinen talouspolitiikka edistää yritysten kilpailukykyä. Nyt lähes neljä viidestä suuryrityksestä näkee aktiivisen teollisuuspolitiikan kilpailukyvyn vauhdittajana.

Suomen talouspoliittinen tilanne

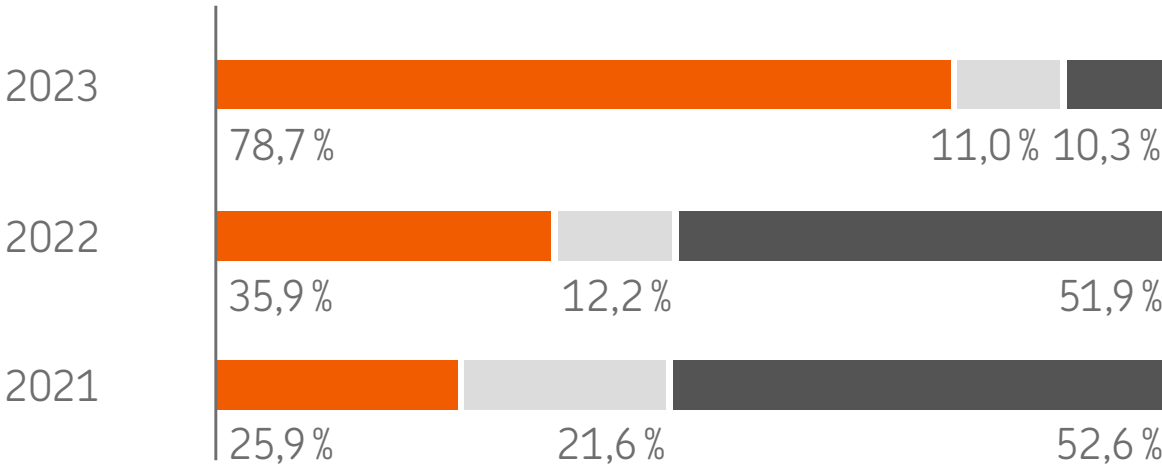
Julkinen talous etenee kohti tasapainoa

Hallitus purkaa aktiivisesti rakenteellisia kitkatekijöitä ja kannustinloukkuja (esimerkiksi työmarkkinoilla)

Aktiivinen teollisuuspolitiikka edistää yritysten kilpailukykyä

● Samaa mieltä ● Neutraali ● Eri mieltä

Toisaalta vain runsas neljännes suuryrityksistä uskoo, että Suomen valtion elinkeinotuet ovat riittäviä kansainvälisessä kilpailussa. Suurempien valtioiden elinkeinotuet koetaan uhkaksi yli kolmanneksessa suuryrityksistä. Vaikka kasvunäkymät ovat maltillisia, ovat suuryritykset myös aiempaa tyytyväisempiä kasvua edesauttaviin verohelpotuksiin. Vastauksissa korostuvat toimialakohtaiset erot.

Suomen valtion elinkeinotuet ovat riittäviä kansainvälisessä kilpailussa

Suurten valtioiden lisääntyneet elinkeinotuet ovat yrityksellemme uhka

● Samaa mieltä
 ● Neutraali
 ● Eri mieltä

”

Nato vahvistaa turvallisuuttamme ja vähentää Suomen maariskiä. Se ei kuitenkaan ole tarinan loppu vaan uuden tarinan alku. ”Ensin on rajat turvattava, sitten leipä levennettävä”, lausui aikoinaan presidentti Svinhufvud. Nato-jäsenyys turvaa rajamme, mutta meidän on itse levennettävä leipämme.

Risto E. J. Penttilä
Toimitusjohtaja, Nordic West Office

Koska Suomesta tuli Naton täysivaltainen jäsen huh-
tikuussa 2023, tuoreimpaan suuryritystutkimukseen
sisällytettiin laaja vaikutuksiin keskittyvä osio. Jo
syys-lokakuun 2022 vastaajista yli kahdeksankymmen-
täkuusi prosenttia uskoi Nato-suhteen tiivistymisen
vahvistavan Suomen houkuttelevuutta investointikoh-
teenä. Usko on säilynyt vahvana. Tuoreimmassa aineis-
tossa Nato-jäsenyys näyttäytyy mahdollisuutena yli
kahdeksalle kymmenestä vastanneesta suuryrityksestä.

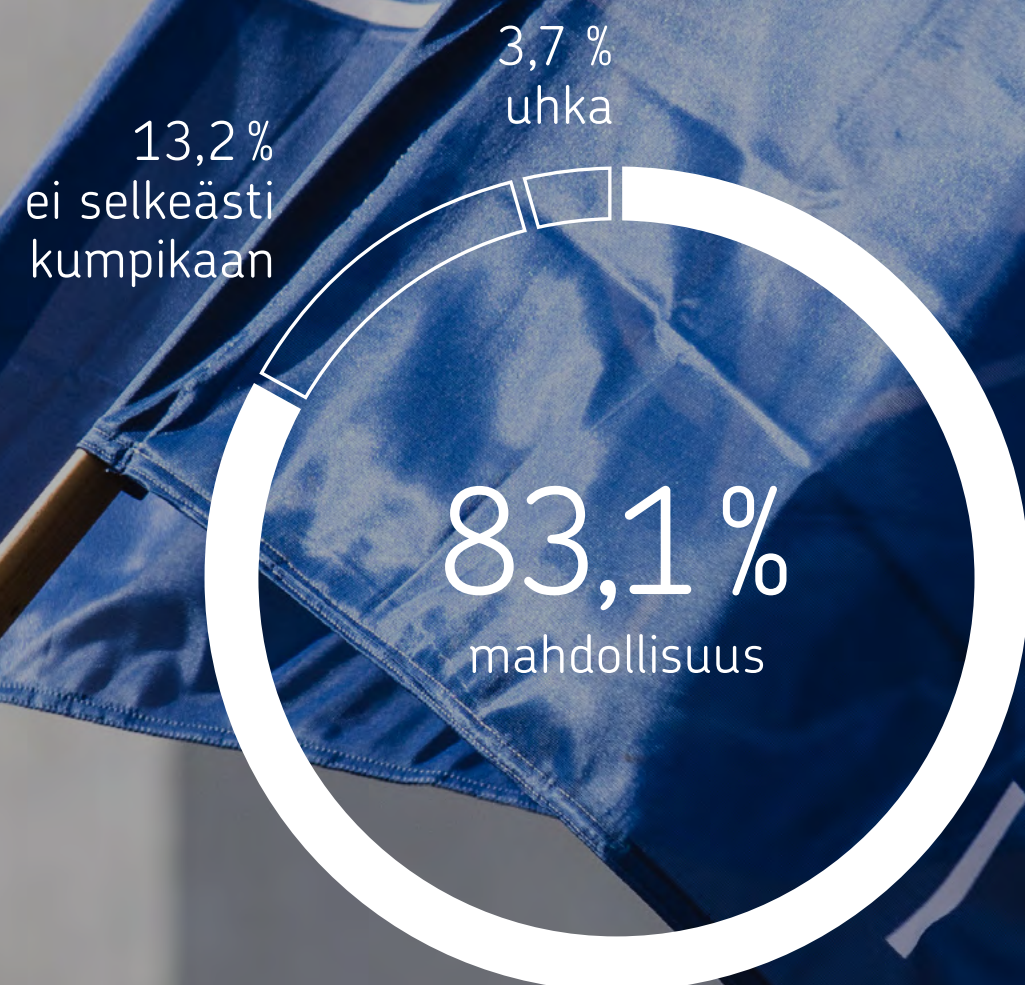
Miltei jokainen vastanneista suuryrityksistä kokee, että
Nato-jäsenyyden myötä Suomi on selvästi aiempaa
houkuttelevampi investointikohde, ja jäsenyys vahvistaa
Suomen mainetta luotettavana liiketoimintaympäris-
tönä. Lisäksi lähes kahdeksankymmentäviisi prosenttia
vastanneista yrityksistä kokee, että Nato-jäsenyys on
lisännyt Suomessa työskentelyn vetovoimaa.

Suoria tai välittömiä hyötyjä Nato-jäsenyydestä on
saanut kuitenkin selvästi pienempi joukko vastaajista.
Lähes kuusi kymmenestä kokee, että Nato-jäsenyys on

lisännyt keskeisten yhteistyökumppaneiden luotta-
musta yrityksen liiketoimintaa kohtaan. Hieman alle
kuusikymmentä prosenttia suuryrityksistä kokee, että
Nato-jäsenyys on parantanut yrityksen mahdollisuuksia
osallistua kansainvälisiin tutkimus- ja innovaatio-
hankkeisiin. Harvempi kuin joka kolmas vastaajista
raportoi, että juuri Nato-jäsenyys on avannut yrityk-
selle uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

On kiinnostavaa seurata, miten laajasti Nato-
jäsenyys tuottaa taloudellista etua tulevaisuudessa,
ja millainen on jäsenyyden vipuvaikutus seuraavan
kasvukauden aikana. Jäävätkö taloudelliset hyödyt
vain ilmeisten alojen, kuten teknologia- ja puolus-
tusteollisuuden piiriin, vai lisääkö yhteys kansain-
välisten investointien määrää Suomessa myös
muilla aloilla?

Miten Suomen Nato-jäsenyys näyttäytyy yrityksellemme

Epäsuorat Nato-hyödyt suuryrityksille

Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen mainetta luotettavana liiketoimintaympäristönä

Nato-jäsenyyden myötä Suomi on selvästi houkuttelevampi investointikohde

Nato-jäsenyys on lisännyt Suomessa työskentelyn vetovoimaa

● Samaa mieltä ● Neutraali ● Eri mieltä

Suorat Nato-hyödyt suuryrityksille

Nato-jäsenyys on lisännyt keskeisten yhteistyökumppaneidemme luottamusta liiketoimintaamme kohtaan

Nato-jäsenyyden myötä yrityksellämme on paremmat mahdollisuudet osallistua kansainvälisiin TK-hankkeisiin

Nato-jäsenyys on avannut yrityksellemme uusia liiketoimintamahdollisuuksia

Nato-jäsenyys on avannut yrityksellemme uusia markkinoita

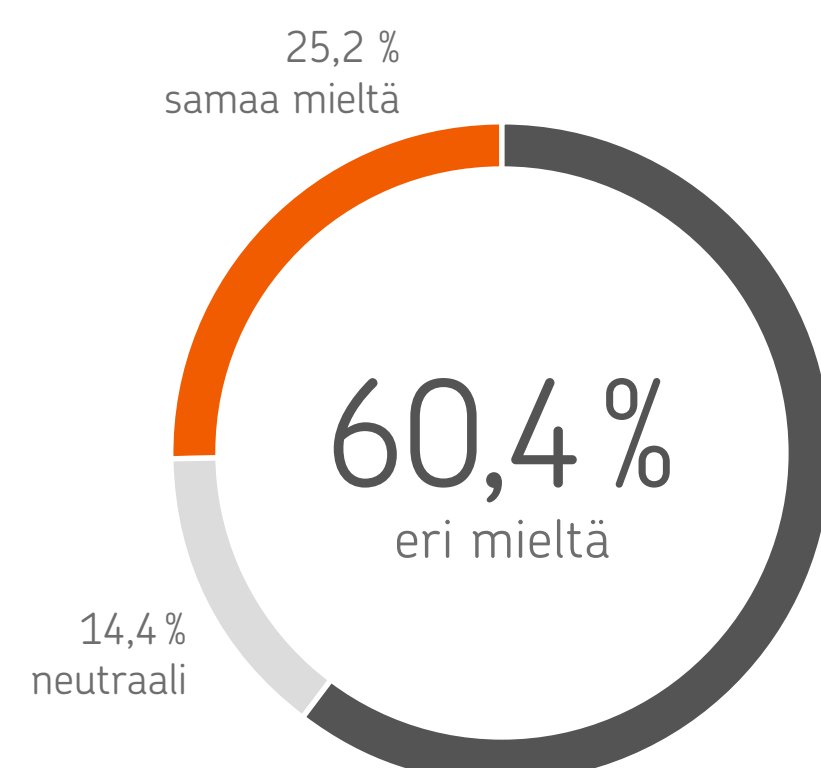

”

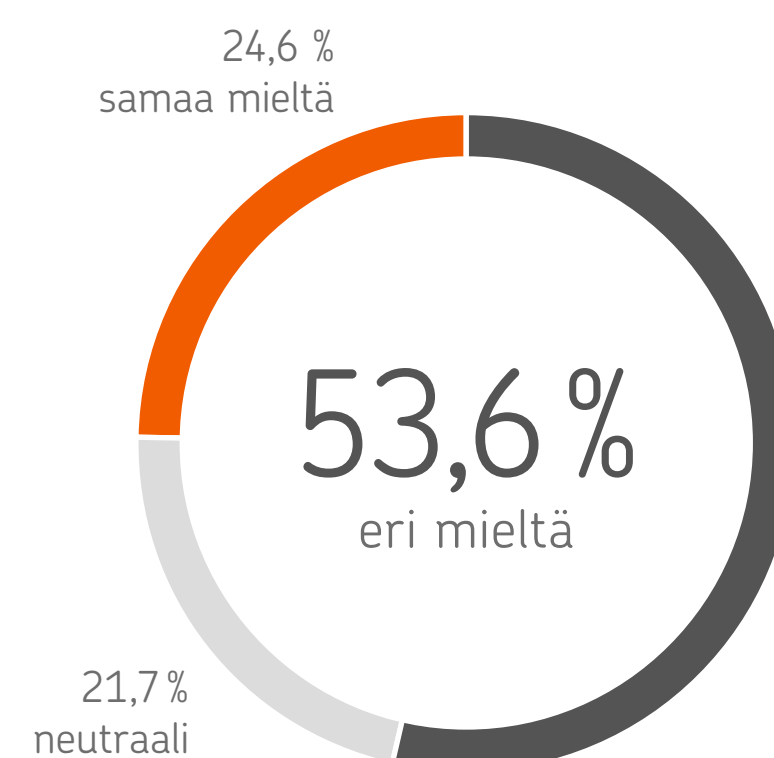
Terveydenhuollossa työvoiman tarve kasvaa väistämättä, ja ammattilaisista on jo nyt pulaa. Tärkeintä on pitää parhaista tekijöistä kiinni panostamalla työhyvinvointiin, koulutukseen ja esihenkilöiden valmennukseen. Työperäisen maahanmuuton kehittäminen on myös tärkeä osa ratkaisua.

Janne-Olli Järvenpää
Toimitusjohtaja, Mehiläinen konserni

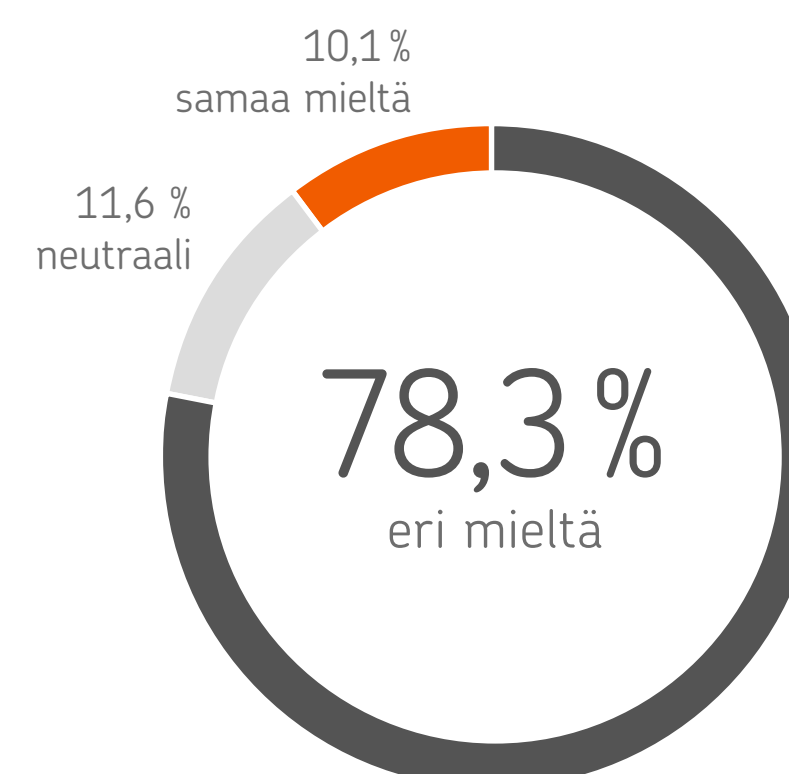
Nykyisen hallituksen
maahanmuuttopolitiikka edistää
osaavan työvoiman saatavuutta

Edellisen hallituksen
maahanmuuttopolitiikka edisti
osaavan työvoiman saatavuutta

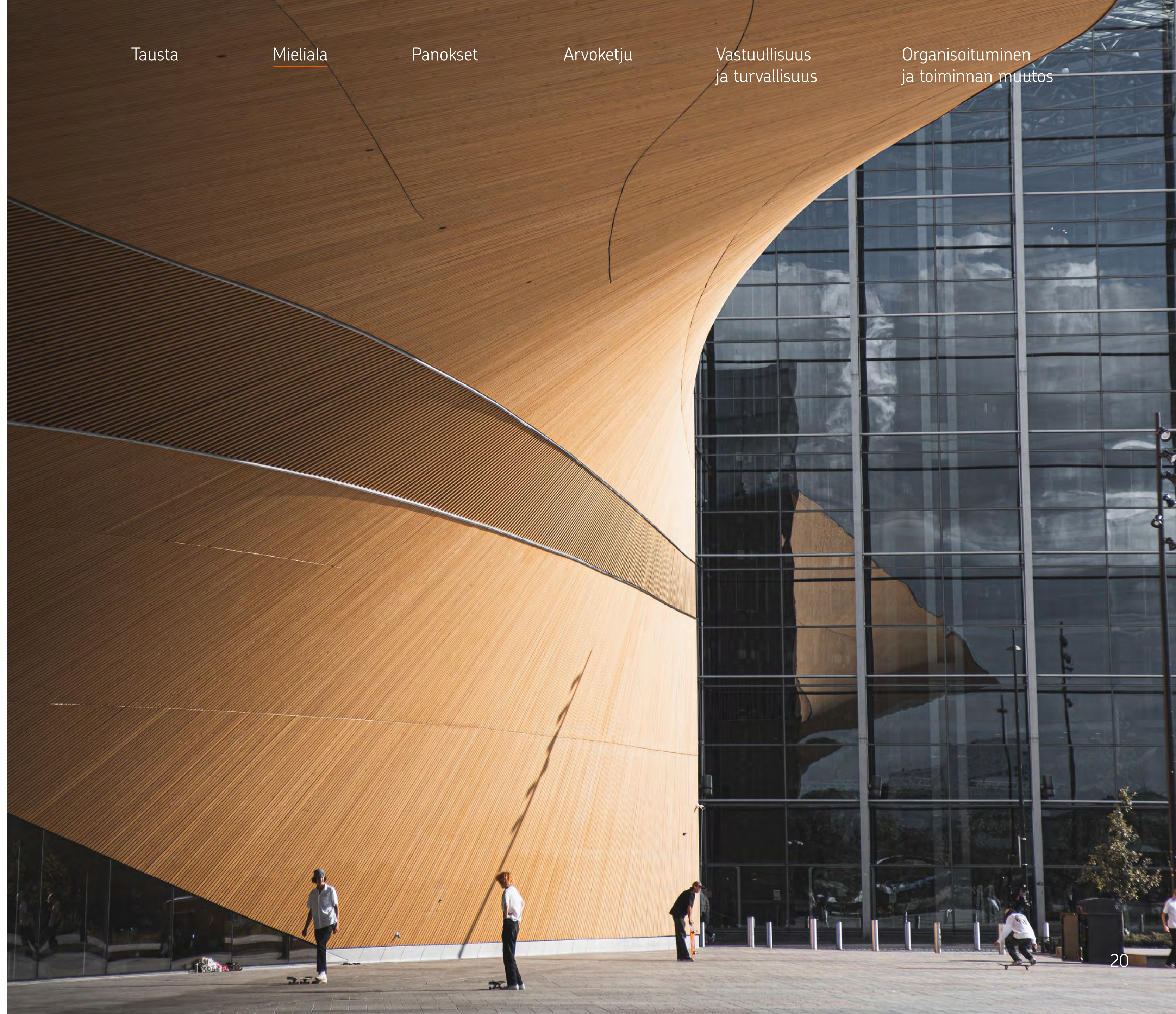
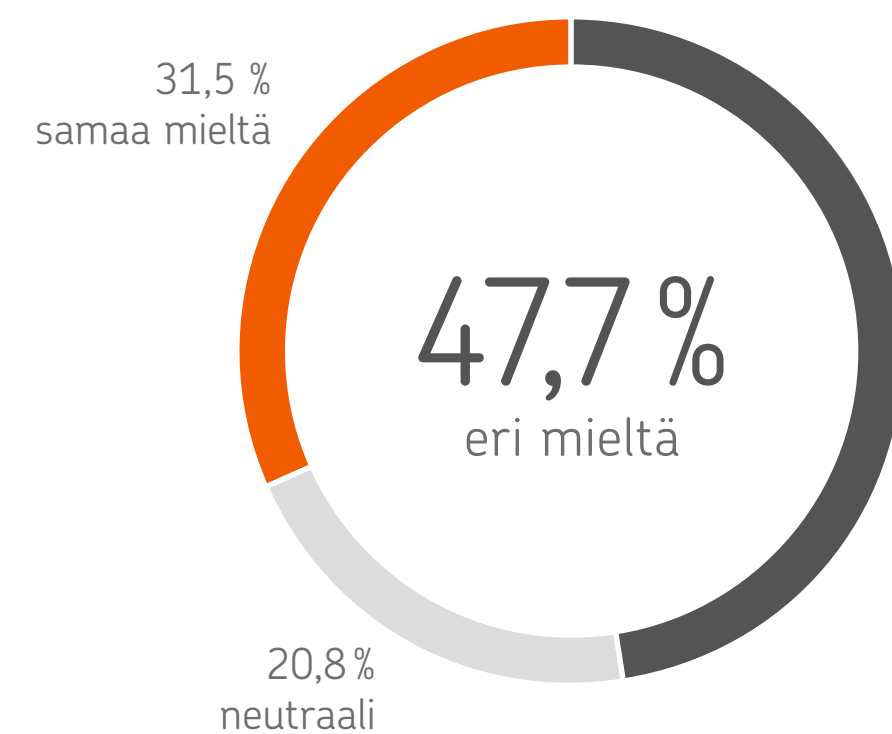
Suomi erottuu edukseen
maahanmuuttajien
integroimisessa

Suuryrityksille työperäinen maahanmuutto on yksi ratkaisu orastavaan osaajapulaan. Vastaajien enemmistö katsoo, että maahanmuuttopolitiikassa on tilaa parannuksille. Useampi kuin kuusi kymmenestä kokee, ettei nykyisen hallituksen maahanmuuttopolitiikka edistä osaavan työvoiman saatavuutta. Edellinen hallitus ei vastanneiden yritysjohtajien mielestä onnistunut sen paremmin. Toisaalta vain yksi kymmenestä suuryrityksestä kokee, että Suomi erottuu myönteisesti maahanmuuttajien integroinnissa. Tulos ei anna aihetta juhlaan.

Moni vastaaja ennakoi poliittisessa kentässä häilyvyyttä ja mahdollisia muutoksia. Lähes kolmannes suuryrityksistä enteilee, että nykyinen hallitus tulee hajoamaan ennen vuoden 2027 eduskuntavaaleja. Pääosin sama ryhmä vastaajista uskoo, että hallituksen koalitiopohja saattaa muuttua ennen vaalikauden päättymistä.

Suomen nykyinen hallitus tulee hajoamaan ennen vaalikauden päättymistä

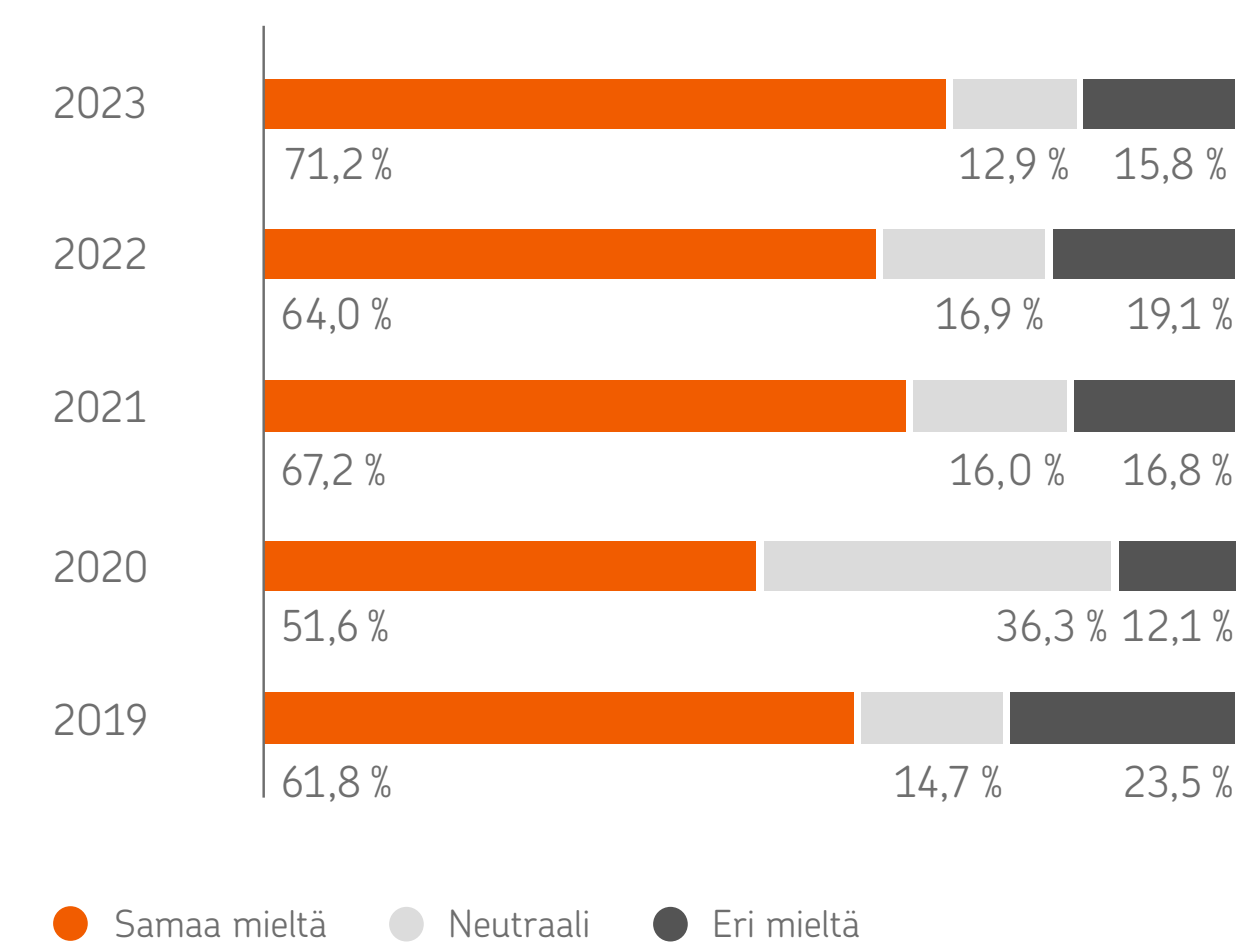

71 %

uskoo menestyksen keskittyvän
yhä harvemmalle.

Gloaalitalouden tummat pilvet tuottavat jakolinjoja vastaajien joukossa. Useampi kuin seitsemän kymmenestä suuryrityksestä kokee, että heidän liiketoimintansa arvoketjussa menestyminen keskittyy yhä harvemmille toimijoille. Osuus on koko viisivuotisen mittausjakson huippulukemissa. Nousua viime vuoteen on yli seitsemän prosenttiyksikköä. Itsevarmuudesta ei kuitenkaan ole puutetta, sillä ennätysasuuri osuus – lähes kuusikymmentä prosenttia – vastanesta suuryrityksistä näkee menestymisen keskittymisen mahdollisuutena omalle liiketoiminnalleen.

Liiketoimintamme arvoketjussa
menestys keskittyy yhä harvemmille
toimijoille

Geopoliittiset jännitteet ovat herättäneet suuryritykset pohtimaan myös deglobalisaatiota ja lokalisaatiota. Deglobalisaatio viittaa kansainvälisen taloudellisen yhdentymisen vähenemiseen. Maat ja yritykset rajoittavat osallistumistaan esimerkiksi kansainväliseen kauppaan, rahoitusmarkkinoihin ja investointeihin sekä tullimuurien purkamiseen. Lokalisaatio tarkoittaa puolestaan liiketoiminnan tai tuotteiden sopeuttamista paikallisiin markkinaolosuhteisiin; lähellä tuotettu on tällöin hyvin tuotettu.

Lähes puolet vastanneista yritysjohtajista uskoo, että deglobalisaatio ja lokalisaatio ovat ilmiöinä suotuisia. Moni kokee hyötывänsä siitä, että kansainvälinen taloudellinen yhdentyminen vähenee ja tarjooma mukautetaan paikallisiin markkinaolosuhteisiin.

Ukrainan jälleenrakennus on tapa auttaa Venäjän hyökkäyssodasta kärsivää maata mutta myös noin neljänsadan miljardin euron liiketoimintamahdollisuus. Vastanneista suuryrityksistä miltei kolmannes uskoo, että maailman vilja-aitan jälleenrakennus tulee tarjotaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

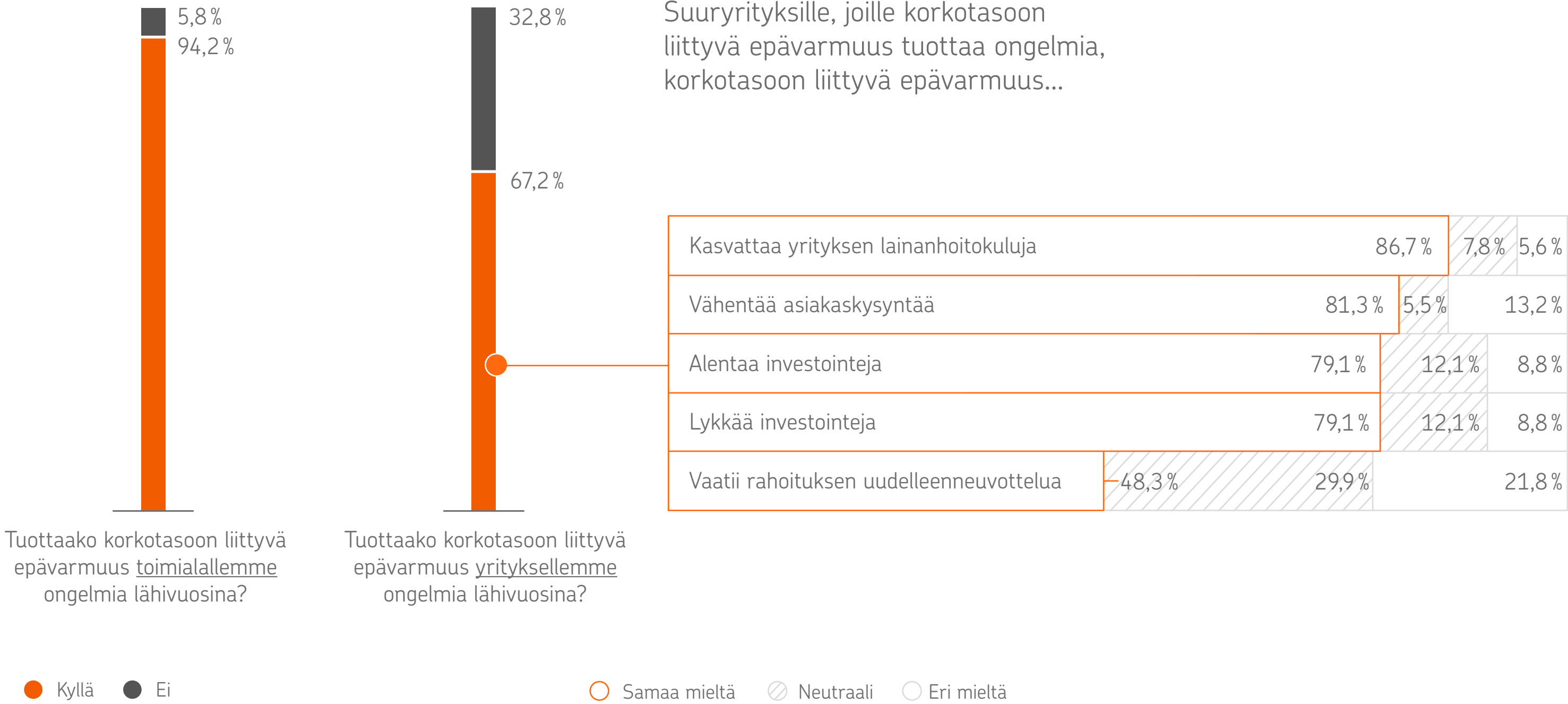
69%

kokee energian hintojen
vaihtelun riskinä.

Suuryritysten johtajille harmaita hiuksia aiheuttavat vastausten perusteella myös korkotasoon liittyvä epävarmuus ja energian hintojen ennakoinnattomuus. Yli yhdeksänkymmentäneljä prosenttia uskoo, että korkotasoon liittyvä epävarmuus aiheuttaa lähivuosina ongelmia toimialatasolla. Kaksi kolmesta vastaajasta ennakoivat, että korkotasoon liittyvä epävarmuus aiheuttaa ongelmia myös omalle yritykselle. Vastausten perusteella korkomustelmat painautuvat silti enemmän kilpailijoihin kuin omaan yritykseen.

Huoli koroista ei liity aina suinkaan omiin rahoituskuuluihin. Sen pelätään vähentävän myös asiakaskysyntää. Vastaajat uskovat, että korkotasoon liittyvä epävarmuus alentaa investointeja laajasti tai siirtää niitä tulevaisuuteen. Miltei puolet korkotasoon liittyvästä epävarmuudesta kärsivistä vastaajayrityksistä ennakoivat, että rahoitus pitää neuvotella uudelleen.

Korkoon liittyvä epävarmuus

”

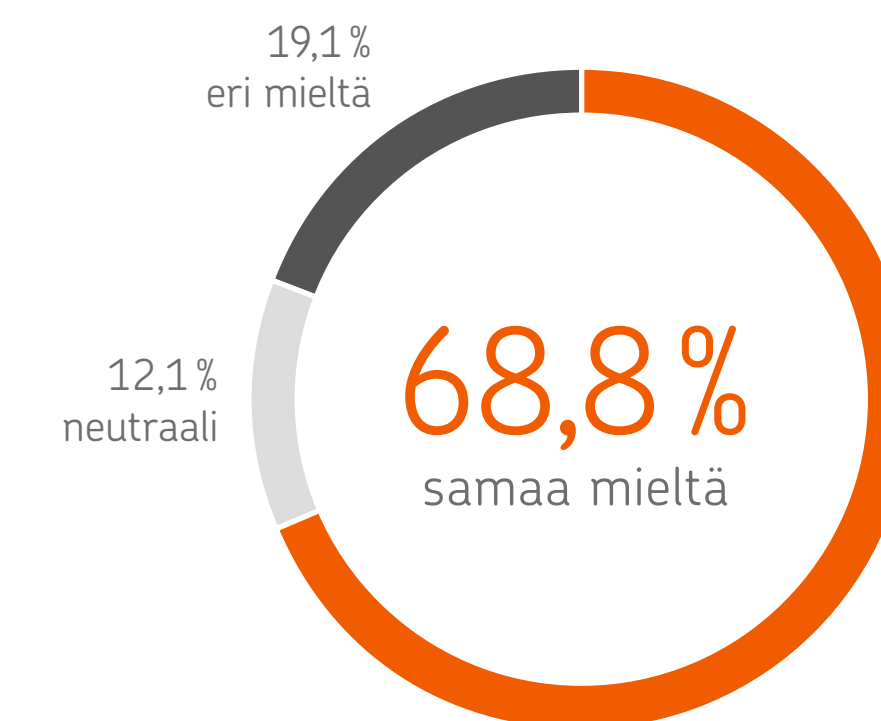
Korkojen nousu haastaa myös sellaisia yrityksiä ja toimialoja, joilla on vain maltillisesti velkaa. Huolta tuovat tällöin esimerkiksi asiakaskysynnän muutokset ja investointien kannattavuus.

Laura Hakamies
Rahoituksen järjestämisestä vastaava johtaja,
OP Yrityspankki

Miltei seitsemän kymmenestä suuryrityksestä arvioi, että energian hinnan ennakoimattomuudella on heikentävä vaikutus kilpailukykyyn. Energian hinnan arvaamaton vaihtelu näyttäytyy uhkana kuudelle kymmenestä vastaajasta. Kiinnostavaa on pohtia, kumpi lopulta tuottaa vastaajille enemmän tuskaa: sähkön korkea hintataso vai hinnan volatiliteetti tilanteessa, jossa siltä suojautuminen on kallista.

Energian hintojen ennakoimattomuus heikentää yrityksemme kilpailukykyä

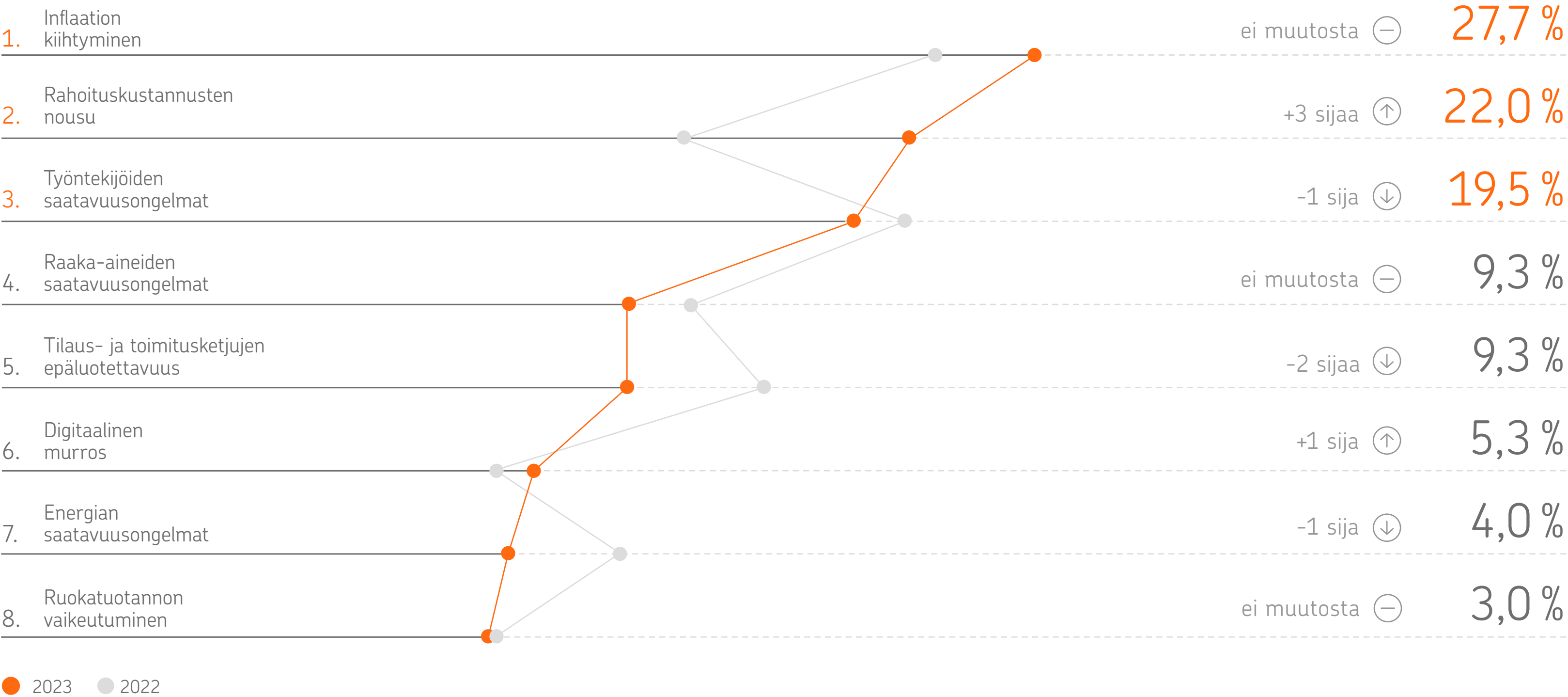
Suuryritystutkimus haastoi nyt jo toista kertaa suuryritysten avainjohtajat tunnistamaan ja pisteyttämään tekijöitä, jotka tuottavat eniten haavoittuvuuksia liiketoiminnalle. Jokaisella vastaajalla oli käytettävissään kymmenen pistettä, joista kaikki voitiin käyttää esimerkiksi yhteen haavoittuvuusluokkaan tai jakaa useamman luokan välillä. Vertailu vuoden takaiseen on nyt ensi kertaa mahdollista.

Haavoittuvuuksia tuottavien tekijöiden listalla on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Kärjessä on edelleen inflaatio, jonka kauhukerroin on vuodessa vain jyrkentynyt. Nyt inflaation kiihtymiselle ohjautui miltei kolmekymmentä prosenttia kaikista pisteistä.

Inflaatiota pelkolistalla seuraa rahoituskustannusten nousu. Tälle vaihtoehdolle annosteltiin edellisenä vuonna yksitoista prosenttia kaikista pisteistä ja syksyllä 2023 peräti kaksikymmentäkaksi prosenttia. Kolmantena listalla erottuvat työntekijöiden saatavuusongelmat. Kärjen taakse jäivät selvästi raaka-aineiden saatavuusongelmat sekä tilaus- ja toimitusketjujen epäluotettavuus.

Mitkä seuraavista tekijöistä luovat eniten haavoittuvuuksia liiketoiminnallenne?*

Haavoittuvuuksien ranking-lista 2023

+3 sijaa

rahoituskustannusten nousu tuottaa haavoittuvuuksia.

* Vastaajalla oli käytettävissään kymmenen pistettä, jotka oli mahdollista keskittää esimerkiksi yhteen teemaan tai jakaa tasaisesti useamman teeman välillä. Kuviossa on esitetty kaikkien vastaajayritysten antamien pisteiden prosentuaalinen jakauma.

Panokset

Vyön kiristytessä tärkein erottuu

Tarjolla on sotaa ja konfliktia, inflaatiota, logistiikka-
peikkoja ja korkeita korkoja. Näillä apeilla eväillä
suuryritykset arvioivat investointejaan pimenevässä
syksyssä 2023.

Vastausten perusteella investointien kasvu taittuu
melkein kaikilla alueilla. Vain muutamiin keihäänkär-
kiin ennakoidaan nousua. Investointien perustasoa
puolustaa tarve korvaaviin ja korjaaviin investointeihin.
Vastanneiden suuryritysten tavoitteena on turvata
ennen kaikkea toimintansa jatkuvuutta. Tällöin monet
kasvuun tähtäävät investoinnit saavat odottaa.

Tuotantotiloihin ja -kapasiteettiin ennakoitujen
investointien kasvu kokee nyt hyvin rajun pudotuksen
viime vuoteen verrattuna. Vastanneet suuryritykset
odottavat tuotantoon tehtävien lisäinvestointien jäävän
noin prosentin tasolle, kun vuotta aiemmin arvio oli
huomattavasti yli viisi prosenttia.

Raju notkahdus tuotantotiloihin ja -kapasiteettiin kohdentuvissa investoinneissa ei lupaa hyvää siihen hetkeen, kun kasvu taas alkaa ja volyymia kaivataan. Nyt ennakoitu lisäpanostus ei tosiasiallisesti kata edes toteutunutta inflaatiota.

Vastaajat kokevat panostukset IT-hankintaan ja -kehitykseen edelleen keskeisiksi. Niihin ennakoidaan edellisvuoden tavoin noin kahden prosentin kasvua. Kasvua kasvun päälle -kaava kestää tällä alueella.

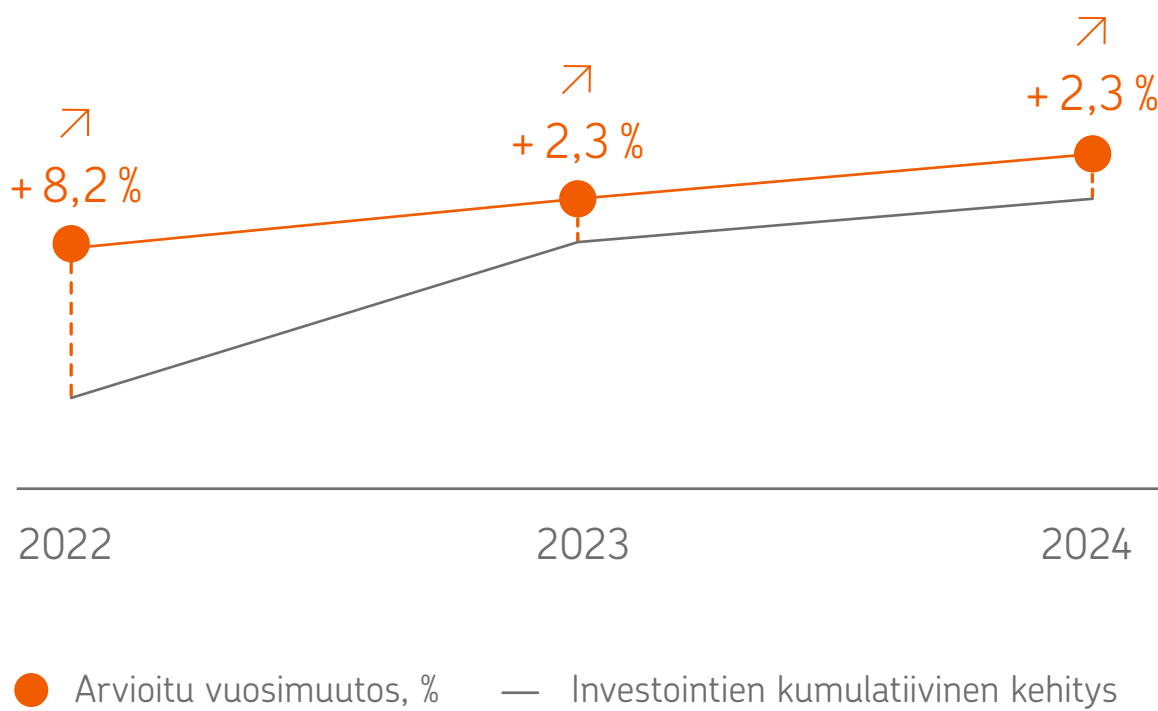
Myyntitiloihin kaavailuissa investoinneissa pysähtyneisyyden aika jatkuu. Niihin ei viime vuoden tapaan ennakoida muutosta. Yritykset näyttävät löytäneen tasapainon fyysisten ja digitaalisten myyntitilojen ja jakeluratkaisuiden suhteen. Osa olemassa olevistakin myyntitiloista kokenee monilla aloilla mutaation näytteilytilaksi tai palvelualustaksi.

Työtiloihin tehtävien investointien lisäys laskee vastausten perusteella jo neljättä vuotta perätysten. Suuryritykset odottavat vähentävänsä investointeja työtiloihinsa yli prosentin verran. Koronapandemialla on pitkä varjo, ja työn tekemisen tavat ovat pysyvästi muuttuneet. Työnantajan pitää tuottaa ihan uudella tavalla syitä ja vetovoimatekijöitä saapua toimipaikalle.

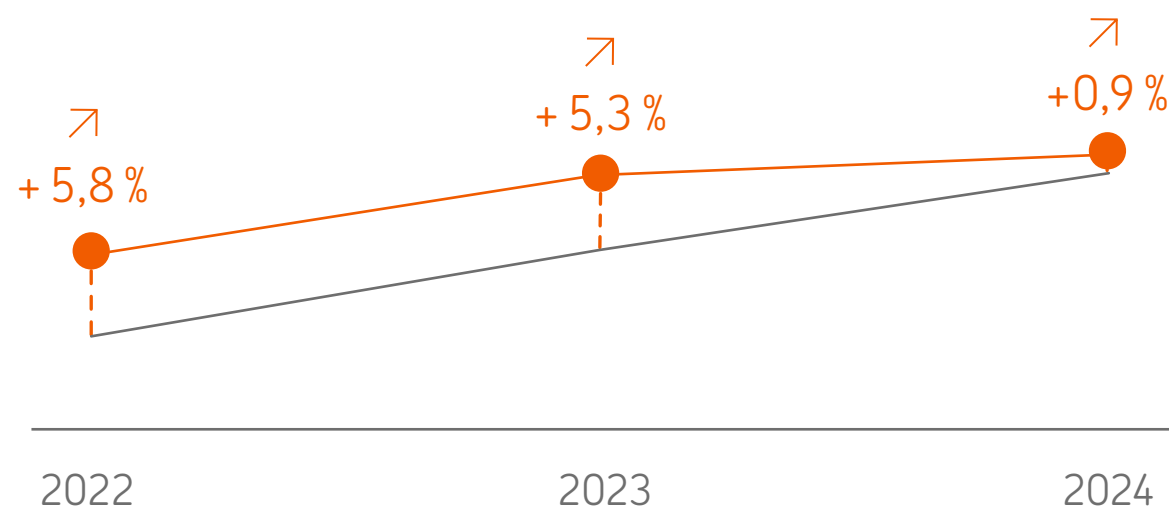
Tuotanto, ICT ja tilat

Arvioitu aineellisten investointien suhteellinen muutos

IT-/tietojärjestelmien hankinta ja kehitys

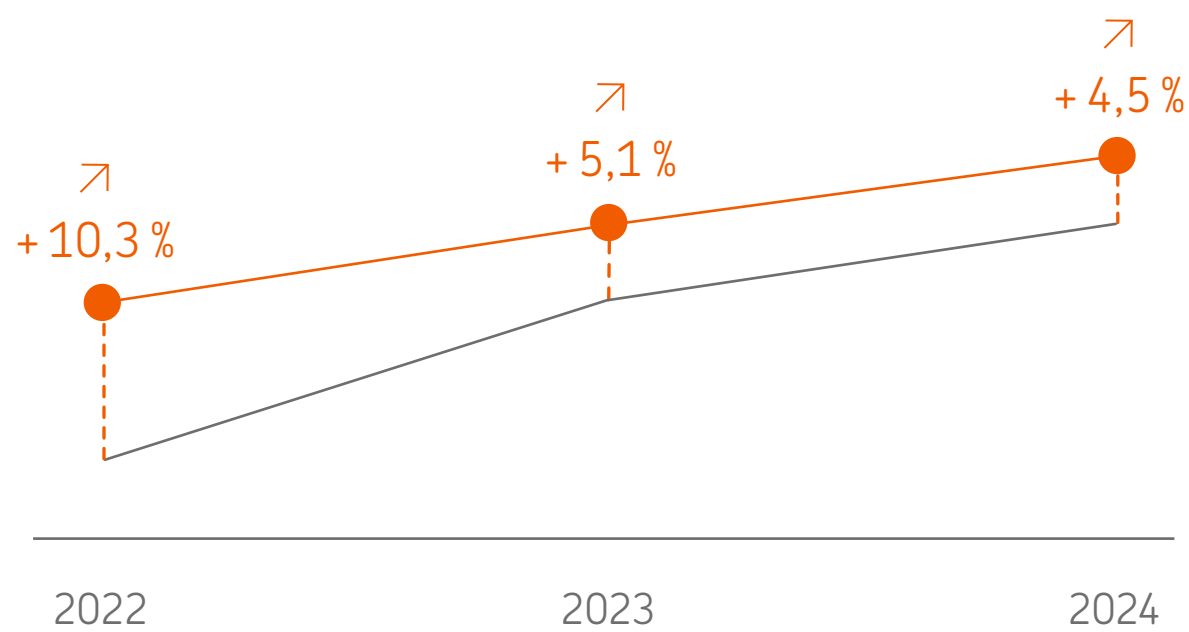
Tuotantokapasiteetin tai tuotantotilojen lisäys tai kehitys

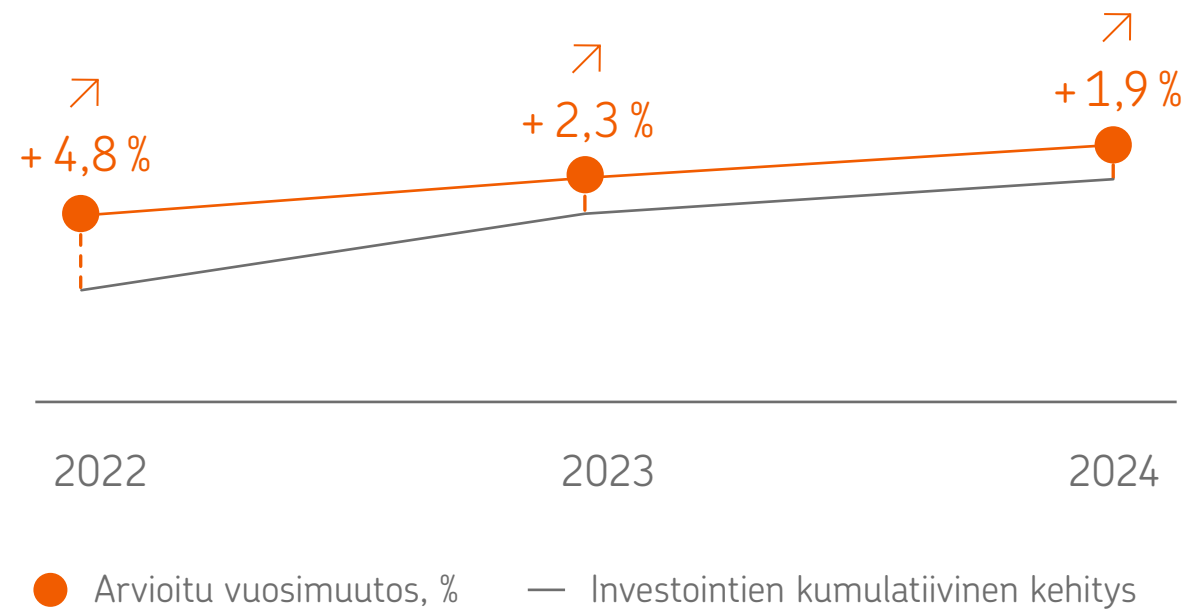
T&K ja Myynti

Arvioitu aineettomien investointien
suhteellinen muutos

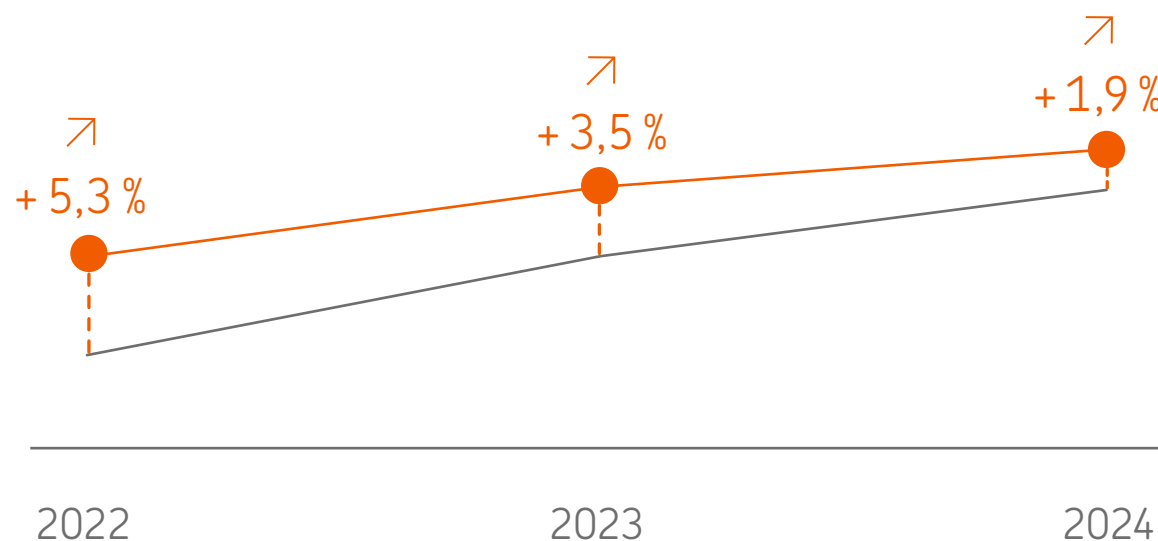
Tuotteiden tai palveluiden digitalisointi

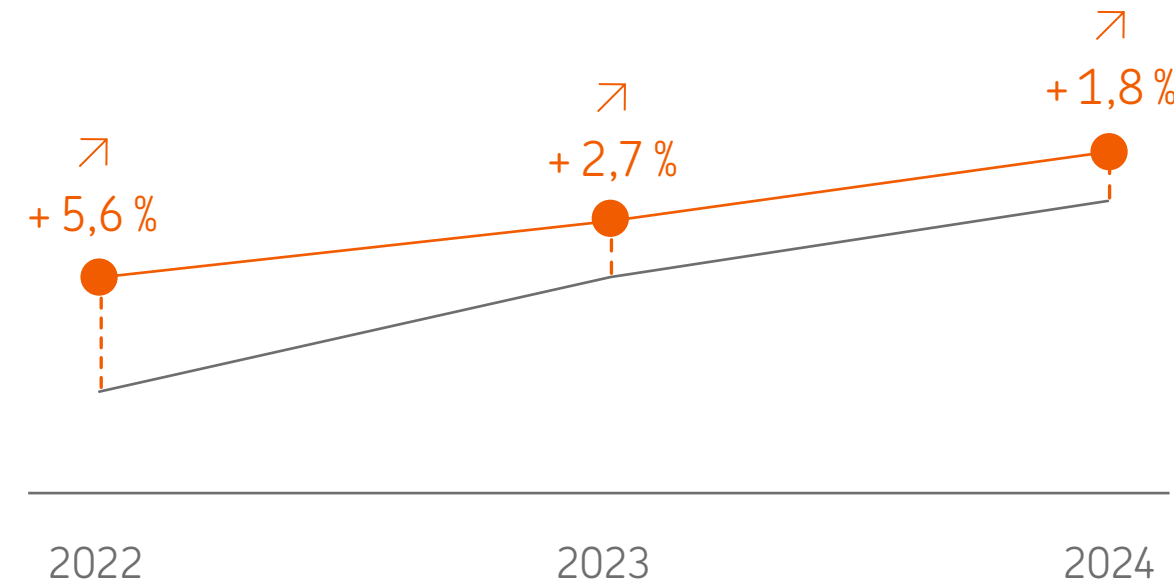
Myyntitoiminta

Täysin uusien tuotteiden tai palveluiden
tutkimus ja kehitys

Tuote- tai palveluparannusprojektit

Vastaajien mukaan aineettomiin investointeihin on ennakoitavissa maltillinen lisäys. Tuote- tai palveluparannusprojektit sekä uusien tuotteiden tai palveluiden kehitys nousevat panoksissa noin kaksi prosenttia vuoden takaisesta. Tuotteiden ja palveluiden digitalisoinnista ennakoidaan myös tänä vuonna huomattavaa kasvuluokkaa – viime vuoteen verrattuna lisäystä on miltei viisi prosenttia.

Taloustilanne suosii suuryrityskentässä tarkkailevaa otetta. Yritysjärjestelyihin liittyvät investoinnit nousevat syksyn vastausten perusteella vain hieman. Henkilöstön kehittämiseen liittyvät lisäpanostukset laskevat alle puoleen edellisvuodesta. Olennaista on kuitenkin huomata, että kyse on panosten kasvattamisesta tai vähentämisestä. Pienikin kasvu on kasvua kasvun päälle.

Muut aineettomat investoinnit ovat kasvunäkymiltään vaisut ja osin myös negatiiviset. Suureen osaan investointiluokista ennakoidaan lähes nollakasvua. Markkinatutkimuksiin ja markkinointiviestintään liittyvien investointien odotetaan supistuvan.

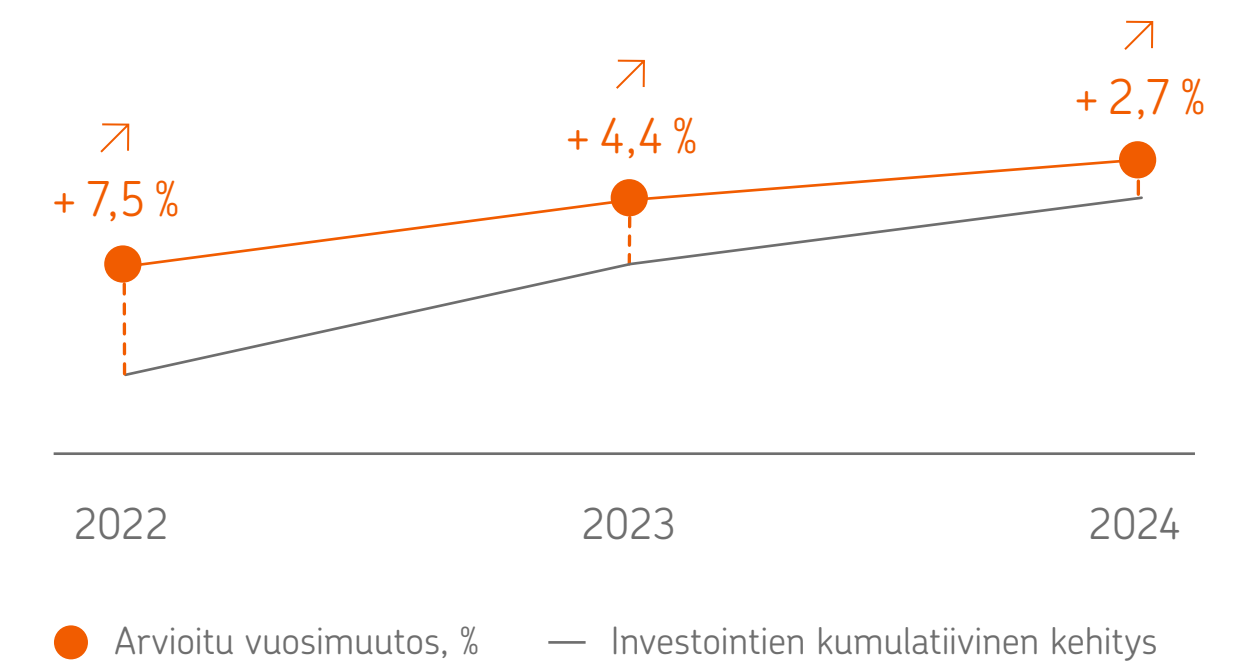

Litteiden lukujen jälkeen havahduttaa, että tutkimukseen vastanneet yritykset odottavat kestävään liiketoimintaan liittyvien investointien kasvavan lähes kolme prosenttia vuonna 2024. Tämä linja on yhä nouseva. Suurempia investointikasvuja ennakoidaan vain tuotteiden ja palveluiden digitalisaatioon.

Vastuullisuus

Vastuullisuusinvestointien
suhteellinen muutos

Siirtymä kestävään liiketoimintaan

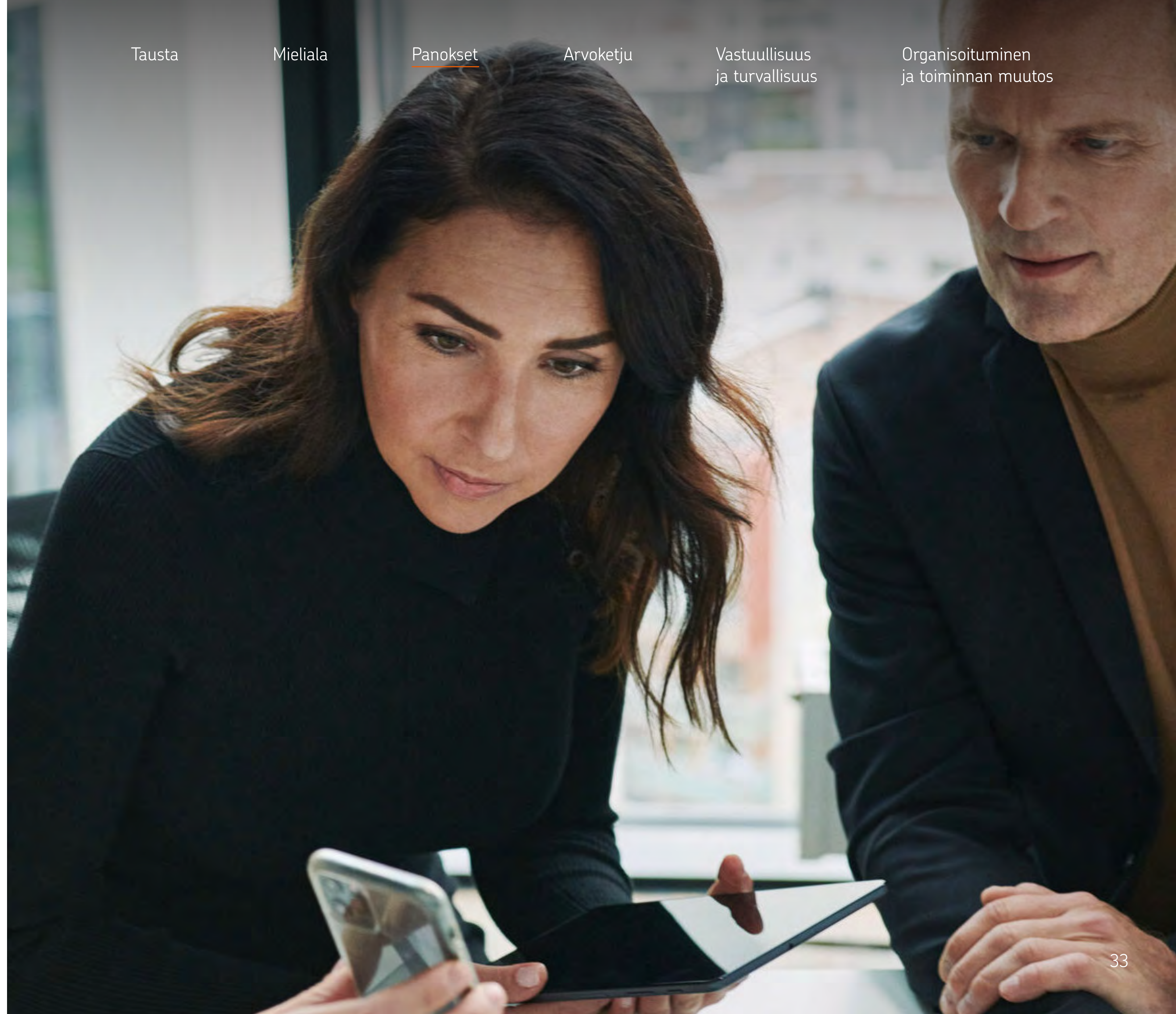

Toimintaympäristöön liittyvät huolet näkyvät investointien tavoitteissa; yhä useampi yritys toimii kuin siili ennen kaamosta. Aineellisista investoinneista yli puolet koetaan nykyistä liiketoimintaa turvaaviksi. Aineellisten investointien mieltäminen jatkuvuuden takaajina on voimistunut jo vuosia.

Myös aineettomat investoinnit, kuten brändit, tavaramerkit tai ohjelmistot, koetaan uusimmassa tutkimuksessa yhä enemmän nykyistä toimintaa turvaaviksi. Tämä on jopa yllättävää.

Perinteisesti aineettomat investoinnit on nimittäin mielletty selkeästi uuden liiketoiminnan mahdollistajiksi. Tällä kertaa vain kaksikymmentäseitsemän prosenttia aineettomista investoinneista perustellaan uuden liiketoiminnan luomisella.

Kokonaisuutena tuloksissa on selkeä viesti. Suuryritykset noudattavat aktiivisen odottamisen strategiaa. Tärkeimpiin – digitalisaatioon ja kestäväyyteen – panostetaan. Kaikki muu saa odottaa seuraavaa tuotantokautta.

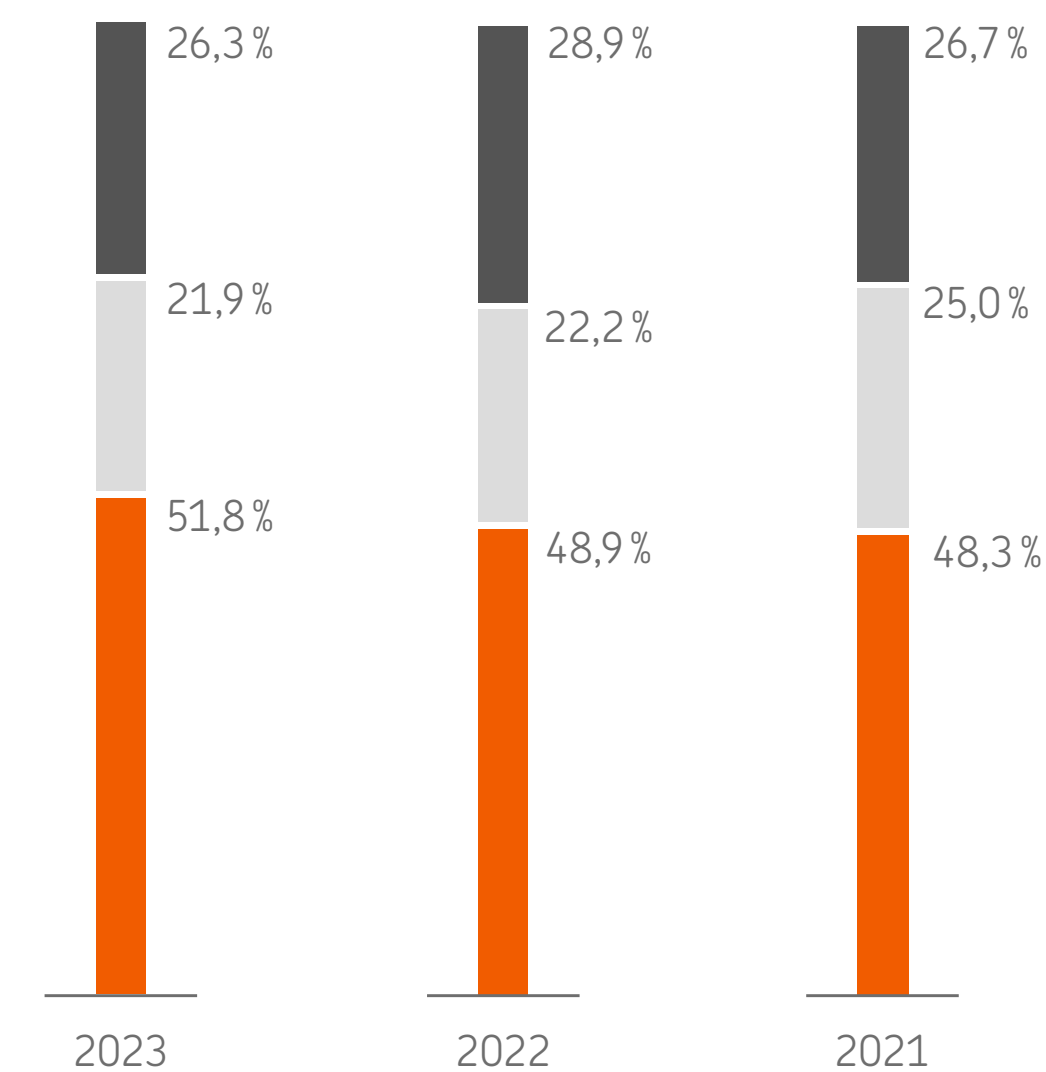

”

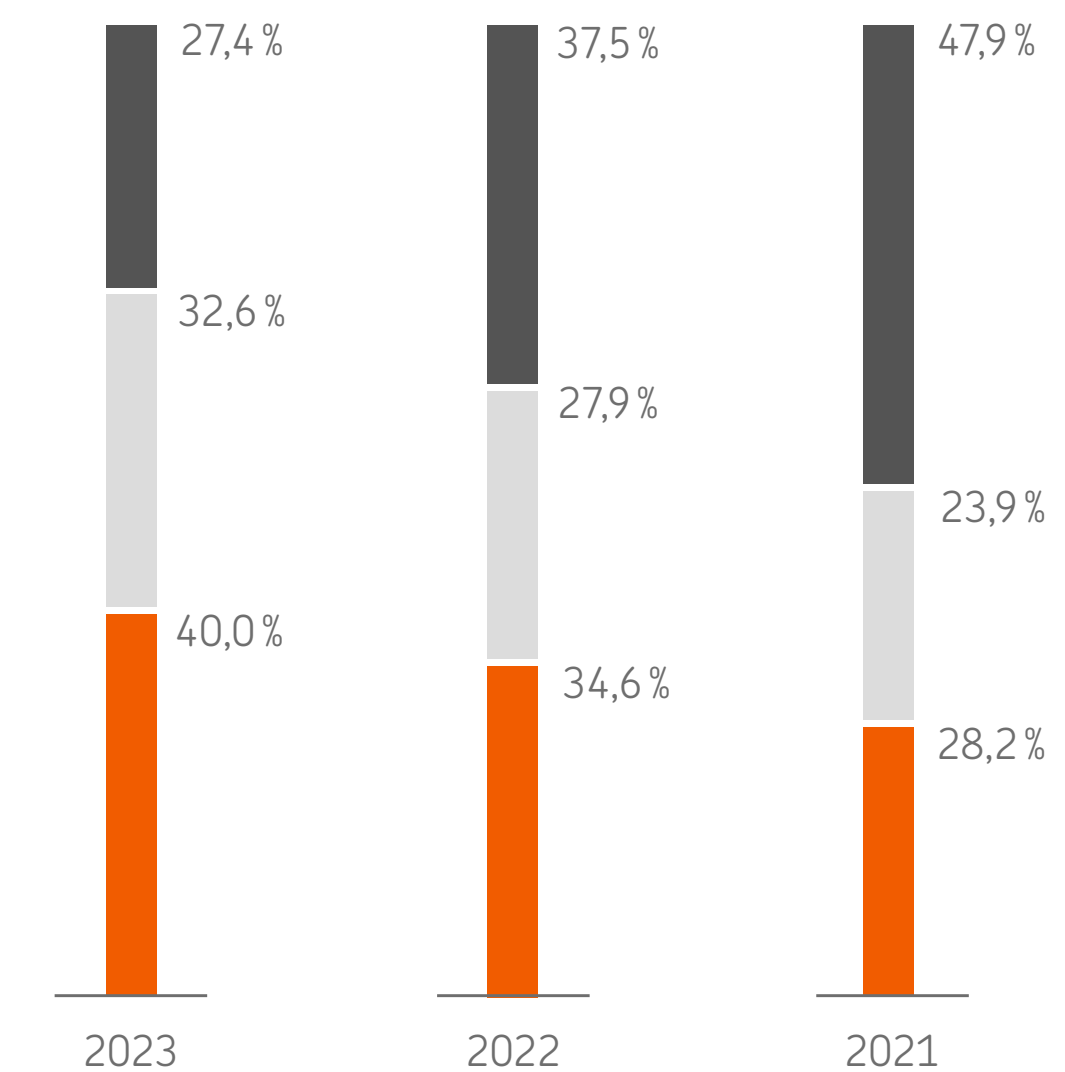
Kasvun ja kehitysohjelmien on yllettävä yli suhdannevaihtelujen. Tuotekehityksen ja investointien on vastattava ihmiskunnan vakaviin haasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja resurssipulaan.

Ilkka Hämälä
Pääjohtaja, Metsä Group

Aineelliset investoinnit
(esim. toimitilat, koneet ja kalusto)

Aineettomat investoinnit
(esim. brändi, ohjelmistot)

● Nykyistä toimintaa turvaavia ● Molempia ● Uutta liiketoimintaa luovaa

Arvoketju

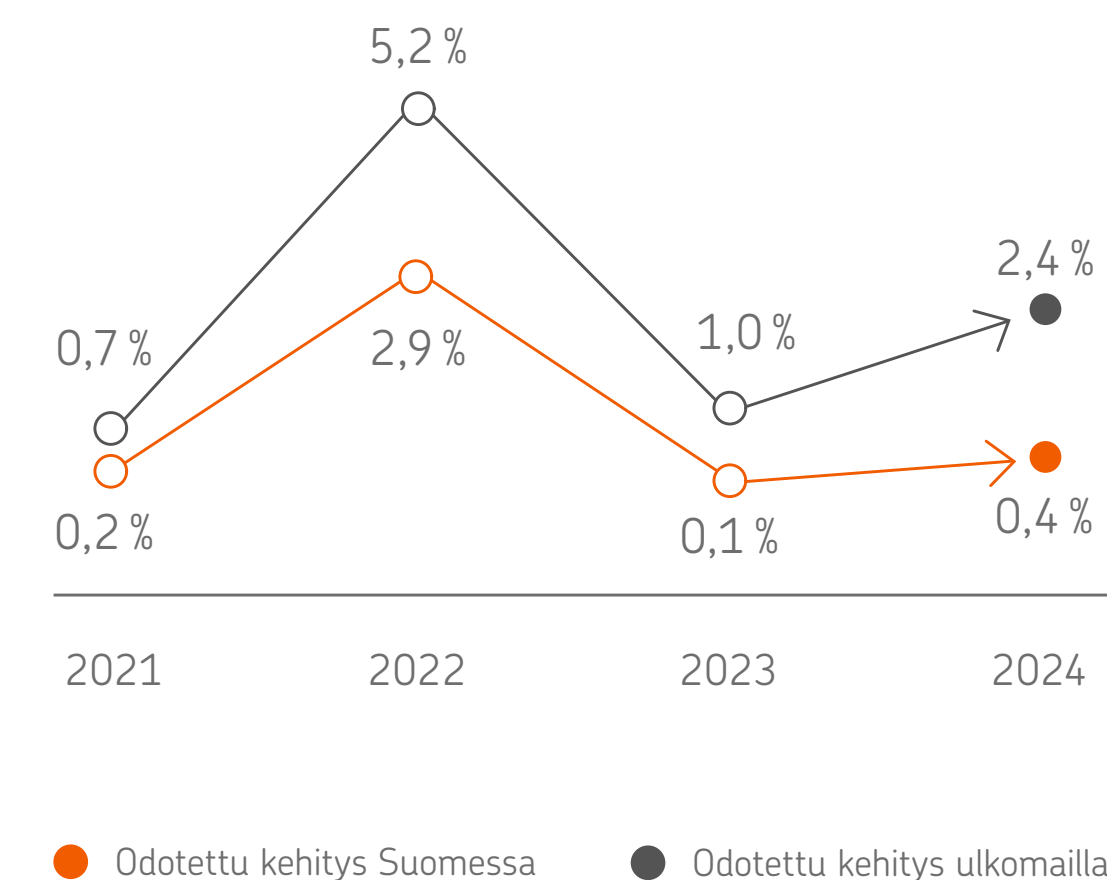
Uusi pelipöytä

Suuryritykset uskovat, että heidän pääliiketoiminta-alueensa kysyntä ei tule Suomessa juurikaan kasvaamaan vuonna 2024. Tulos on ollut sama jo pitkään. Tämä kertoo yhtäältä vastaajajoukon toiminnan erikoistuneesta ja globaalista luonteesta sekä toisaalta – surullisemmin – kotimarkkinan seisovasta vedestä.

Tulosaineisto antaa kuitenkin arkaa suuremman lupauksen siitä, että suuryritysten kysyntä kääntyy alkaneena vuonna nousuun kansainvälisillä markkinoilla. Vuotta aiemmin odotukset olivat vaisumpia. Vastaajajoukossa pääliiketoiminnan kysynnän ennakoitaan kansainvälisillä markkinoilla lisääntyvän miltei kaksi ja puoli prosenttia.

Odotukset ovat jotakuinkin linjassa Suomen Pankin syyskuussa 2023 raportoiman talousennusteen kanssa. Siinä taloutemme kasvun uskotaan olevan lähinnä julkisen kulutuksen ja nettoviennin varassa.

Pääliiketoiminta-alueen kysynnän odotettu kehitys: vuodet 2021-2024

Markkinan kysyntäodotukset näkyvät luonnollisesti myös vastanneiden yritysjohtajien arvioissa sekä henkilöstömäärän että alihankintaostojen kehityssuunnasta alkaneena vuonna. Kasvunäkymien parantuessa työllisyys kehittyy tyypillisesti myönteisesti. Suomen Pankki ennakoii syyskuussa 2023 työllisyysasteen kuitenkin notkahtavan kotimaassa.

Suuryritystutkimuksen vastaajat ovat optimistisempia ja arvioivat henkilöstömäärän kasvavan Suomessa tasan prosentin. Sekin on tyhjää parempi. Ulkomailla – kysynnän lähellä – lisäystä ennakoitiin miltei kolme prosenttia.

Vastanneet yritykset ennakoivat kuitenkin selvää kasvun hidastumista alihankintaostoissa Suomessa. Vielä vuotta aiemmin vastaajat odottivat keskimäärin miltei kahden prosentin lisäystä. Nyt Suomen alihankintoihin liittyvät kasvuodotukset ovat pudonneet nollan tuntumaan.

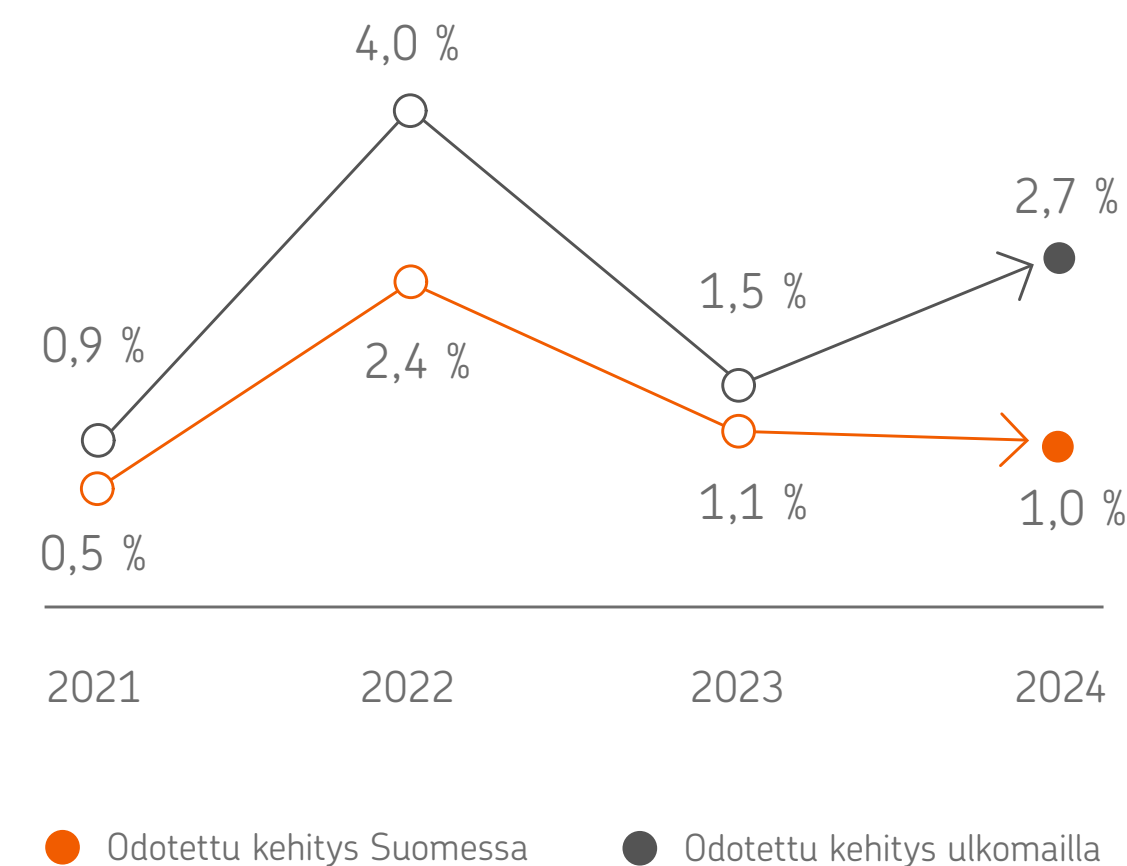
Vastaavasti alihankintaostojen kasvuodotukset ulkomailla ovat virinneet kahteen ja puoleen prosenttiin, kun vuosi sitten odotettiin alle kahden prosentin kasvua. Kyseessä ovat toki arviot, eivät lupaukset, saati toteumat.

Kiinnostavaa on, että vastaukset heijastelevat pääosin hyvin Suomen Pankin arvioita. Pienelle vientivetoiselle maalle odotukset kansainvälisen markkinan nousuviireestä ovat kuitenkin arvokkaita; muualla pahin on jo ohi, vaikka kotipesämme hieman torkkuu.

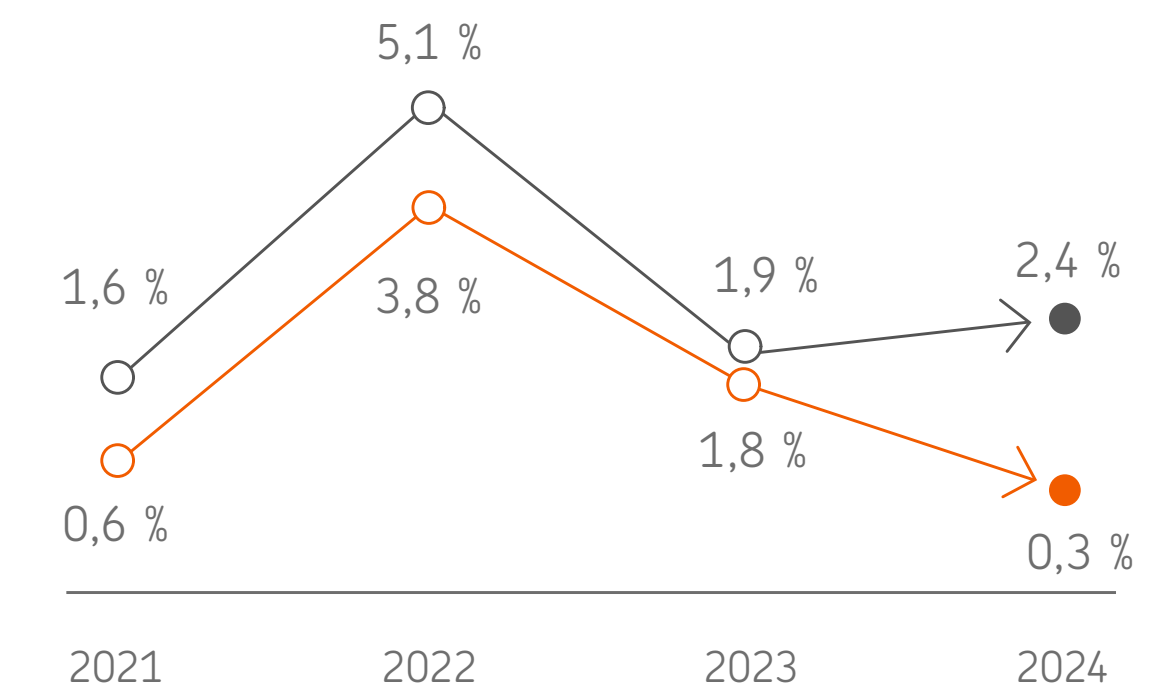
+0,5 % -yksikköä

uutta kasvua alihankintoihin
ulkomailta.

Henkilöstömäärän odotettu kehitys:
vuodet 2021-2024

Alihankintaostojen odotettu kehitys:
vuodet 2021-2024

Suuryritykset ennakoivat jo toista vuotta peräkkäin tuotantonsa pääsääntöisesti laajenevan globaalissa lännessä ja vähenevän globaalissa idässä. Lännessä tuotantokapasiteetin uskotaan kasvavan erityisesti Suomen ulkopuolisella euroalueella. Näin ajattelee vastaajista yli kolmannes. Samalla tuotantoaan euroalueella leikkaavien osuus on vain neljä prosenttia.

Jo muutaman vuoden tuotantokapasiteetin kasvuodotuksissa kärkisijaa pitänyt kotimaamme on vertailussa nyt kunniakkaalla toisella sijalla; kapasiteettiaan aikoo lisätä neljännes vastanneista suuryrityksistä. Samalla Suomessa tuotantoaan vähentävien osuus on huolestuttavasti kaksinkertaistunut kolmesta prosentista kuuteen prosenttiin.

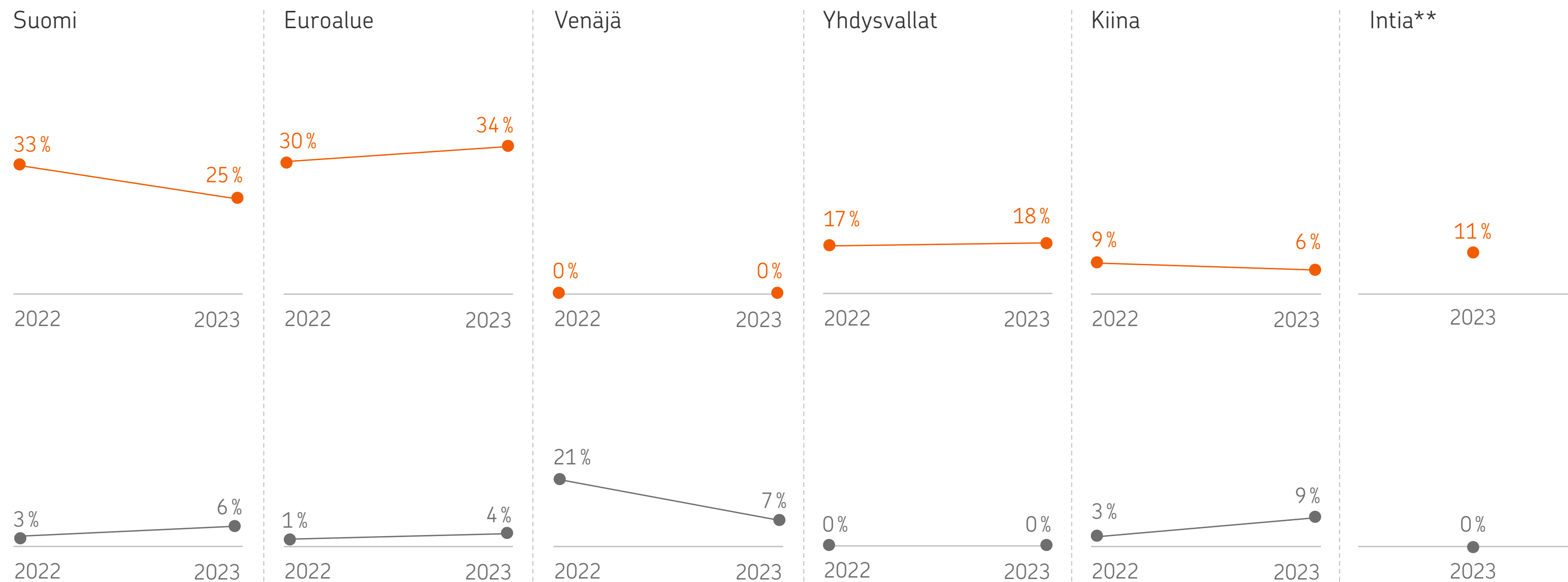
Selkeitä tuotantokapasiteetin lisäyksiä ennakoidaan tulosten perusteella myös Yhdysvaltoihin. Tuotannon kasvuun Atlantin takana uskoo miltei joka viides vastaajayritys. Leikkauksiin ei usko kukaan.

Maantieteellisen sijoittumisen odotettu kehitys*

Tuotanto

- Tuotannon lisääntymistä odottavien suuryritysten osuus
- Tuotannon vähenemistä odottavien suuryritysten osuus

* Pysyy ennallaan tai ei relevantti alue -osuuksia ei esitetä kuviossa.

** Intiaan liittyviä odotuksia ei kartoitettu vuonna 2022.

Tuotantokapasiteetin leikkausten ennakoidaan yhä toteutuvan itäisellä pallonpuoliskolla. Tasan seitsemän prosenttia vastanneista suuryrityksistä uskoo, että valmistus ja resursointi Venäjällä kuihtuu entisestään. Tämän suurempi luku ei jo nähtyjen toimien valossa voisi enää ollakaan. Joukkopako alkaa olla päätöksessään. Toiveikkaita laajentajia sotaosan itänaapurin markkinaan on ennakoidusti tasan nolla prosenttia ja kappaletta.

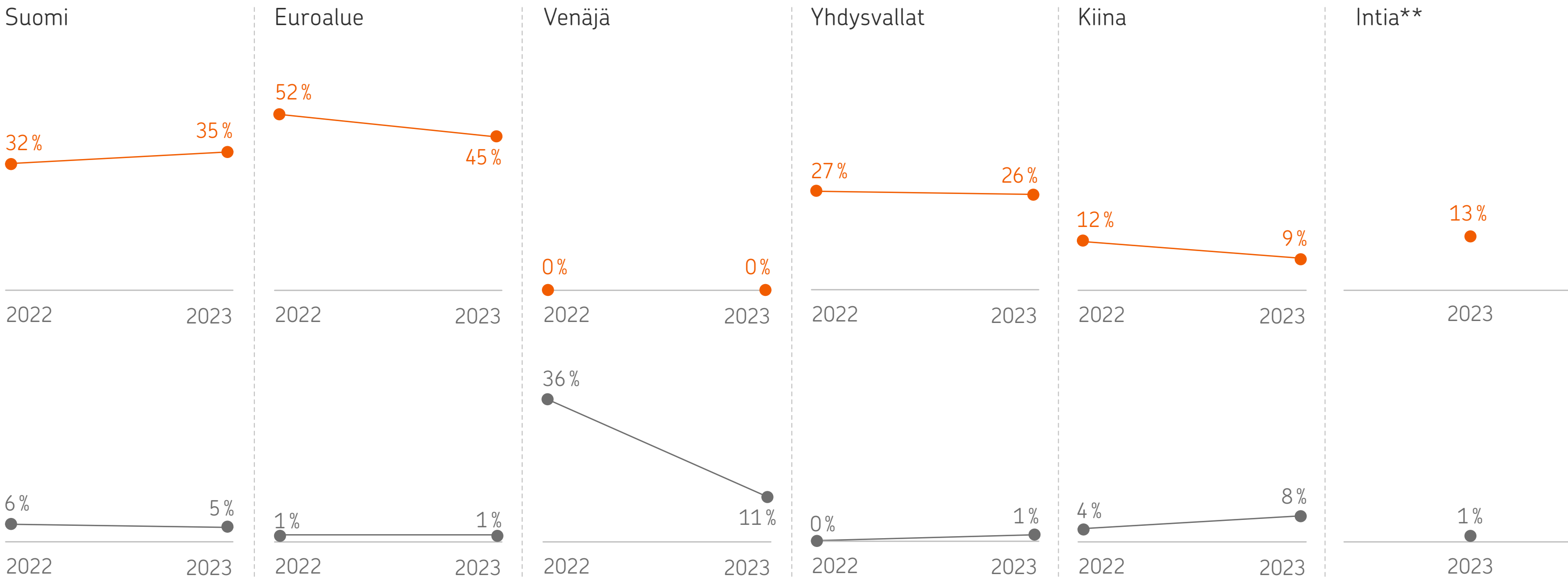
Kiinan osalta tuotannon laajentamiseen uskovien vastaajien osuus oli vuosia leikkaajia suurempi. Nyt tilanne on kääntynyt pääläelle. Suuryrityksistä kuusi prosenttia arvioi laajentavansa ja yhdeksän prosenttia vähentävänsä tuotantoaan Kiinassa.

Tänä vuonna alueellista ja maakohtaista ennakkointia laajennettiin niin, että tarkastelun polttopisteeseen nostettiin myös taloutta vankistanut ja vuonna 2023 maailman väkirikkaimmaksi maaksi noussut Intia. Jos Kiina vastausten perusteella tuotannon nettokapasiteetissa menettää, Intiassa tuotannon ennakoidaan laajentuvan. Tähän uskoo joka kymmenes osallistuneista suuryrityksistä. Tuotannon leikkauksiin Intiassa ei usko vastaajista yksikään.

Maantieteellisen sijoittumisen odotettu kehitys*

Myynti & Asiakkuudet

- Myynnin lisääntymistä odottavien suuryritysten osuus
- Myynnin vähenemistä odottavien suuryritysten osuus

* Pysyy ennallaan tai ei relevantti alue -osuuksia ei esitetä kuviossa.

** Intiaan liittyviä odotuksia ei kartoitettu vuonna 2022.

Alkaneena vuonna suuryritykset uskovat myyntinsä kasvavan ennen muuta lännessä. Usko euroalueen kysyntään pysyy varsin lujana myynnin ja asiakkuuksien osalta jo kolmatta vuotta peräkkäin. Vuotta aikaisemmin odotukset yhteisvaluutta-alueella olivat aivan huipussaan, kun yli puolet vastaajayrityksistä luotti myynnin kasvuun. Nyt euroalueella liikevaihdon kasvuun uskoo osallistuneista neljäkymmentäviisi prosenttia.

Useampi kuin joka kolmas vastanneista suuryrityksistä luottaa myynnin kasvuun myös Suomessa. Lisäksi joka neljäs vastaaja suuryrityksistä ennakoii kysynnän lisäämistä Yhdysvalloissa.

Venäjällä liikevaihdon ja asiakkuuksien kasvuodotukset romahtivat jo vuosi sitten. Yksitoista prosenttia vastaajista ennakoii myynnin vähenevän edelleen. Kasvusta ei haaveile kukaan.

Kiinnostavaa on, että Kiinassa asiakkuuksien vähenemiseen ja lisäksi usko miltei yhtä moni tutkimukseen vastannut suuryritys. Kysynnän kasvua odottaa yhdeksän prosenttia ja vähentymistä kahdeksan prosenttia osallistuneista. Kiinaa koskevat arviot sekä tuotannon että asiakkuuksien osalta kertovat varovaisuuden lisääntymisestä suuryritysten keskuudessa.

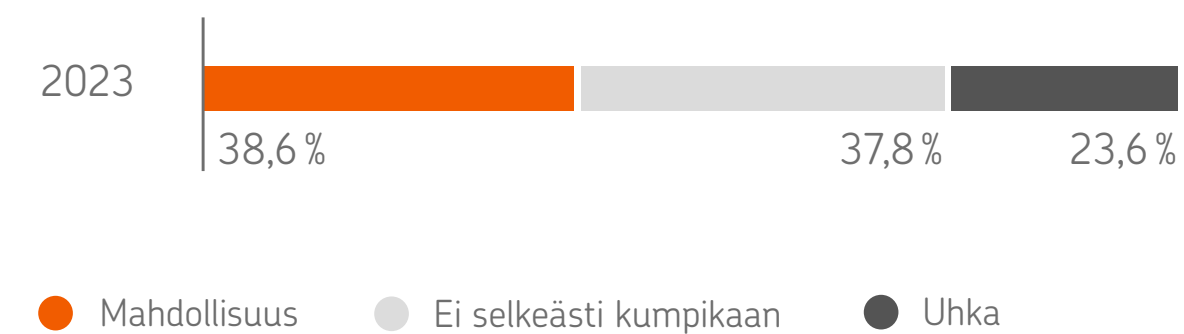
Kaukomarkkinoilla myynnin kasvuodotukset kohdistuvat Yhdysvaltojen lisäksi Intiaan. Vastanneista suuryrityksistä kolmetoista prosenttia uskoo myynnin ja asiakkuuksien määrän selkeään nousuun Intiassa.

Vielä vuosi sitten yli neljännes vastaajista arvioi Kiinan nousun vahvistavan yrityksensä toimialaa. Nyt samanmielisten osuus on hienoisessa laskussa. Tuoreimman tulosaineiston perusteella Kiinan nousu näyttäytyy uhkana yli kolmellekymmenelle prosentille suuryrityksistä. Samalla runsas kolmannes vastaajista kokee, että Intian vahvistuminen Kiinan haastajaksi tarjoaa mahdollisuuksia. Intian nousu näyttäytyy selkeästi enemmän mahdollisuutena kuin uhkana.

Miten Kiinan nousu näyttäytyy yrityksellemme

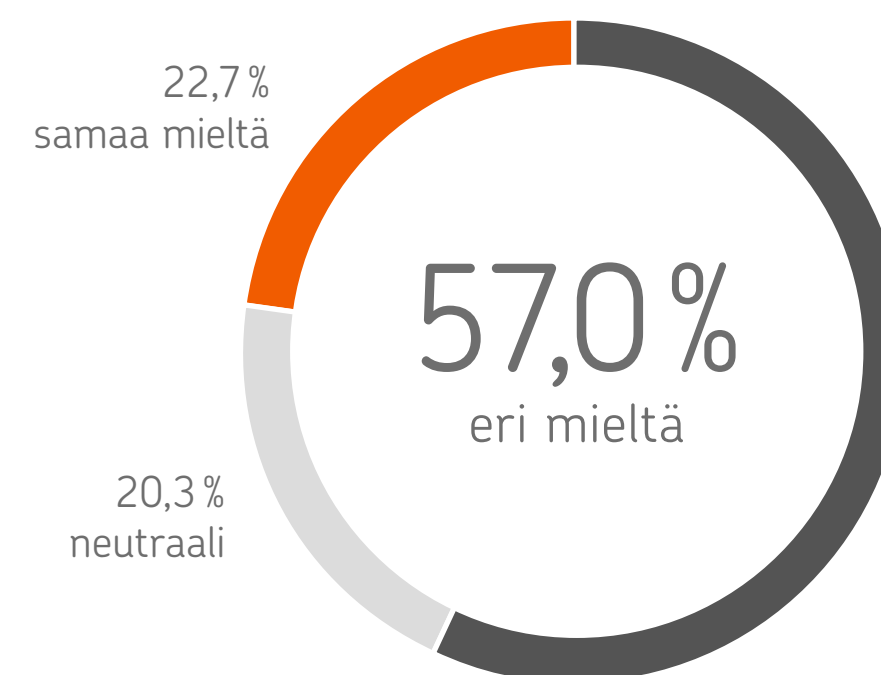

Miten Intian vahvistuminen näyttäytyy yrityksellemme

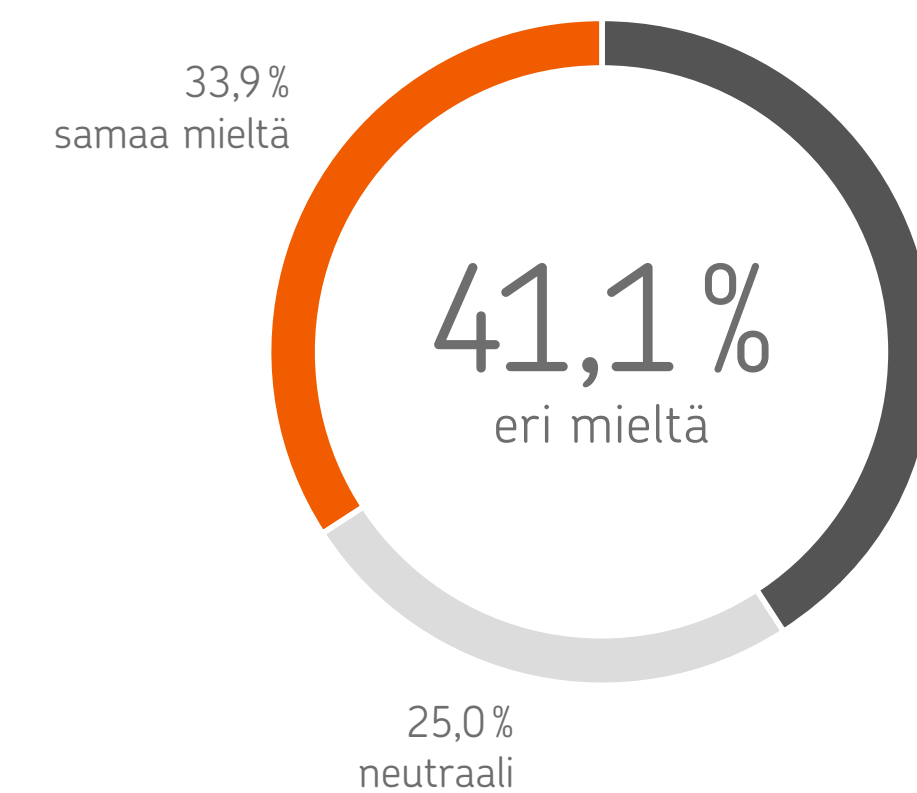

Suuryritykset ovat jo havahtuneet uuteen moninapaiseen maailmaan. Kun Kiinaa jo aristellaan, toivotaan Intiasta tasapainottavaa voimaa.

Kiinan nousu vahvistaa toimialaamme pitkällä aikavälillä

Intian vahvistuminen Kiinan haastajaksi tarjoaa mahdollisuuksia yrityksellemme

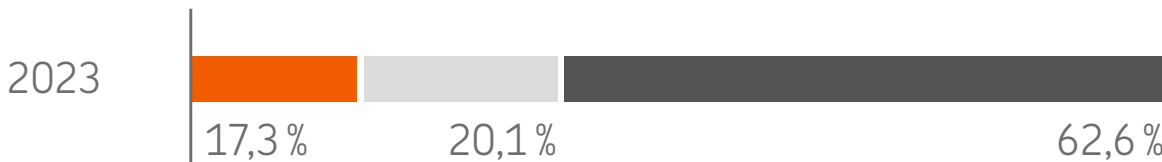

Geopoliittiset jännitteet, arvoketjun toimijoiden taloudelliset vaikeudet ja yleinen poliittinen levottomuus aiheuttavat haavoittuvuuksia ja epävarmuutta suuryritysten toiminnalle. Vastaajat näkevät raaka-aineiden saatavuuteen liittyvän epävarmuuden kaikkein yleisimmin uhkana toiminnalleen.

Kiinnostavasti runsaalle seitsemälletoista prosentille vastaajista raaka-aineriski ja -epävarmuus näyttäytyy kuitenkin mahdollisuutena. Tämä kuvastaa asiakkaita lähellä olevan hajautetun tuotannon suojaavaa voimaa. Silti logistiikan ja alihankinnan haavoittuvuudet

Miten raaka-aineiden saatavuuden epävarmuudet toimialallamme näyttäytyvät yrityksellemme

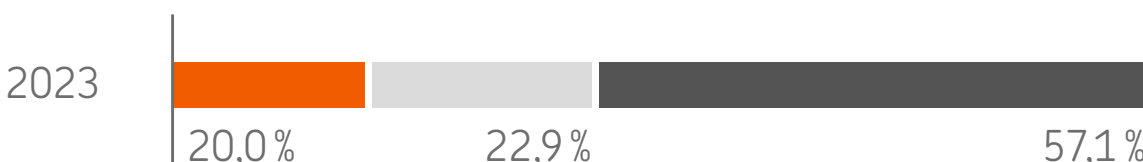

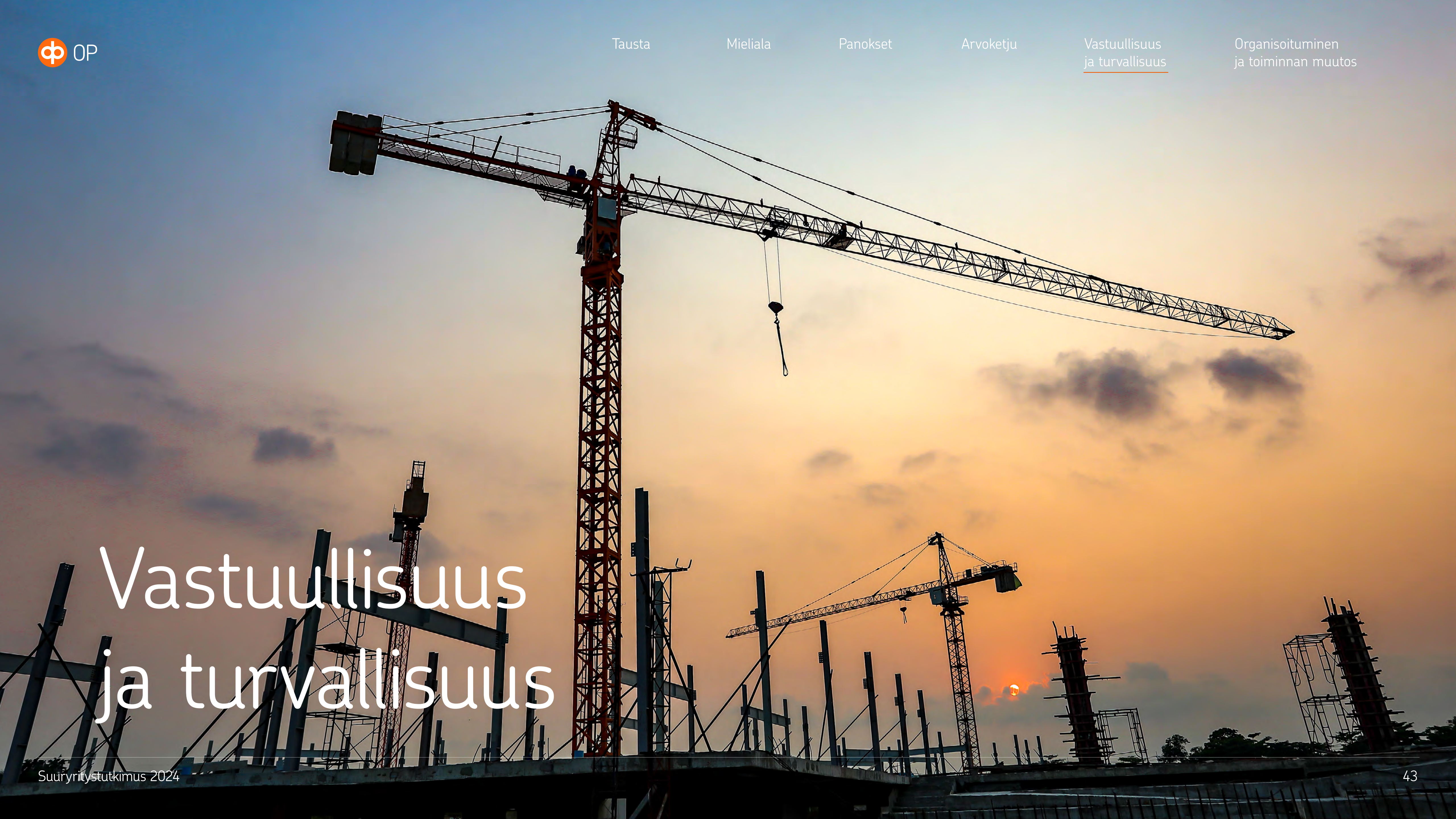
● Mahdollisuus
 ● Ei selkeästi kumpikaan
 ● Uhka

koetaan yleisesti selkeästi useammin uhaksi kuin mahdollisuudeksi. Tämä ilmentää suurten globaalien toimijoiden arvoketjujen moninaisuutta.

Vaikka edellä korostetut riskit eivät tuota koko vastaajajoukossa yhtä suurta harmia kuin esimerkiksi laukkaavan inflaation pelko, jakautuu niiden vaikutus epätasaisemmin. Varsinkin teollisille globaaleille toimijoille raaka-aineet, alihankinta ja logistiikka ovat kohtalonkysymyksiä. Vain ani harva vastan-
neista suuryrityksistä kokee voivansa kääntää kaikki arvoketjun haavoittuvuudet omaksi edukseen.

Miten alihankinnan haavoittuvuudet toimialallamme näyttäytyvät yrityksellemme

Vastuullisuus ja turvallisuus

Vastuullisuus – hyveen vaikeat valinnat

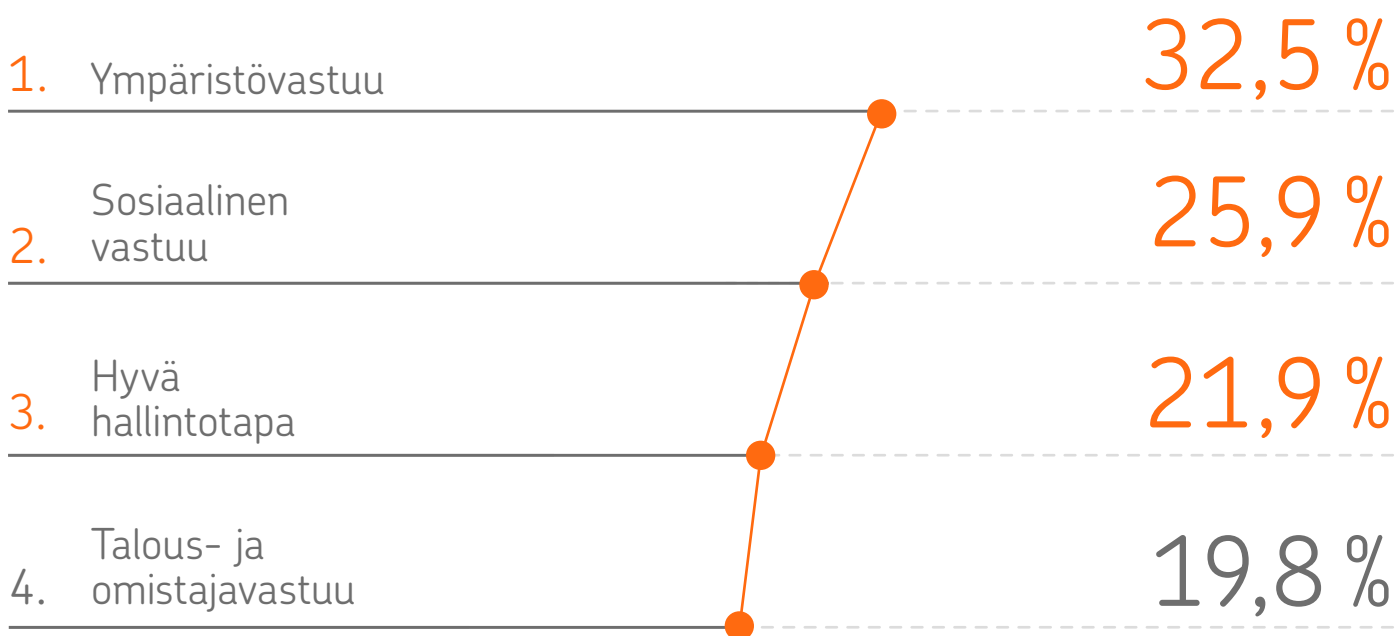
Suuryritystutkimus keskittyy perinteisesti vastuullisuuden kovaan puoleen – käytännön toimiin ja mittareihin, joilla organisaatio osoittaa sitoutumistaan tai sitoutumattomuuttaan. Vastuullisuuden investointipanostusten ennakoidaan kasvavan suuryrityksissä keskimäärin 2,7 prosenttia vuonna 2024. Tämä on kasvua jo toteutuneen kasvun päälle.

Kaikista suuryritystutkimuksessa vuosittain kartoitetuista investointiluokista vastuullisuuspanostusten arvioidaan kasvavan toiseksi voimakkaimmin. Edellä on vain tuotteiden ja palveluiden digitalisointi. Vastuullisuusinvestointien kasvu kertoo siitä, että toimenpiteiden määrä tulee kasvamaan tai nykyisiin toimenpiteisiin panostetaan aiempaa enemmän.

Vastuullisuuteenkin käytettävissä olevat resurssit ovat rajalliset, ja suuryritysten on tehtävä vaikeita valintoja myös laajan teeman sisällä. Miten suuryritykset lopulta priorisoivat vastuullisuuden eri osa-alueet?

Missä järjestyksessä yrityksemme priorisoi vastuullisuuden eri osa-alueet?*

* Vastaajalla oli käytettävissään kymmenen pistettä, jotka oli mahdollista keskittää esimerkiksi yhteen teemaan tai jakaa tasaisesti useamman teeman välillä. Kuviossa on esitetty kaikkien vastaajayritysten antamien pisteiden prosentuaalinen jakauma.

● 2023

Tuorein suuryritystutkimus haastoi vastaajat ensimmäistä kertaa asettamaan vastuullisuuden osa-alueet tärkeysjärjestykseen. Vastaajalla oli käytettävissään kymmenen pistettä, jotka oli mahdollista keskittää esimerkiksi yhteen osa-alueeseen tai jakaa tasaisesti useamman osa-alueen välillä. Ennalta tunnistettuja ja nimettyjä osa-alueita oli mukana neljä: sosiaalinen vastuu, ympäristövastuu, hyvä hallintotapa sekä talous- ja omistajavastuu.

Vaikka pisteet vastuullisuuden osa-alueiden välillä jakautuvat varsin tasaisesti, voittajakin erottuu. Vastanneille suuryrityksille ympäristövastuu näyttäytyy kaikkein tärkeimpänä vastuullisuuden osa-alueena. Miltei kolmannes pisteistä kohdennettiin juuri ympäristövastuuseen, joka toimenpiteiden tasolla koostuu esimerkiksi ympäristöhaittojen minimoinnin ja ympäristön monimuotoisuuden edistämisen teoista. Ympäristövastuu on osa-alue, josta muutos kohti keskeisempää liiketoimintaa tyypillisesti käynnistyy.

Hopeasijan vastuullisuuden osa-alueiden tärkeyslistalla ottaa sosiaalinen vastuu. Yli neljännes annetuista pisteistä kohdentuu sosiaalisen vastuun toimenpiteisiin, joilla varmistetaan esimerkiksi hyvän henkilöstökokemuksen toteutuminen ja edistetään ihmisoikeuksia. Samalla useampi kuin yhdeksän kymmenestä vastaajayrityksestä kokee, että sosiaalinen vastuu korostuu strategiassa nyt aiempaa voimakkaammin.

Pronssisijan vie hyvä hallintotapa kahdenkymmenkahden prosentin pisteosuudella. Osa-alueista viimeiseksi sijoittuu talous- ja omistajavastuu kahdenkymmenen prosentin osuudella.

Vastuullisuuden tärkeysjärjestys antaa viitteitä siitä, mihin investointipanostukset kohdentuvat nyt ja tulevaisuudessa. Ympäristövastuu on vastuullisuuden osa-alueista se, jota priorisoidaan myös epävarmuuden keskellä.

8 %

ei välitä negatiivisista vaikutuksista paikallisen luonnon monimuotoisuuteen.

Suuryritystutkimuksessa kartoitettiin nyt ensimmäistä kertaa myös biodiversiteettiin eli luonnon monimuotoisuuden suojelemiseen liittyviä näkemyksiä. Lähes seitsemän kymmenestä vahvisti, että biodiversiteetti on keskeinen osa vastuullisuusstrategiaa. Tulosten perusteella biodiversiteetin huomioiminen strategiassa toteutuu toiminnallisesti lähiympäristössä.

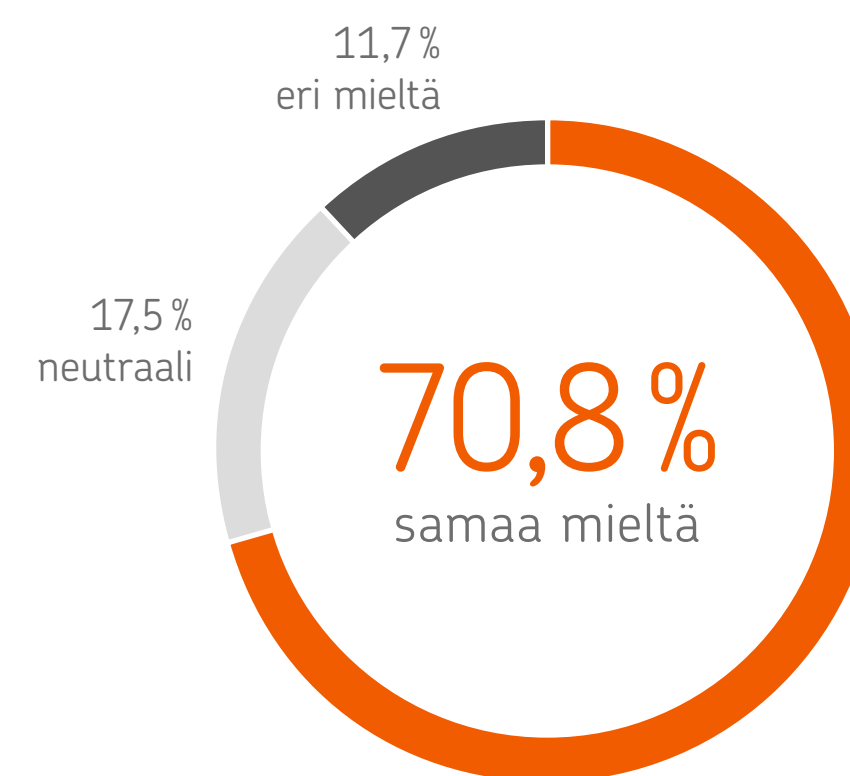
Yli seitsemänkymmentä prosenttia vastaajista kokee, että yrityksen toimet edistävät hyvin paikallista monimuotoisuutta ja ekosysteemien säilymistä. Suuryritykset huomioivat biodiversiteetin myös kehitystyössä. Kahdeksan kymmenestä vastaajayrityksestä kehittää aktiivisesti käytäntöjä, jotka vähentävät negatiivista vaikutusta paikallisen luonnon monimuotoisuuteen.

”

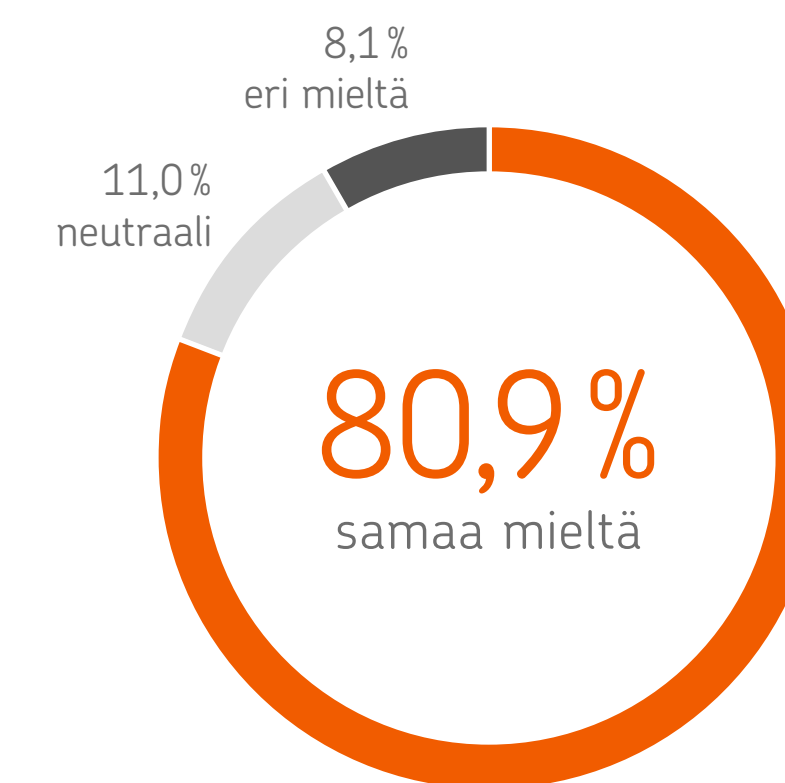
Ruoantuotanto on täysin riippuvaista luonnosta. Palkitsemme maidontuottajia rahallisesti luonnon monimuotoisuutta tukevasta viljelystä, lehmien laiduntamisen lisäämisestä ja tilan hiilijalanjäljen pienentämiseen tähtäävästä työstä.

Annikka Hurme
Toimitusjohtaja, Valio

Biodiversiteetin eli luonnon monimuotoisuuden suojeleminen on keskeinen osa yrityksemme vastuullisuusstrategiaa

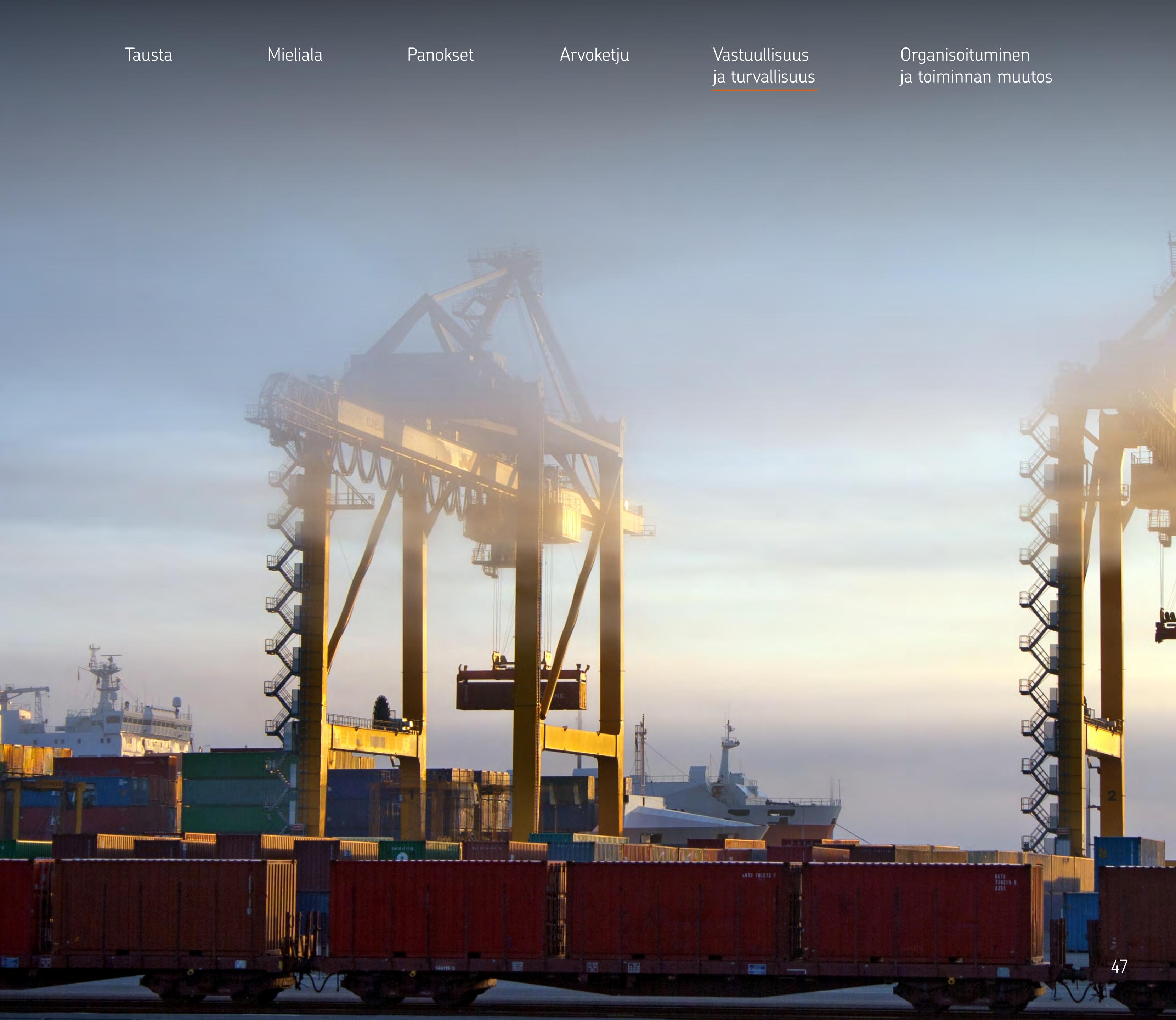
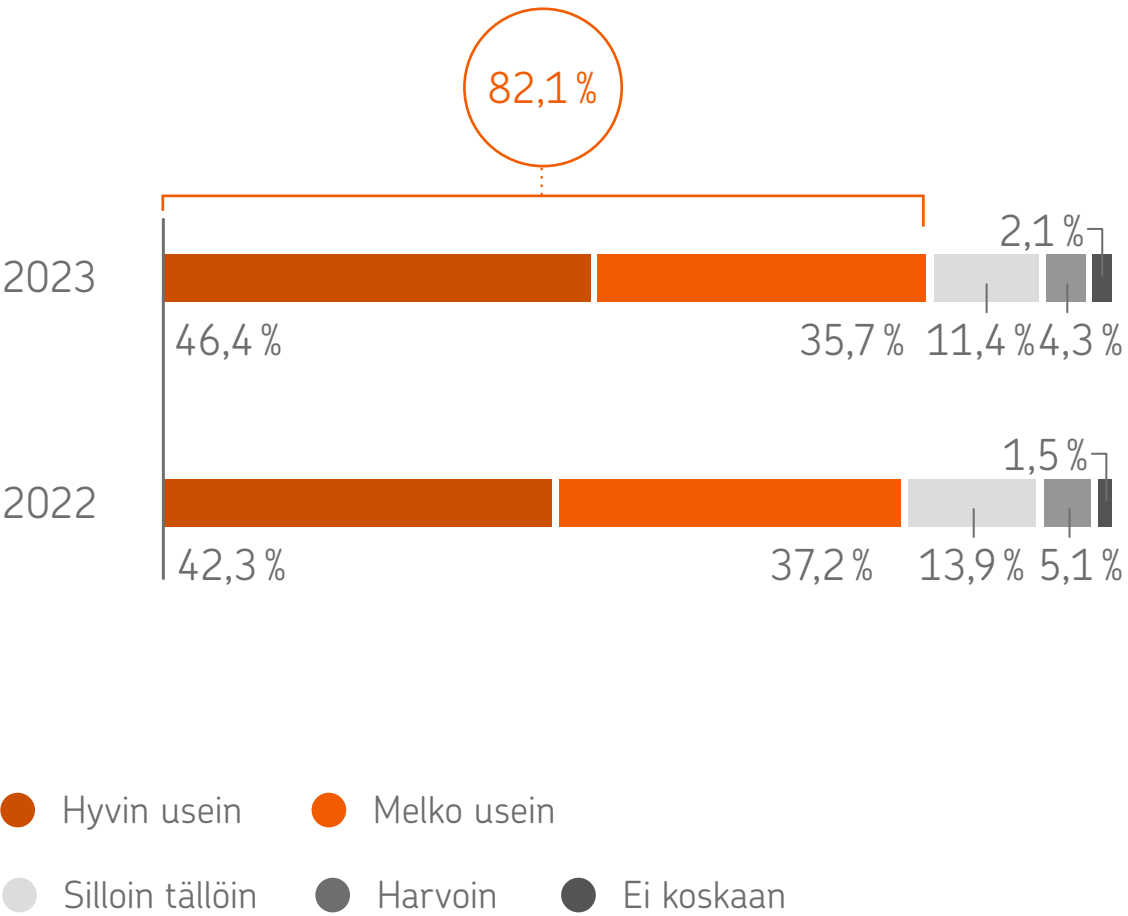

Yrityksemme kehittää aktiivisesti kestäviä käytäntöjä, jotka vähentävät negatiivista vaikutusta paikallisen luonnon monimuotoisuuteen

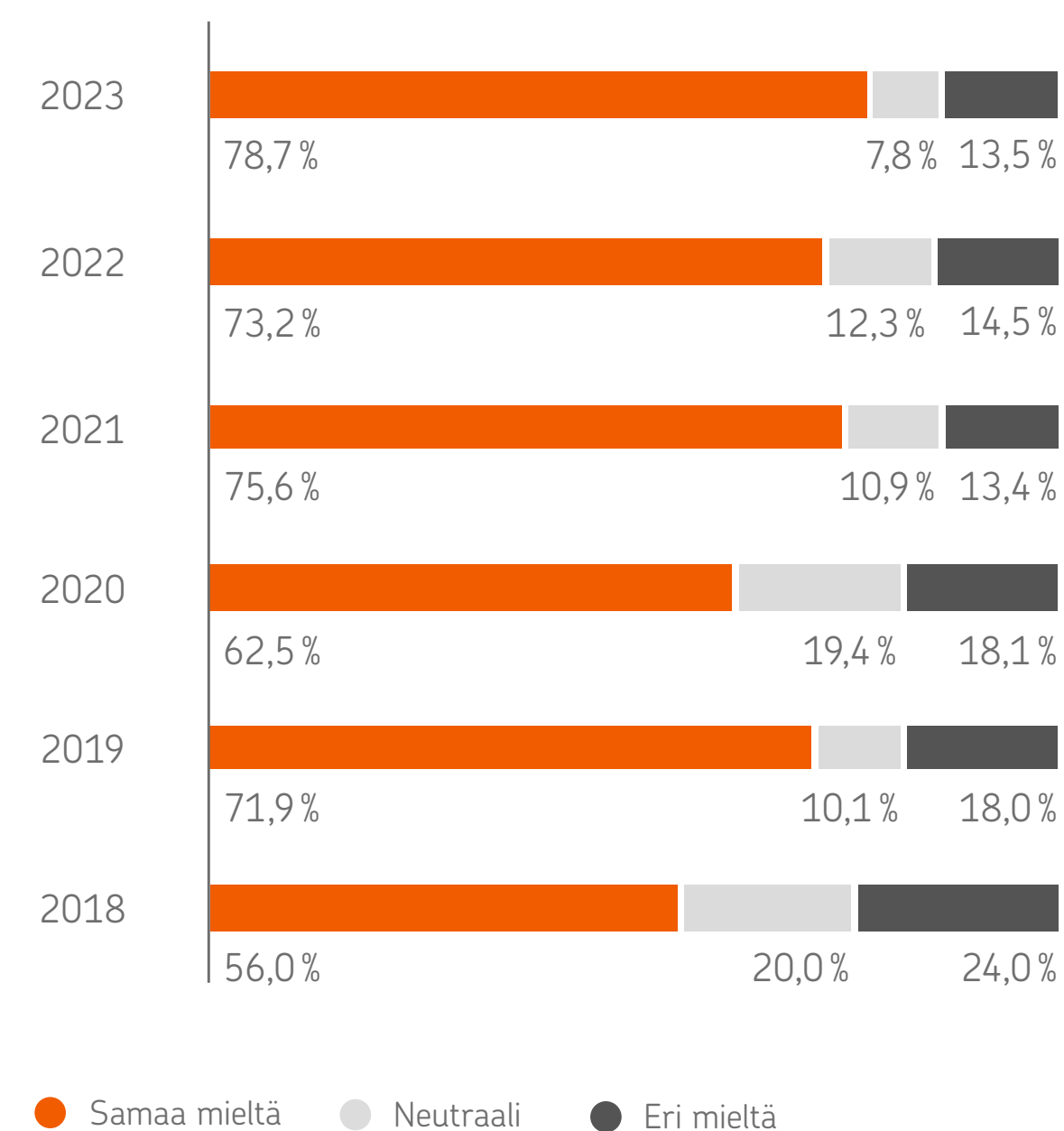
Lisäksi yli kuusikymmentäkahdeksan prosenttia vastaajayrityksistä kokee, että he ovat hyvin sitoutuneita yhteistyöhön paikallisten yhteisöjen ja asiantuntijoiden kanssa biodiversiteetin edistämiseksi. Yli kahdeksassakymmenessä prosentissa vastaajayrityksistä ilmasto- ja ympäristöriskejä käsitellään myös ”Melko usein” tai ”Hyvin usein” osana yleistä riskienhallintaa.

Ilmasto- ja ympäristöriskejä käsitellään osana yleistä riskienhallintaa

Yrityksemme tehtävänä on ratkaista polttavia yhteiskunnallisia ongelmia (esim. ympäristö- tai talouskysymykset)

Vastuullisuus on jo kaikilla toimialoilla keskeinen osa liiketoimintaa. Yhdeksänkymmentäviisi prosenttia vastanneista suuryrityksistä kokee, että vastuullisuutta voidaan kehittää heidän omalla toimialallaan aivan liiketoiminnan ytimessä.

Miltei neljä viidestä vastaajasta uskoo, että heidän tehtävänä on ratkaista polttavia yhteiskunnallisia ongelmia, kuten ympäristö- ja ilmastokriisejä ja sosiaalisia haasteita. Tämä suuryritysaktivismiin tilaa indikoiva luku on nyt koko kuuden vuoden aikasarjan korkein.

Suuryritysaktivismi kohosi koronavuosina ja on vain vahvistunut konfliktien ja epävarmuuden sävyttämässä toimintaympäristössä. On todennäköistä, että suuryritykset kokevat aktivismiin myös keinona hallita lisääntyntä epävarmuutta liiketoimintaympäristössään.

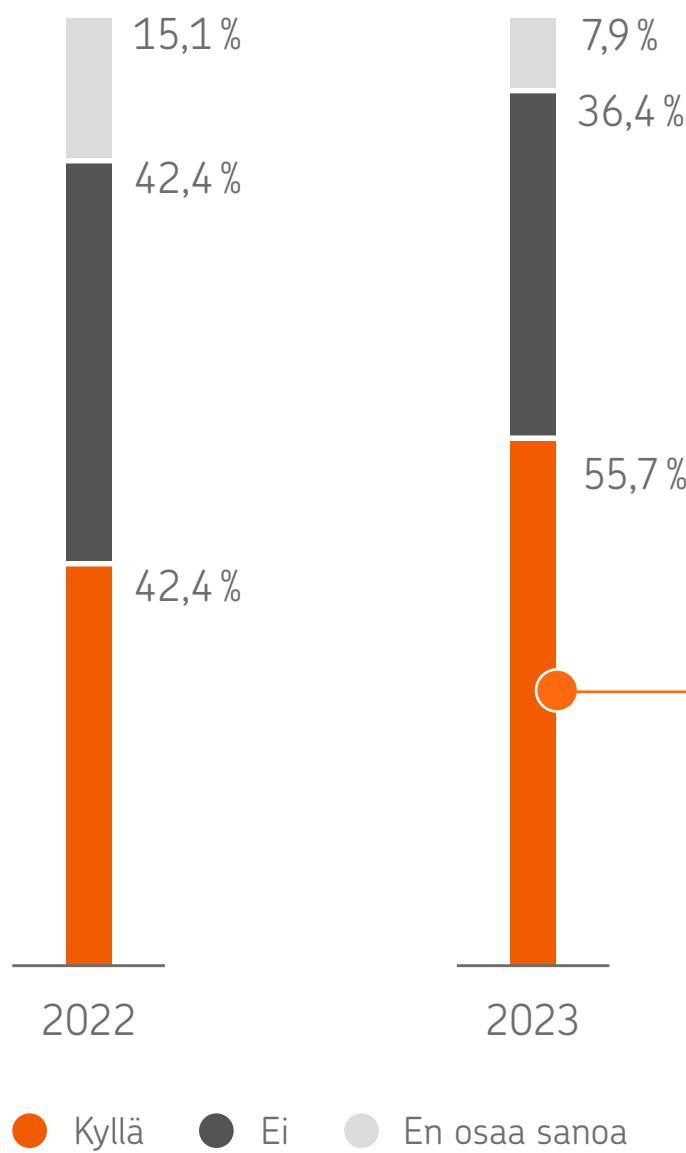
Selvästi yli kahdeksankymmentä prosenttia vastanneista suuryrityksistä kokee, että heillä on vastuullisuussitoumusten takia painetta tiukentaa tai uudistaa koko alihankintaketjuun liittyviä vaatimuksia. Sitoutuminen vastuullisuuteen vaatii myös perusteellista arviointia siitä, voiko suuryritys jatkaa yhteistyötä nykyisten alihankkijoiden ja toimittajien kanssa myös tulevaisuudessa.

Tulosaineisto paljastaa, että pudotuspeli koskettaa jälleen yhä useampaa toimijaa suuryritysten arvoketjuissa. Lähes viisikymmentäkuusi prosenttia vastaajista on joutunut vaihtamaan alihankkijoitaan tai toimittajiaan vastuullisuusvaatimusten takia. Osuus on kasvanut edellisvuodesta peräti kolmetoista prosenttiyksikköä.

Työ on jo pitkällä. Arvoketjun toimijavaihdoksia on aineiston perusteella tapahtunut useimmin alkutuotannossa. Suuryritykset ovat joutuneet vastuullisuusvelvoitteiden takia vaihtamaan erityisesti teollisia alihankkijoita, raaka-ainetoimittajia sekä muihin palveluostoihin liittyviä toimittajia. Muihin palveluostoihin kuuluvat esimerkiksi suuryritysten hyödyntämät ohjelmistot ja ulkoistetut tukipalvelut. Toimittajia vaihtaneista suuryrityksistä kolmannes on joutunut vaihtamaan lisäksi logistiikan toimijoita, ja hieman alle kolmannes myös jakelijoita ja jälleenmyyjä.

Alihankkijat ja vastuullisuusvelvoitteet

Onko alihankkijoita tai toimittajia jouduttu vaihtamaan vastuullisuusvelvoitteiden myötä?

Millä osa-alueilla alihankkijoita tai toimittajia on jouduttu vaihtamaan?*

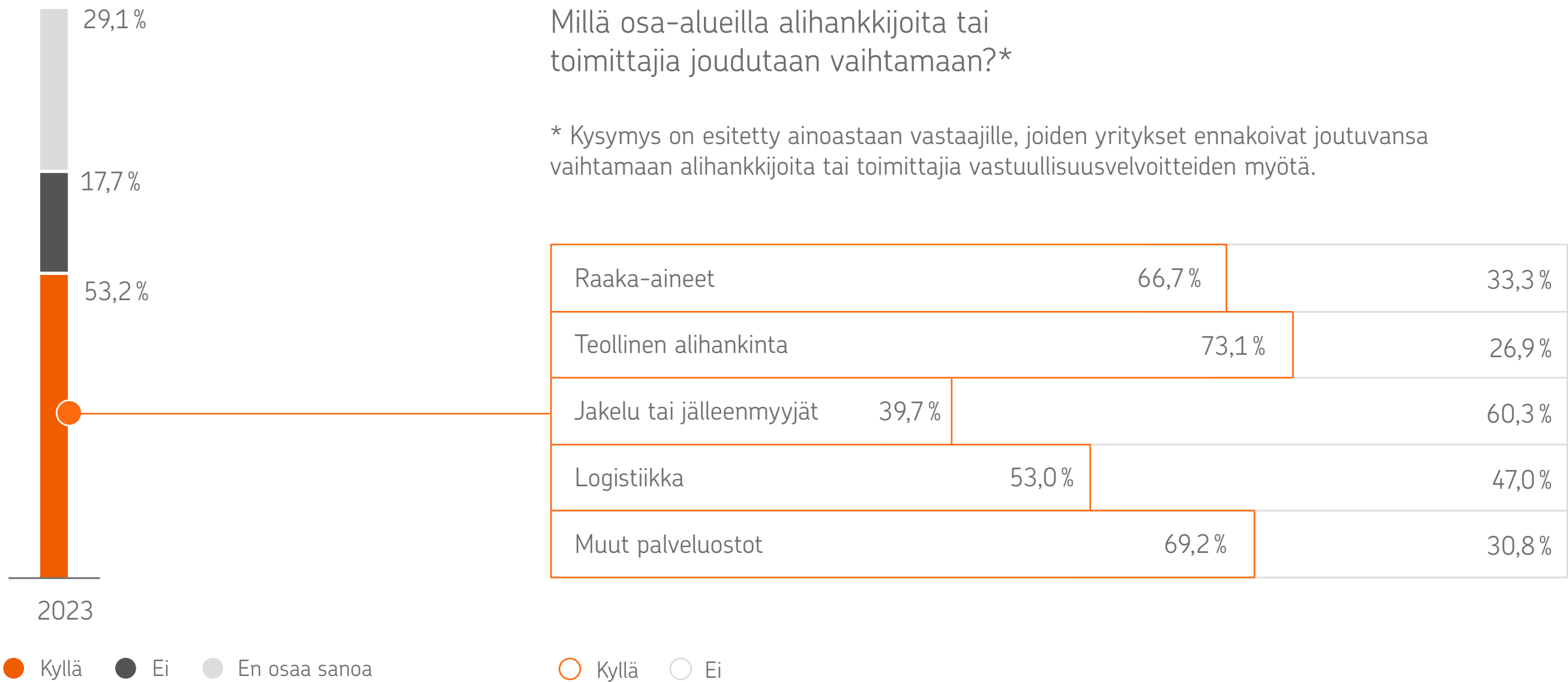
* Kysymys on esitetty ainoastaan vastaajille, joiden yritykset ovat joutuneet vaihtamaan alihankkijoita tai toimittajia vastuullisuusvelvoitteiden myötä.

Raaka-aineet	58,7 %	41,3 %
Teollinen alihankinta	65,3 %	34,7 %
Jakelu tai jälleenmyyjät	31,0 %	69,0 %
Logistiikka	33,3 %	66,7 %
Muut palveluostot	51,5 %	48,5 %

Kyllä Ei

Alihankkijat ja vastuullisuusvelvoitteet

Tullaanko alihankkijoita tai toimittajia vaihtamaan vastuullisuusvelvoitteiden myötä lähitulevaisuudessa?

27 %

vastuullisuusaktivisteista ei aio tarkastella teollista alihankintaa.

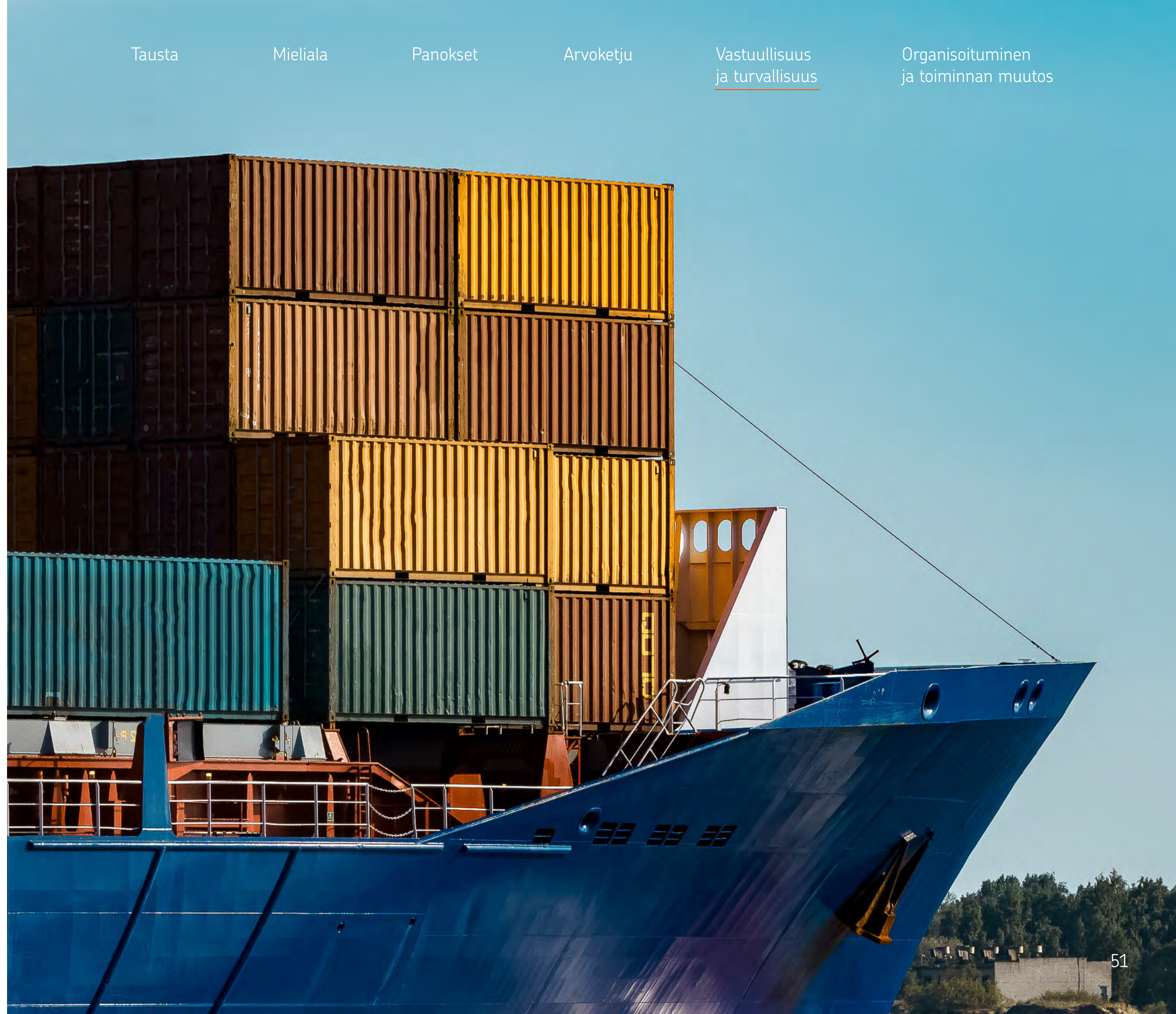
Vastuullisuussitoutumisen käynnistämä pudotuspeli näyttää jatkuvan. Yli viisikymmentäkolme prosenttia vastanneista suuryrityksistä uskoo yhä, että alihankkijoita tai toimittajia tullaan vaihtamaan vastuullisuusvelvoitteiden takia lähitulevaisuudessa. Vastaajat ennakoivat, että vaihtoja tehdään erityisesti teollisen alihankinnan, raaka-aineiden sekä muiden palveluostojen osalta.

Lisäksi joka toinen suuryritys, joka aikoo vaihtaa alihankkijoita, arvioi, että myös logistisia palveluita tarjoavia yrityksiä joudutaan päivittämään. Kumpanuudet ovat yhä useammin uudelleenarvioinnin kohteena myös asiakasrajapinnassa: lähes neljä kymmenestä vastaajasta uskoo, että myös jakelijoita tai jälleenmyyjiä joudutaan arvioimaan. Tulosten valossa silmukka tiukentuu – terveellisesti – läpi arvoketjun.

Suuryritystutkimus on kartoittanut viimeisen kolmen vuoden aikana sitä, ovatko vastaajat valmiita taloudelliseen tulokseen liittyviin uhrauksiin vastuullisuuden nimissä. Pitkittäistulokset osoittavat, että valtaosa vastaanettaista suuryrityksistä on edelleen valmiita tekemään vastuullisuuden nimissä kompromisseja sekä kannattavuuden että kasvun osalta.

Noin seitsemänkymmentä prosenttia vastaajayrityksistä on valmis tekemään vastuullisuuden nimissä ratkaisuja, jotka vaikuttavat negatiivisesti kannattavuuteen. Liikevaihdon kasvua on valmis uhraamaan kaksi kolmesta vastaajasta. Tässä kysymyksessä osuus on laskenut edellisvuodesta yli seitsemän prosenttiyksikköä. Toiminnan kestävyys vaatii priorisointia.

Taloudelliseen suoriutuskykyyn negatiivisesti vaikuttavat vastuullisuusteot näyttäytyvät suuryrityksille kuitenkin useammin mahdollisuutena kuin uhkana. Mahdollisuudeksi asian mieltävien osuus on kasvanut yli kaksikymmentä prosenttiyksikköä kahdessa vuodessa.

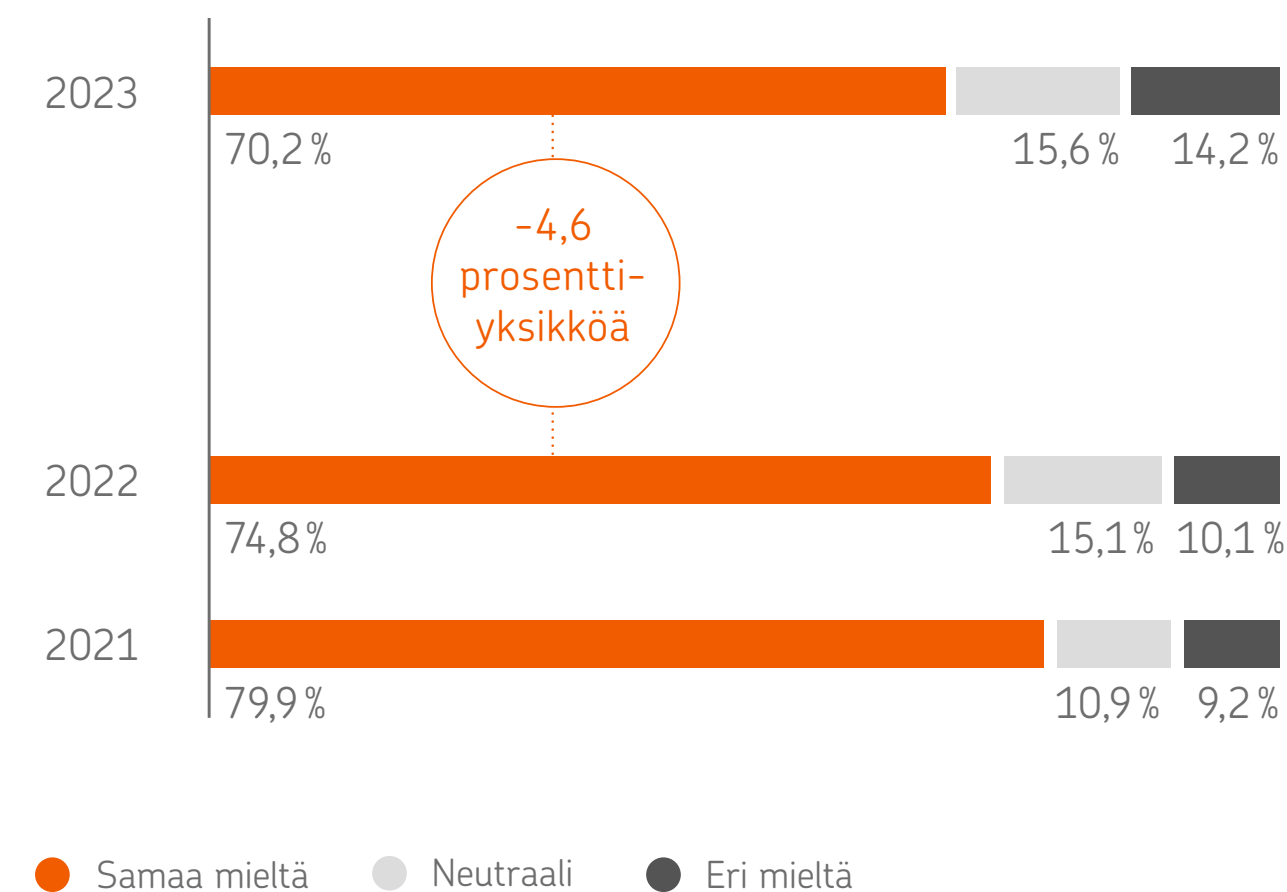

65 %

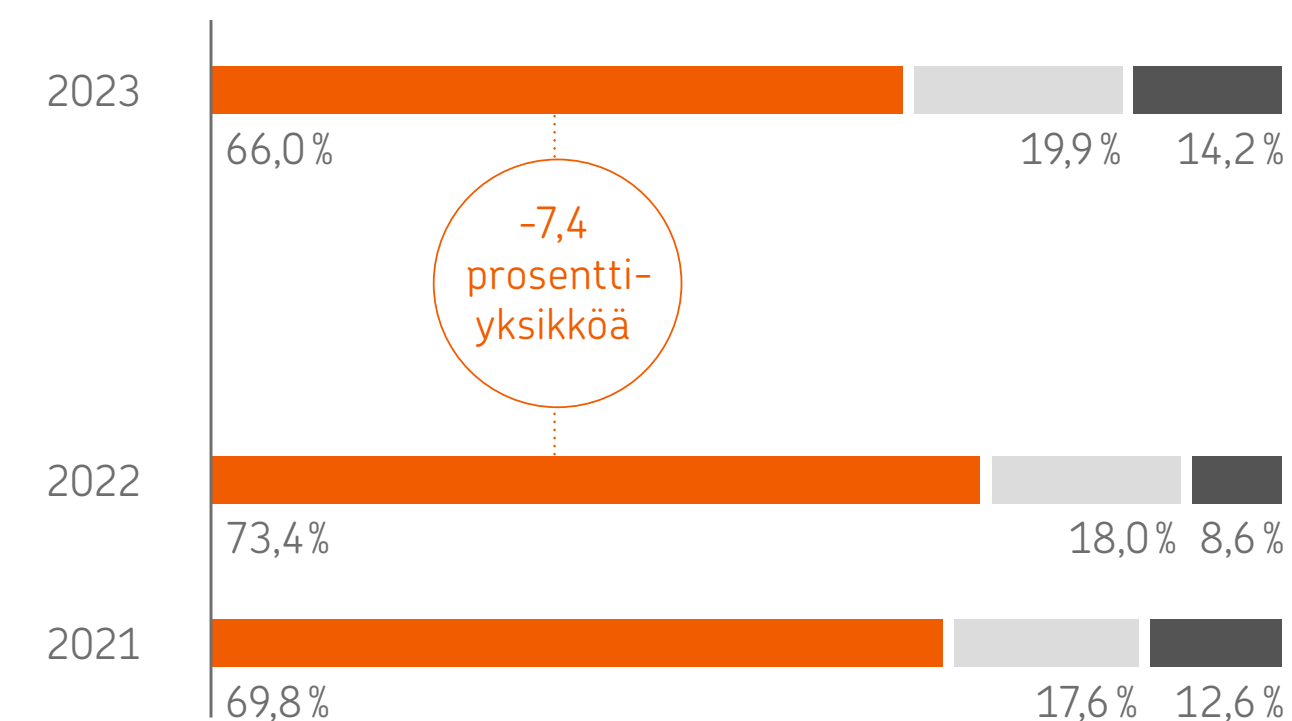
näkee myös suorituskykyä haittaavat vastuullisuusteot mahdollisuutena.

Yrityksemme on valmis tekemään vastuullisuuden nimissä ratkaisuja, jotka vaikuttavat negatiivisesti yhtiön...

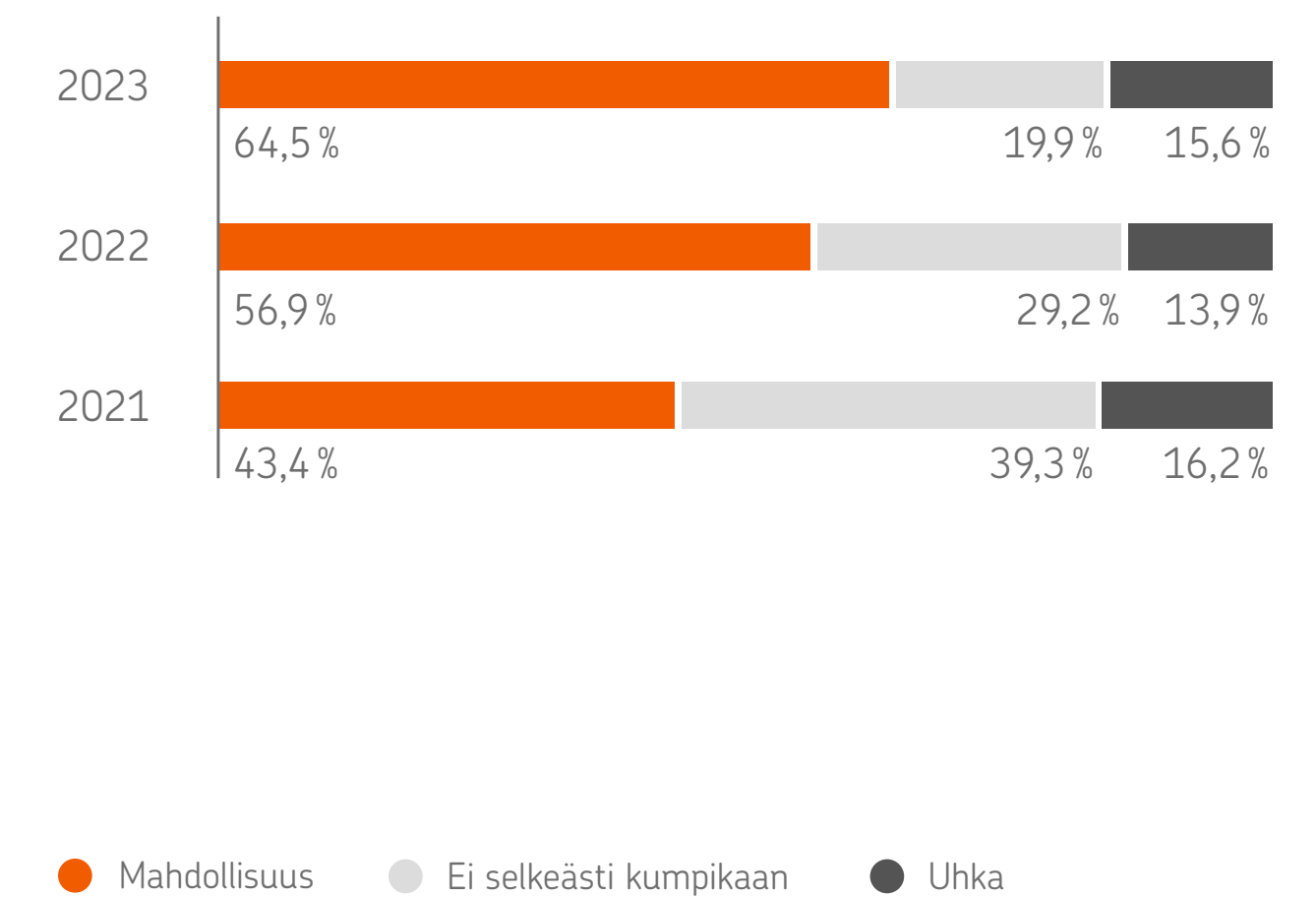
Kannattavuuteen

Kasvuun

Miten taloudelliseen suorituskykyyn negatiivisesti vaikuttavat vastuullisuusteot näyttäytyvät yrityksellemme

Suuryritystutkimus haastoi vastaajansa edellisvuoden tapaan arvottamaan ja pisteyttämään vastuullisuustoiminnan juurisyitä. Vastaajalla oli jälleen käytettävissään kymmenen pistettä, jotka oli mahdollista keskittää esimerkiksi yhteen teemaan tai jakaa tasaisesti useamman teeman välillä. Mahdollisia juurisyitä oli mukana yhteensä yhdeksän.

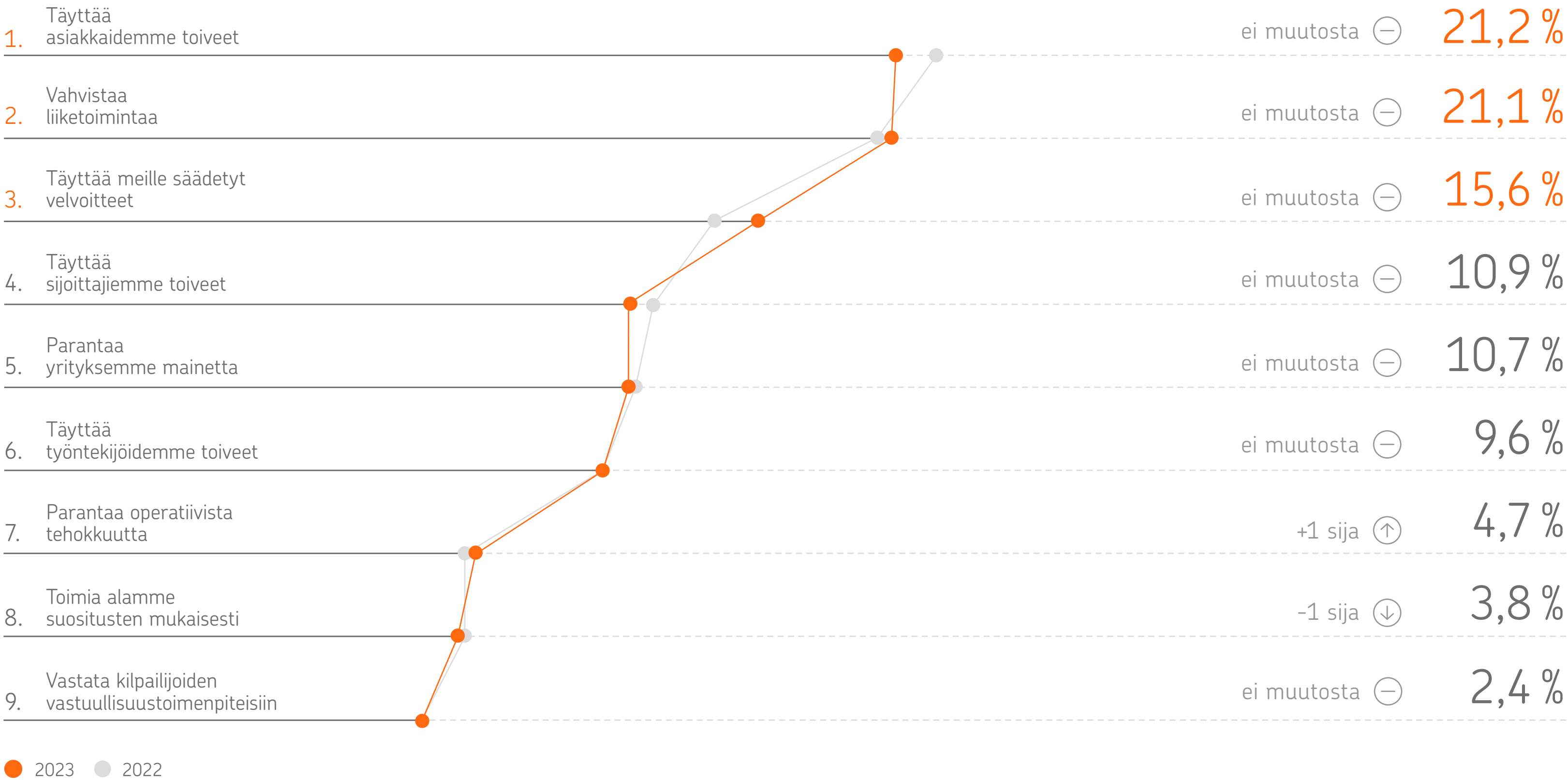
Syiden ja ajureiden osalta vastaajat painottavat erityisesti asiakkaidensa odotusten täyttämistä ja itse liiketoiminnan vahvistamista. Kärkikolmikkoon yltää myös vastuunveloitteiden täyttäminen.

Selvästi taaemmalle jäävät sijoittajien toiveiden täyttäminen, maineen parantaminen ja työntekijöiden toiveisiin vastaaminen. Listan loppupäähän sijoittuvat operatiivisen tehokkuuden parantaminen, toiminta oman alan suositusten mukaisesti sekä kilpailijoiden vastuullisuustoimenpiteisiin reagoiminen.

Vastuullisuuden ajureiden ja syiden lista ei ole sijoitusten osalta muuttunut edellisestä vuodesta, mutta tulos on silti merkittävä. Se kertoo vakaudesta ja jatkuvuudesta: valinnat kestävät yli vaikeankin suhdanteen.

Miksi yrityksemme huomioi vastuullisuuden
omassa liiketoiminnassaan?*

Huomiomme vastuullisuuden, koska haluamme...

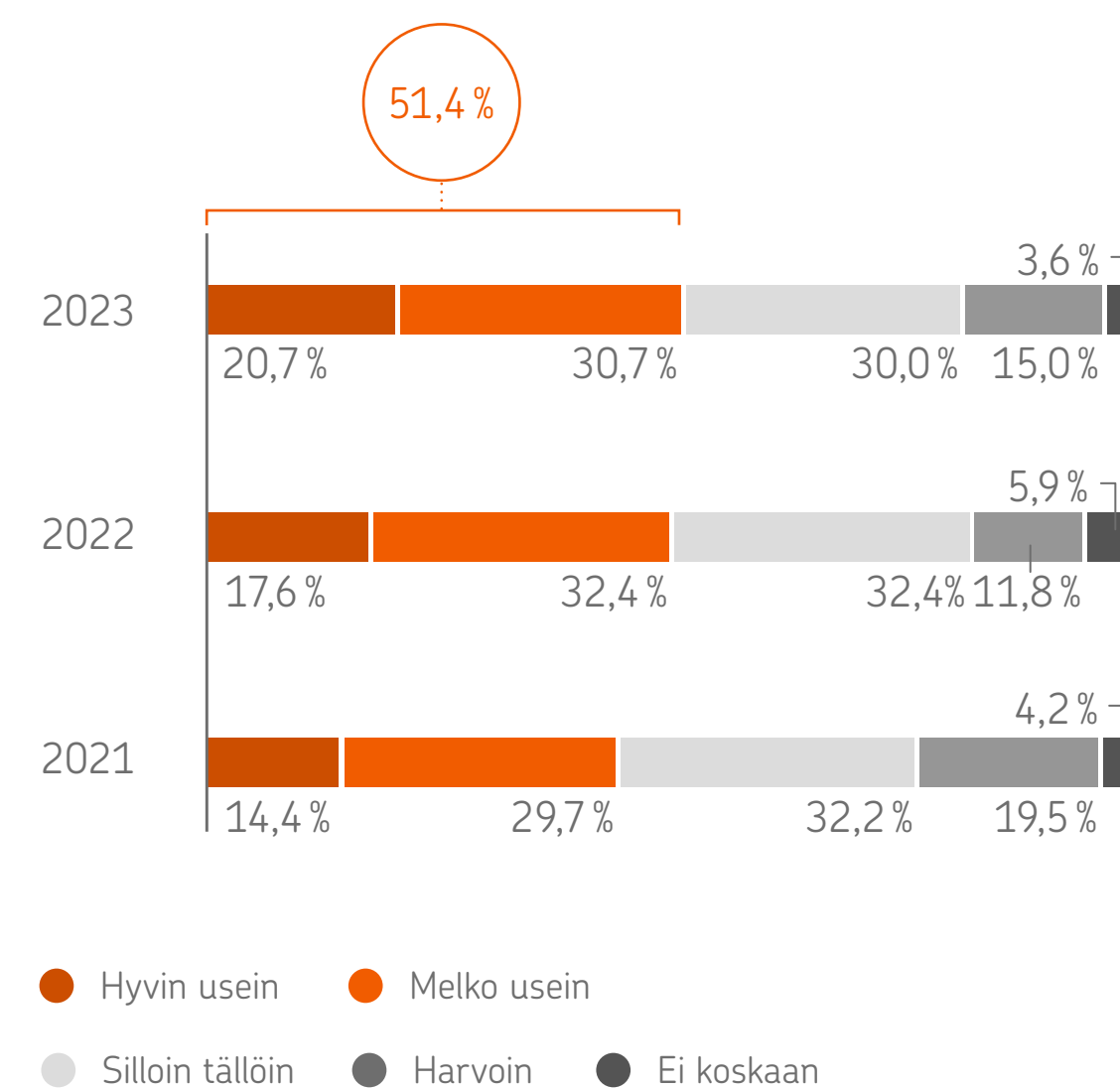

3

säädettyjen velvoitteiden
täyttäminen vasta kolmas
vastuullisuusajureista.

* Vastaajalla oli käytettävissään kymmenen pistettä, jotka oli mahdollista keskittää esimerkiksi yhteen teemaan tai jakaa tasaisesti useamman teeman välillä. Kuviossa on esitetty kaikkien vastaajayritysten antamien pisteiden prosentuaalinen jakauma.

Vastuullisuustyön hyötyjä ja tuloksellisuutta mitataan euromääräisesti

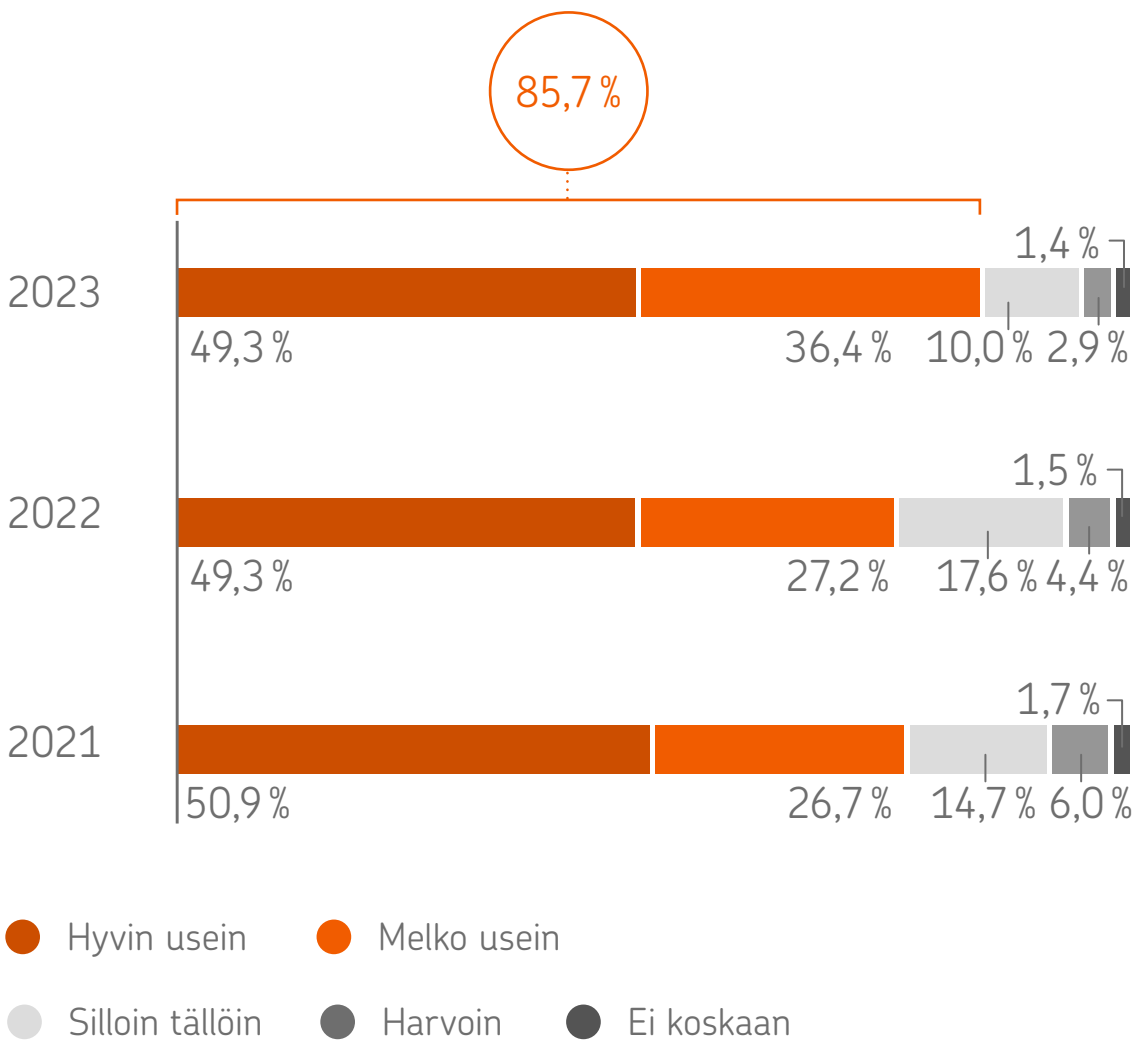

Vastuullisuuden mittaaminen on vahva indikaattori siitä, kuinka sitoutuneita suuryritykset lopulta ovat. Aktiivinen ja systemaattinen vastuullisuuden mittaaminen on merkki siitä, että vastaaja on aidosti asialle omistautunut.

Samalla kun suuryritysten vastuullisuusinvestoinnit jatkavat kasvuaan ja painotus strategioissa korostuu, vastuullisuuden mittaaminen on yleistynyt vasta hyvin maltillisesti. Vastuullisuustyön euromääräistä tuloksellisuutta mitataan aktiivisesti vain hieman yli puolessa vastaajayrityksissä. Muutosta edellisvuoteen ei ole. Vallitsevaa on sen sijaan omien vastuullisuustoimenpiteiden vertailu muihin. Miltei kahdeksankymmentä prosenttia suuryrityksistä peilaa aktiivisesti omaa vastuullisuuttaan muuhun toimialaan. Keskinäisen tarkkailun taso on säilynyt liki entisellään.

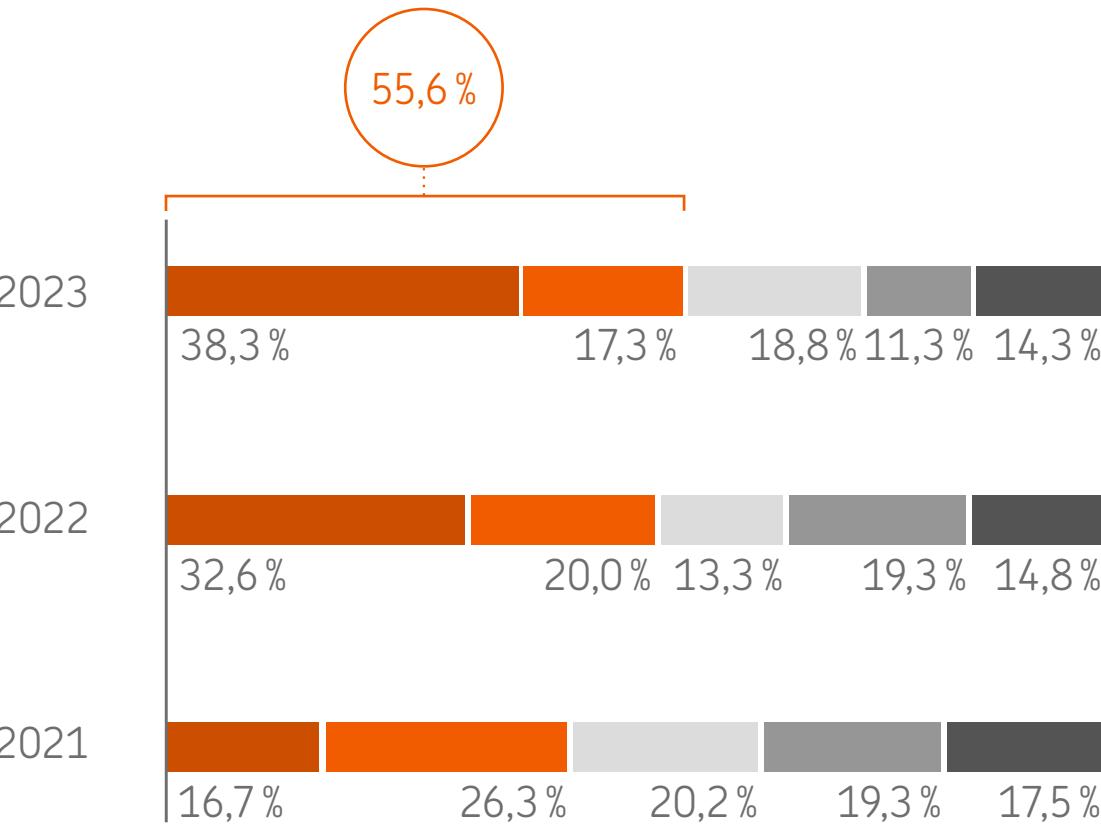
Vastuullisuuden tavoitteellistaminen on nyt yleisempää ja tiheärytmisempää kuin aiemmin. Kahdeksankymmentäviisi prosenttia vastanneista suuryrityksistä kertoo, että hallitukset asettavat ja seuraavat vastuullisuutta ”Melko usein” tai ”Hyvin usein”. Vuosi sitten vastaava osuus oli hieman yli seitsemänkymmentäviisi prosenttia.

Yrityksen hallitus asettaa vastuullisuuteen liittyviä tavoitteita ja seuraa niitä

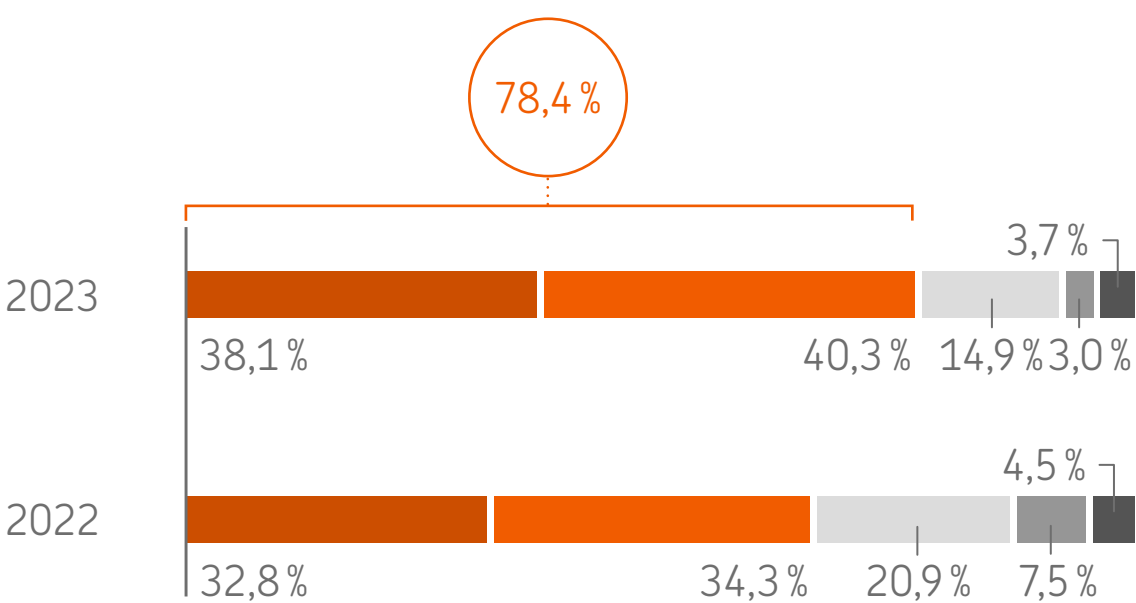
Vastaajayritysten enemmistössä johdon palkitseminen on myös sidottu hallituksen asettamiin vastuullisuustavoitteisiin. Linkki omistajiin ja sijoittajiin on suora. Sijoittajien vastuullisuusnäkökulmat vaikuttavat strategiaan ”Melko usein” tai ”Hyvin usein” miltei kahdeksassa-kymmenessä prosentissa vastanneista suuryrityksistä.

Yrityksen hallitus on sitonut ylimmän johdon palkitsemisen vastuullisuuteen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseen

Osuus on kasvanut vuodessa yksitoista prosenttiyksikköä. Miltei seitsemän kymmenestä vastanneesta suuryrityksestä viestii mielestään omista vastuullisuusteostaan sijoittajille vaatimuksia ja suosituksia laajemmin.

Sijoittajien vastuullisuusnäkökulmat vaikuttavat yrityksemme strategiaan

Organisoituminen ja toiminnan muutos

Vahva tase turvaa ja meritokratia palkitsee

Epävarmuuden ajasta on tullut jo pysyvä taustatekijä vastanneille yrityksille. Siksi myös yritysten strategiset valinnat epävarmana aikana tavoittelevat aineiston perusteella pääsääntöisesti nykyisen toiminnan tehostamista ja tuottavuuden lisäämistä.

Vain noin kaksitoista prosenttia vastanneista suur-yrityksistä pitää toiminnan laajentamista ja edelleen kehittämistä prioriteettina vuonna 2024. Tämä jatkaa edellisvuoden synkähkön pragmaattista linjaa. Muutos on raju koronaa ja Venäjän sotatoimia edeltävään aikaan verrattuna. Parhaimmillaan yli kolmannes strategisista valinnoista tähtäsi aikanaan toiminnan laajentamiseen ja edelleen kehittämiseen. Kasvuun ja tulevaisuuteen.

Syksyn 2023 vastanneista noin kaksi kolmesta kokee, että heidän yrityksellään on selkeä näkemys siitä, miten omaa toimintaa tulisi kehittää Ukrainan sodan jälkeiseen ympäristöön. Laskua edellisvuoteen on tosin noin kymmenen prosenttiyksikköä. Sota on jatkunut monien odotuksia pidempään. Lisäksi muut maailmantalouden ilmiöt liikuttavat tummanpuhuvaa pilvimassaa.

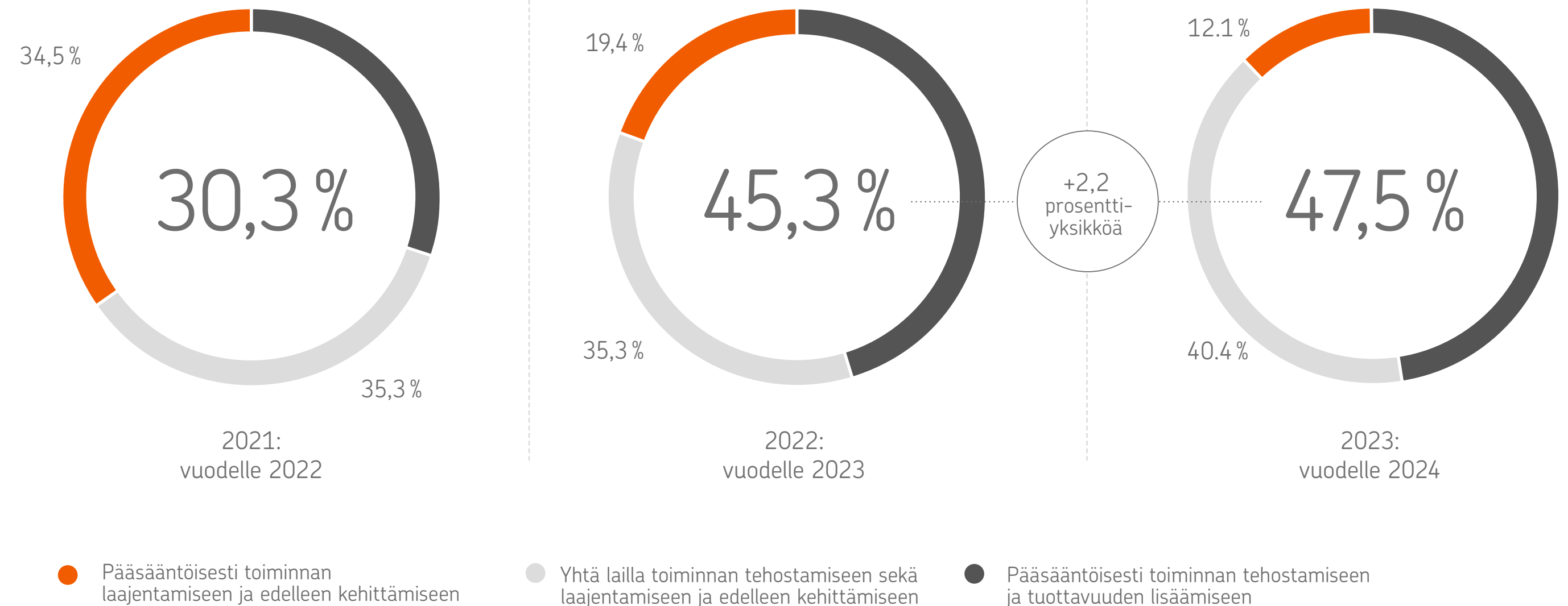
12 %

tähtää pääsääntöisesti toiminnan laajentamiseen ja edelleen kehittämiseen.

Miltei puolet vastanneista uskoo, että oman yrityksen liiketoimintamalli on nykyisellään riittävä, jotta toiminta on ensi vuonna taloudellisesti kestävä. Ero edellisvuoteen on huomattava, jolloin lähes puolet oli sitä mieltä, että oman yrityksen keskeiset liiketoimintalogiikat vaativat päivitystä.

Runsaan vuoden takaisissa vastauksissa korostunut tarve organisoitua uudelleen näyttää sen sijaan siirtyneen teoiksi. Tulkinnaiksi riittää kohonnut tehostamispaine tai -usko tai näiden yhdistelmä. Käsitys oman liiketoimintamallin taloudellisesta kestävydestä jakaa vastaajia kuitenkin yhä. Moni elää kriisitietoisuuden vallassa myös alkaneena vuonna.

Suuryritysten strategiset valinnat: tähtäämme...

Syksyn 2023 kysely antoi vastaajille taas mahdollisuuden jakaa kymmenen pistettä niihin kategorioihin, jotka parhaiten auttavat omaa yritystä sopeutumaan konfliktien ja pandemioiden kaltaisiin yllättäviin muutoksiin toimintaympäristössään. Johtajilla oli mahdollisuus keskittää kaikki pisteensä yhdelle alueelle tai jakaa ne useamman vaihtoehdon kesken.

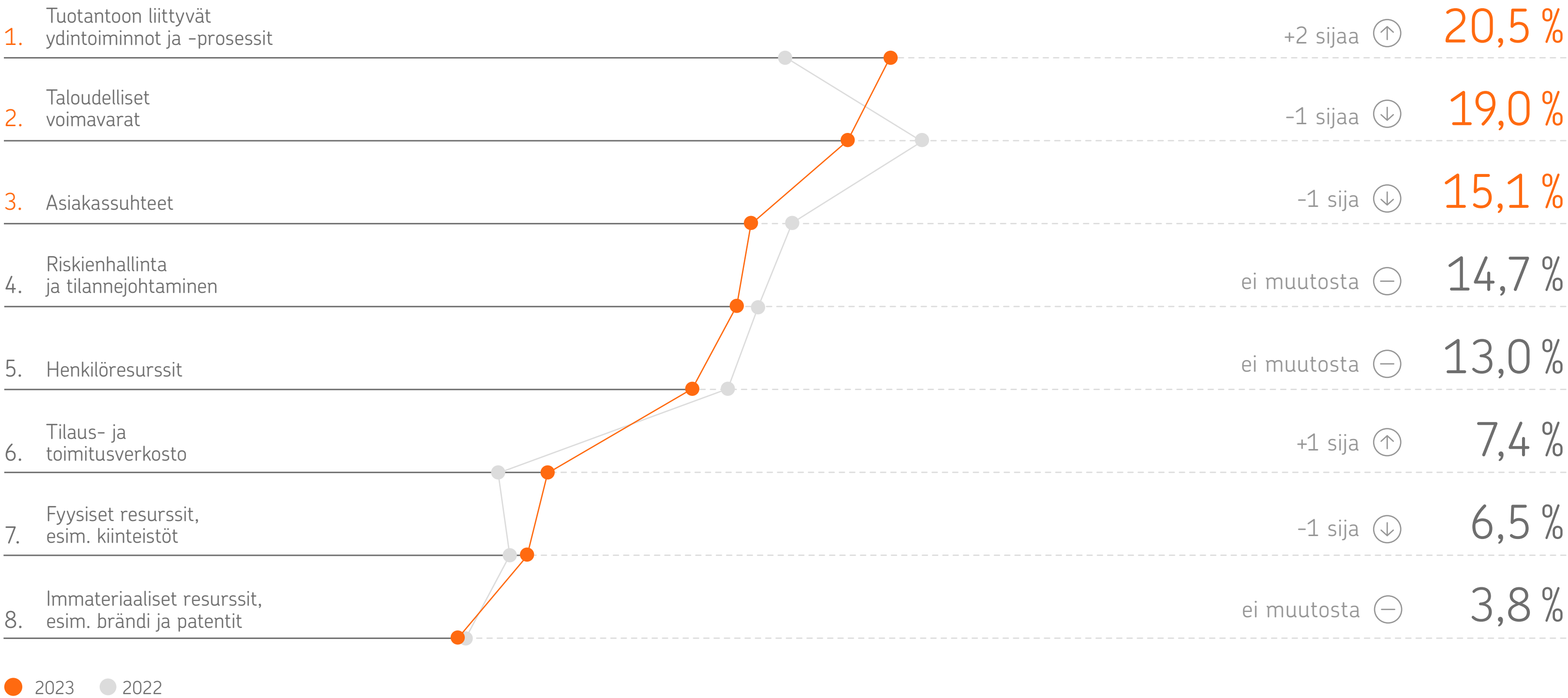
Tällä kierroksella vastaajat nostivat tuotantoon liittyvät ydintoiminnot ja -prosessit listan kärkeen. Peräti kaksikymmentä prosenttia pisteistä jaettiin tähän kategoriaan – neljän prosenttiyksikön nousu verrattuna edellisvuoteen. Vahvana turvana näyttäytyvät yhä taloudelliset voimavarat. Valinnat heijastelevat traditiota tavasta luonnehtia vahvaa liikeyritystä.

Viime vuoden tapaan merkittävä määrä pisteitä ohjautui myös asiakassuhteille, joiden kestävyys nähdään turvakuuna sekä riskienhallinnalle että tilannejohtamiselle. Vahvat henkilöresurssit, jotka heijastavat organisaation kestäviä kyvykkyyksiä, jäävät hienoisesti näiden taakse.

Valinnoissa jälkijoukkoon ohjautuivat tilaus- ja toimitusverkosto, fyysiset eli materiaaliset resurssit sekä immateriaaliset resurssit, kuten tavaramerkit ja patentit. Vastaukset korostavat pragmaattisuutta suhteessa toimittajiin ja alihankkijoihin. Kokonaisuudessaan osa-alueiden keskinäiset sijoitukset noudattavat pitkälti viime vuoden linjaa hieman aksentoiden.

Millä liiketoiminnan eri osa-alueilla yrityksellämme on parhaat valmiudet sopeutua yllättäviin muutoksiin (esim. konflikti, pandemia tai raaka-aineketjujen katkeaminen)?*

Ennakoinnin ja varautumisen ranking-lista 2023

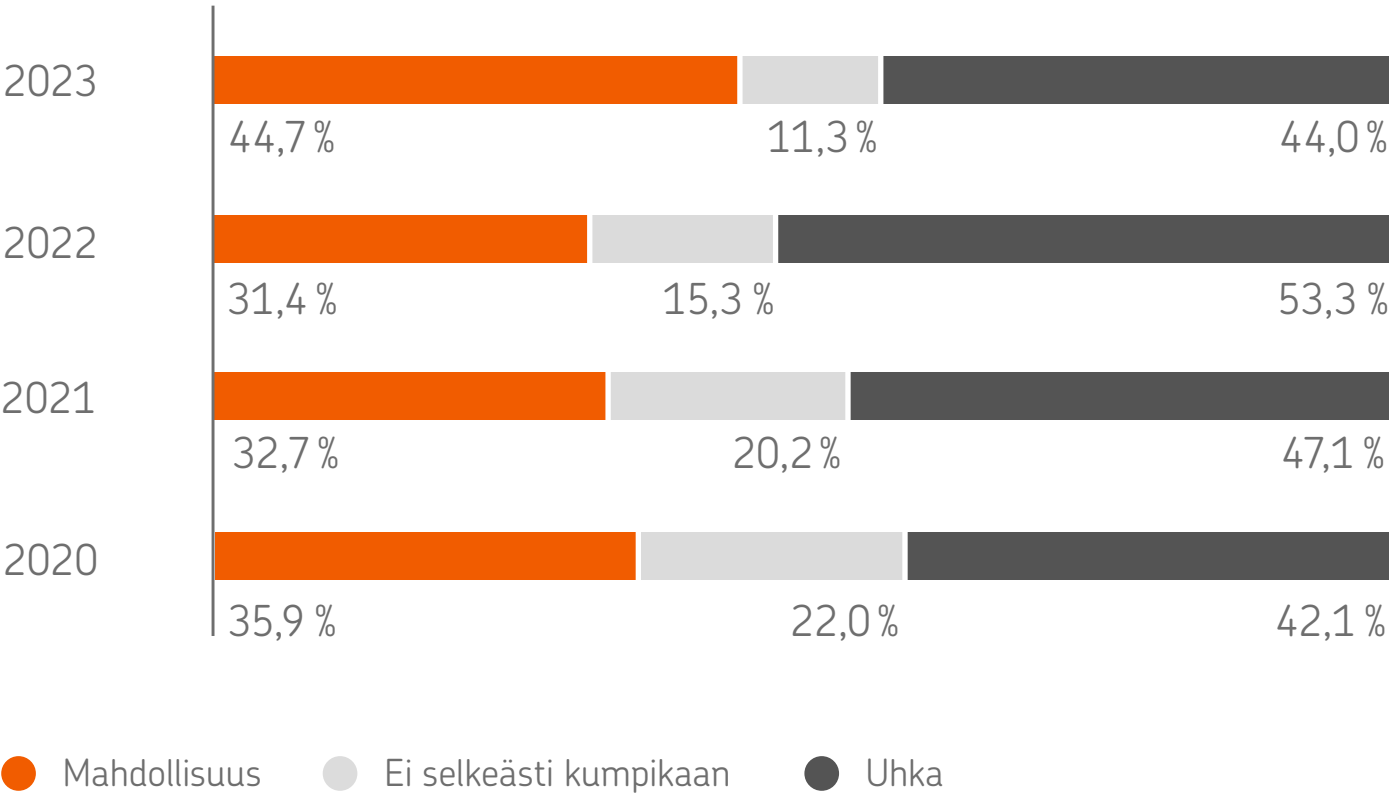

19 %
luottaa talouden turvaavan sopeutumisen edellytykset.

* Vastaajalla oli käytettävissään kymmenen pistettä, jotka oli mahdollista keskittää esimerkiksi yhteen teemaan tai jakaa tasaisesti useamman teeman välillä. Kuviossa on esitetty kaikkien vastaajayritysten antamien pisteiden prosentuaalinen jakauma.

Työnantajien kesken käytävä kilpailu hyvistä työntekijöistä ja erikoisosaajista ei osoita laantumisen merkkejä. Yli yhdeksänkymmentä prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että omalla toimialalla käydään kovaa taistelua osaavasta työvoimasta. Tulokset eivät ole muuttuneet dramaattisesti edellisvuosiin verrattuna, mikä kielii aselman kroonistumisesta.

Miten työnantajien taistelu hyvistä tekijöistä näyttäytyy yrityksellemme

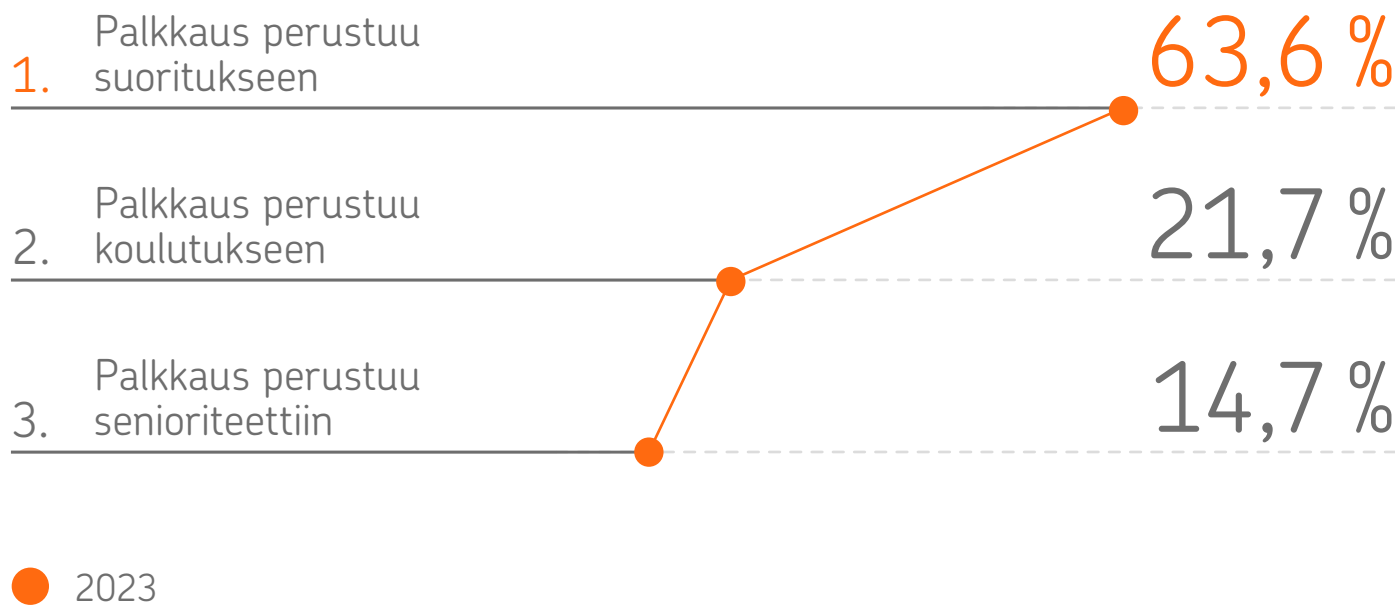

15 %

uskoo senioriteetin vaikuttavan tulevaisuudessa palkkaan.

Miten uskot työn markkinan kehittyvän?*

* Vastaajalla oli käytettävissään kymmenen pistettä, jotka oli mahdollista keskittää esimerkiksi yhteen teemaan tai jakaa tasaisesti useamman teeman välillä. Kuviossa on esitetty kaikkien vastaajayritysten antamien pisteiden prosentuaalinen jakauma.

Vastaajayritysten suhtautuminen työntekijöistä käytävään kilpailuun vaikuttaa kuitenkin muuttuneen vuodessa. Hienoinen enemmistö kokee asetelman nyt mahdollisuutena omalle yritykselleen, kun edellisvuosina taistelu työntekijöistä oli näyttäytynyt ensisijaisesti uhkana.

Vaikuttaa siltä, että suuryritysten usko omaan vetovoimaansa on epävarmassa suhdanteessa palautunut, kun kylmä tuuli pyyhkii rahoitus pohjaltaan heikompien uusien kilpailijoiden yli. Moni suuryrityksistä on myös määrätietoisesti panostanut omaan työnantajakuvaansa ja -kokemukseensa sekä ulkosuhteisiinsa.

Vastaajayritysten mukaan lähivuosien osaamistarve ratkaistaan tasapainoisesti sekä oman henkilöstön kehittämisellä että rekrytoinneilla. Näkemyksissä ei ole tapahtunut suuria muutoksia viime vuoteen verrattuna, joskin usko oman henkilöstön kehittämiseen on hienoisesti lisääntynyt.

Vastanneiden suuryritysten rekrytoinnit kohdistuvat ensisijaisesti Suomeen; useampi kuin kolme neljästä arvioi näin. Tämä on melkoisessa ristiriidassa suhteessa siihen, miten kysynnän ja tuotannon uskotaan

alkaneena vuonna kohdistuvan. Kenties päämajamaa nähdään luotettavana tukena ja turvana. Huomattavaa on kuitenkin, että rekrytoinneista lähes yksi viidestä kohdistuu arvioiden mukaan muihin EU-jäsen maihin.

Syksyn 2023 kyselyssä vastaajat haastettiin jakamaan pisteitä niille työn hinnan markkinoiden osa-alueille, joiden he uskovat painavan tulevaisuudessa. Vastaajilla oli mahdollisuus jakaa kymmenen pistettä kolmen eri painotuksen kesken. Tulosten perusteella suuryritykset odottavat palkkauksen perustuvan tulevaisuudessa erityisesti suoritustasoon. Yli kuusikymmentä prosenttia pisteistä kohdistuikin tähän painotukseen. Kaksi muuta vaihtoehtoa jäivät selvästi taakse. Muodollisen koulutustason tai kokemusvuosien merkitys palkanmuodostuksessa ei tulosten perusteella vaikuta ainakaan lisääntyvän.

Tutkimuksen toteutus

OP Ryhmä

Nordic Institute of Business & Society NIBS

Visuaalinen suunnittelu
ja graafinen toteutus

Duran Creative

Valokuvat

Veikko Kähkönen Studio
Adobe Stock, Unsplash